

МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА НА ПОЛИТИКИТЕ ЗА ПРЕВЕНЦИЈА НА ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ: ПРИРАЧНИК ЗА ЗАСТАПНИЦИ НА ЖРТВИТЕ

**BALKANS
ACT
NOW!**

Проектот е поддржан од
Европската Унија

Отворена
Порта

Мониторинг и евалуација на политиките за превенција на трговијата со луѓе: прирачник за застапници на жртвите

Овој прирачник е развиен и се темели врз идеите и сознанијата стекнати од страна на НВО АСТРА– Акција против трговија со луѓе и партнерските организации, во рамките на проектот Балкан делувај сега! со поддршка на Европската Унија

Автори: Мајк Дотриц, врз основа на претходна верзија на Родерик Акерман и Пјер Казенав.

Во партнерство со: АСТРА (координатор, Србија), Отворена Порта- Ла Страда (ПЈРМ), Меѓународен форум за солидарност (Босна и Херцеговина), Партнерство за општествен развој (Хрватска), Центар за женски права (Црна Гора), Ла Страда Интернационал.

WOMEN'S RIGHTS CENTER
CENTAR ZA ŽENSKA PRAVA

МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА НА ПОЛИТИКИТЕ ЗА ПРЕВЕНЦИЈА НА ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ: ПРИРАЧНИК ЗА ЗАСТАПНИЦИ НА ЖРТВИТЕ

Автори:

Мајк Дотриц

Пиерре Цазенаве

Родерик Акерман

Астра – Акција против трговија со луѓе, Србија.

МСФ ЕММАУС- Босна и Херцеговина

Отворена порта-Ла Страда-ПЈРМакедонија

Центар за женски права-Црна Гора

Ла Страда Интернационална-Холандија

Холандски хелсиншки комитет-Холандија

Accompagnement, Lieux d'Accueil, Carrefour éducatif et social – Франција

Comité Contre L'Esclavage Moderne - Франција

Дизајн: Дарко Колесар

Напомена! Оваа публикација е изработена со поддршка на Европската унија. Содржината на оваа публикација е исклучиво одговорност на организациите членови на Балкан Делувај Сега! проектниот тим и на било кој начин не ги одразува ставовите на Европската унија.

Сите права се задржани. Прирачникот за мониторинг и евалуација е сопственост на организациите членови на Балкан Делувај Сега!. Содржината на оваа публикација може слободно да се користи и умножува заради едукативни и други цели, под услов да при секоја таква репродукција како извор се наведе Балкан Делувај Сега!

СОДРЖИНА

Предговор	5
Поимник	8
Акроними	10
Вовед	11
Како настана овој Прирачник?	11
За кого е наменет овој Прирачник?	12
Структура на прирачникот	13
Рамковни индикатори	14
ПРВ ДЕЛ: УСОГЛАСЕНОСТ НА ДОМАШНОТО ЗАКОНОДАВСТВО И НАЦИОНАЛНИТЕ ПОЛИТИКИ СО МЕЃУНАРОДНИТЕ СТАНДАРДИ	17
1.1 Вовед во меѓународните и европските инструменти	17
1.2: Индикатори за усогласеност со меѓународните стандарди и со позитивните практики	20
А. Законот и домашната правна рамка за криминализирање на кривичното дело трговија со луѓе	20
Б. Идентификација на жртви на трговија	27
В. Законски одредби за заштита на жртвите на трговија со луѓе	29
Г. Помош и поддршка на жртвите на трговија	35
Д. Компензација и надоместување на штета	38
Ѓ. Институционална рамка, вклучувајќи и координација, капацитет и меѓународна соработка	40
Е. Достапност на податоци, заштита на податоци и заштита на приватноста	43
ПРВ ДЕЛ: МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОД ДОМАШНАТА РАМКА ЗА ПРЕВЕНЦИЈА НА ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ	46
2.1: Насоки за мониторинг и евалуација на резултатите на домашната рамка за превенција на трговијата со луѓе	46
Тема 1: Мониторинг и евалуација на проект во споредба со мониторинг и евалуација на општ систем за превенција на трговијата со луѓе	46
Тема 2: Индикатори	47
Тема 3: Дефиниција за терминот „жртва на трговија со луѓе“	49
Тема 4: Период на известување	50
Тема 5: Пресметувања кои ги вршат лицата вклучени во процесот на мониторинг	52
Тема 6: Оцени кои ги даваат лицата што го вршат мониторингот	52
Тема 7: Извори на податоци	54
Тема 8: Структура на процесот на мониторингот	56
Тема 9: Подготовка на извештај за објавување, врз основа на податоците собрани за време на мониторингот	57

3

2.2: Индикатори за Мониторинг и Евалуација на резултатите од националната рамка за сузбивање на трговијата со луѓе во текот на одреден временски период	60
A. Законот и законската рамка: истражна постапка и судско гонење на сторителите	60
Б. Идентификација на жртвите на трговија	73
В. Заштита на жртвите на трговија	82
Г. Помош и поддршка на жртвите на трговија со луѓе	98
Д. Компензација и надокнада на штета	114
Ѓ. Институционална рамка, вклучително и капацитети, координација и меѓународна соработка	118
Е. Пристап кон податоци, заштита на податоци и заштита на приватноста	128

АНЕКС 1: Листа на селектирани релевантни меѓународни инструменти и стандарди	132
--	-----

ПРЕДГОВОР

Од 2000 година па сè до денес, светот бележи засилување на активностите за превенција на трговијата со луѓе, т.е. откако беше усвоен Протоколот на Обединетите Нации за превенција, сузбивање и казнување на трговијата со луѓе, особено со жени и деца, како додаток на Конвенцијата на Обединетите Нации против транснационалниот организиран криминал, а особено во Европа и тоа од 2008, кога на сила стапи Конвенцијата на Советот на Европа за борба против трговијата со луѓе. Меѓународните законодавни активности коинцидираа со промени во домашното законодавство, усвојување на домашни политики за превенција на трговијата со луѓе и развивање на механизми за упатување, како и активно вклучување на граѓанското општество, особено во делот на помош и поддршка на жртвите, како и поткревање на свеста на севкупната јавност и целните групи. Во последниве десетина години, се појавија серија извештаи во кои се врши проценка на ситуацијата во делот на трговија со луѓе, на глобално, регионално и/или локално ниво. Владите и меѓународните институции се обидуваат да го проценат бројот на жртви на трговија со луѓе и бројот на жртви на експлоатација, како и да ја оценат работата и на државните тела и на пошироката меѓународна заедница при сузбивањето на овој феномен. Овие проценки и евалуации се изработени со помош на различни методологии, и отсликуваат различни перспективи и гледишта.

Првобитната идеја за развој на алатка за мониторинг ја даде Марија Анѓелковиќ од АСТРА (Акција против трговија со луѓе- Србија). Целосно свесни за неопходноста од независно и објективно оценување со цел понатамошен развој и подобрување на државните механизми за сузбивање на трговијата со луѓе, тимот при НВО АСТРА од самиот почеток на своето работење е вклучен во следење и известување за работата на релевантните институции, особено оние вклучени во директен контакт при помош на жртвите од трговија, како и при водење истрага и судско гонење на сторителите. Во еден момент, сфативме дека е корисно да имаме сеопфатни, детални и пред сè јасно дефинирани индикатори, не само во поглед на законодавството и политиките во Србија, туку и во поглед на реалната слика- она што се случува во пракса, т.е. како и до кој степен овие рамки се применуваат во пракса и до кој степен се во склад со меѓународните и

европските инструменти и останати стандарди, ратификувани од страна на Србија.

Во документот „Мониторинг и евалуација на политиките за превенција на трговијата со луѓе: прирачник за правните застапници на жртвите“, развиен во рамките на **Balkans ACT Now!**, проект финансиран од ЕУ, целта е да се понудат севкупни и детални индикатори кои ќе овозможат и еднократно и континуиран мониторинг на националните политики за превенција на трговијата со луѓе, со особен акцент врз политиките наменети за заштита на жртвите. Индикаторите се применливи во земјите на потекло на жртвите на трговија, во земјите дестинација, како и во земјите каде луѓето се тргувани и експлоатирани во рамките на државата во која живеат. Овој прирачник се повикува на различни договори и обврски кои државите потписнички ги имаат кон современите меѓународни инструменти во оваа област. Без да се негира колку се значајни безбедносниот и кривично-правниот аспект на овој проблем, оваа алатка поаѓа од фактот дека трговијата со луѓе претставува пред сè кршење на човековите права па сите политики за превенција треба да бидат во насока на обновување и заштита на овие права. Особено треба да се внимава политиките за превенција да не бидат штетни на кој било начин ниту за жртвата на трговија со луѓе, ниту пак за другите општествени групи кои во поширока смисла се изложени на ризик да станат жртви на трговија.

Веруваме дека мониторингот на националните политики за превенција на трговијата со луѓе, втемелени врз детални и јасно дефинирани индикатори, ќе овозможат сите засегнати страни во процесот на превенција да се вклучат во доследно и веродостојно оценување на состојбите и механизмите во своите земји, и како резултат од овој процес да преземат соодветни мерки. Ова воедно ќе овозможи и споредби на годишно ниво во рамките на секоја земја одделно, но и споредба меѓу земјите. Ваквите споредби не се важни во поглед на рангирање на постигнувањата на земјите, туку се во насока на мерење на напредокот, споделување на добри практики и прилагодување на политиките со цел да се надминат предизвиците кои се појавиле при примената на законите и политиките во пракса, како и да се забележат трендовите и процесите на трговијата со луѓе. Неинформираноста придонесува кон лоши и погрешни одлуки, а политиките кои се усвојуваат не соодветствуваат со ситуацијата на терен, независно дали станува збор

за заштита на жртвите, судски прогон на сторителите, превенција или кој било друг аспект во борбата против трговијата со луѓе. За жал, некогаш се носат многу штетни одлуки, со несакани резултати. Оттука, овој прирачник има за цел да прикаже точни и веродостојни податоци, прецизна и точна проценка на состојбите и следствено на тоа, соодветно препознавање и идентификација на потребите и недостатоците на кои треба да се работи.

Членовите во рамките на БДС Проектот и консултантите со кои соработувавме, повеќе пати ги прегледуваа и проверуваа индикаторите. Дури и кога ја привршувавме конечната верзија, имавме дополнителни идеи како да се подобрат и изменат механизмите. Исто така, очекуваме дека ќе се појави потреба од нови индикатори, како и за измена на овие кои сега ги презентираме, како резултат на динамичната природа на трендовите и потребите во делот на превенција на трговијата со луѓе. Затоа, оваа алатка има форма на отворена платформа, каде секоја организација или институција која е вклучена во мониторинг може да предложи промена или дополнение на она што недостасува, независно дали се работи за глобален или локален контекст. Во моментот се привршуваат и првите извештаи за мониторинг на 4 земји на Балканот, во кои при следењето се користат некои од долу наведените индикатори за постапките при превенција на трговијата со луѓе. Овие извештаи ќе се објават во 2016.

АСТРА и тимот при БДС Проектот

ПОИМНИК

Дете	Во Конвенцијата за правата на детето (Член 1) стои следново: „[с]екое човечко битие помладо од 18 години, освен во случај кога според закон полнолетство се стекнува на помала возраст.“ Во овој прирачник, терминот „дете“ означува човечко битие помладо од 18 години.
Експлоатација	Терминот „експлоатација“ (и експлоатиран) имаат техничко значење во контекстот на трговија со луѓе, т.е. има потесно значење од она кое се користи во општата смисла. И Советот на Европа во Борба против превенција на трговијата со луѓе, како и многу други инструменти кои се однесуваат на трговија со луѓе, се изјаснуваат вака: „Под експлоатација спаѓа, во најмала рака, искористување со цел проституција на друго лице или други форми на сексуална експлоатација, присилен труд или услуги, ропство или практики слични на ропство, служење, или отстранување на човечки органи“. На национално ниво, законодавните тела може да идентификуваат и дополнителни форми на експлоатација според потребите. Види „трговија со луѓе“ подолу.
Жртва на трговија со луѓе	За целите на овој прирачник, лице кое се категоризира како „жртва на трговија со луѓе“ е жртва на кривично дело (за дефиниција на делото види подолу), кое како резултат на тоа го стекнува статусот на жртва. Во овој документ, тргуваните лица се квалификувани на следниов начин: (i) „жртва на трговија“ се однесува на секое лице кое било тргувано, независно дали остварило контакт со соодветни институции или не, односно независно дали е идентификувано од страна на службени лица како жртва или не. (ii) „претпоставена жртва“ на трговија со луѓе (или на трговци со луѓе) се однесува на секое лице кое доаѓа во контакт со службени лица а според кои постои основано сомнение дека тоа лице е тргувано, па на тој начин станува жртва на трговија. (види тема Б подолу, во делот насловен Идентификација, за подетално објаснување на концептот основно сомнение). (iii) Личност која е позитивно идентификувана од страна на службите како тргувано лице и има „официјално прифатен статус на жртва на трговија со луѓе“, независно дали идентификацијата е резултат на постапките на соодветните служби или пак жртвата е идентификувана во текот на судската постапка.
Малолетно лице без придружба	Комитетот за правата на детето ја дава следната дефиниција за „малолетно лице без придружба“: [...] кое е одвоено од двата родители и од роднините, и кое не е згрижено од возрастна личност која законски или според обичаи е одговорна и задолжена со таква задача“. За потребите на овој документ, малолетно лице без придружба го вклучува и терминот „одвоено дете“, кое пак се дефинира како „дете кое е одвоено од двата родители, и од претходниот законски старател, но не и од останатите роднини“ ¹ .
Одговорност	Државата може да одговара во случај кога не ги почитува, не ги заштитува или не ги исполнува човековите права изложени во спогодбите кои таа ги потпишала или ратификувала.
Правен застапник	Правен застапник или правен советник е квалификуван адвокат или друго професионално лице со правна наобразба кое овозможува правна помош, зборува во име на жртвата и ја застапува во писмени изјави и лично, пред административните и судските власти, во текот на кривични постапки, постапки при барање азил и слични правни постапки, во склад со домашните закони.
Правна рамка	Се однесува на законската рамка и политиките кои се на сила во државата, т.е. законите, официјалните политики, како и практики кои се резултат на закони и правила, усвоени од институција во рамките на владата.

¹ UN Committee on the Rights of the Child (CRC), CRC General Comment No. 6 (2005): Treatment of Unaccompanied and Separated Children Outside their Country of Origin, 1 September 2005, CRC/GC/2005/6, § 7.

Претпоставена (или потенцијална) жртва на трговија со луѓе	„Можна“ претпоставена, „потенцијална“ жртва или „лице за кое постои основано сомнение дека е жртва на трговија“, се толкува во склад со горе наведената дефиниција, но воедно е лице кое сè уште не е формално идентификувано од страна на службени лица како жртва. Претпоставена или потенцијалната жртва треба да ги ужива сите оние права и услуги за заштита и гаранција кои ги има и потврдена жртва, сè додека не се разјасни нејзиниот статус, т.е. дали е жртва или не.
Принцип на постапки кои се во најдобар интерес на детето	Членот 3.1. од Конвенцијата на ОН за правата на детето (1998) го предвидува следново: „Во сите постапки кои се однесуваат на децата, независно дали се преземени од државни или приватни институции за социјална заштита, судови, административни органи или законодавни тела, од примарна важност ќе бидат интересите на детето“. Ова значи дека и други примарни интереси може да се земат предвид, но секундарните интереси не може да бидат поважни од примарните. Во анкетата спроведена во вториот круг, ГРЕТА доаѓа до следново сознание: „Терминот постапки кои се во најдобар интерес за детето подразбира дека секоја ситуација треба да се согледа од перспектива на детето, со цел да се земат предвид ставовите на тоа дете, и да се направат напори да се почитуваат неговите права. Па така, секоја одлука што се однесува на детето треба да биде во согласност со тоа што објективно гледано е од најдобар интерес за тоа дете, со оглед на неговата возраст и зрелост“ (ГРЕТА (2014) 13, страна 5). Повеќе информации за значењето на терминот може да се најдат во Општиот коментар бр. 14 од 2013, во авторство на Комитетот за права на детето.
Родова еднаквост	Родот се манифестира преку општествено определени улоги, однесувања, и очекувања врз основа на полот, кои се разликуваат според местото и времето на нивната реализација. Родовата еднаквост е пред сè човеково право и се однесува на општествениот поредок во кој жените и мажите ги делат истите можности и ограничувања во рамките на деловниот и приватниот живот. Еден важен аспект на постигнување на родова еднаквост е надминување на стереотипите.
Старател	Агенцијата за основните права при ЕУ ја дава следната дефиниција за терминот старател: „независна личност која ги штити најдобрите интереси на детето и неговата благосостојба, и со таа цел ја дополнува ограничената деловна способност на детето. Старателот делува како законски застапник на детето во сите постапки, исто како што родителот го застапува своето дете“ ²
Трговија со луѓе	Трговија со луѓе се дефинира како „[...] врбување, превоз, преместување, засолнување или прифаќање на луѓе, со закана или употреба на сила или друг вид принуда, киднапирање, измама, лага, злоупотреба на овластување, или состојба на ранливост, или давање односно примање парични средства или корист со цел да се добие согласност на лице кое има контрола врз друго лице, со цел експлоатација. Експлоатација вклучува, во најмала рака, експлоатација за проституција на други лица или други форми на сексуална експлоатација, принудна работа или услуги, ропство или други дејства слични на ропство, робување или отстранување на човечки органи“ ³ Во случаите кога се користат насилни средства (закана, сила, измама, и сл.) нагласени во претходниот пасус, нема никакво значење дали жртвата дала своја согласност да биде дел од експлоатацијата или не, и тоа воопшто не се зема предвид. Ако пак жртвата е дете, кривичното дело ќе биде квалификувано како трговија со деца дури и во случај кога ниту едно од наведените средства не е применето.
Тргувано лице	Види „жртва на трговија со луѓе“.

² Fundamental Rights Agency of the European Union, Guardianship for children deprived of parental care – A handbook to reinforce guardianship systems to cater for the specific needs of child victims of trafficking, 2014.

³ Council of Europe, Council of Europe Convention on Action Against Trafficking in Human Beings, 16 May 2005, CETS 197, Article 4.

АКРОНИМИ

БДС	Балкан делувај сега (Balkans Act Now!)
СЕ	Совет на Европа
ГО	Граѓанска организација Забелешка: овој термин се користи и за невладини организации (НВО) како и за други организации вклучени во превенција на трговијата со луѓе, како на пример верски организации или синдикати.
ЕУ	Европска Унија
ГРЕТА	Експертска група за борба против трговијата со луѓе при Советот на Европа, а основана од страна на Конвенцијата на Советот на Европа за борба против трговијата со луѓе, 2005.
ЗИТ	Заеднички истражен тим
МиЕ	Мониторинг и евалуација
ЗПП	Заедничка правна помош
ОХЦХР	Канцеларијата на Високиот комесар за човекови права на ОН
ТЛ	Трговија со луѓе
ОН	Обединети Нации
УНИЦЕФ	Фондот за деца при Обединетите Нации
УНОДОК	Канцеларијата на Обединетите Нации за борба против трговијата со дрога и криминал

ВОВЕД

Секоја година, илјадници луѓе стануваат жртви на кривично дело кое денес се нарекува „трговија со луѓе“. Владините институции се главните актери во процесот на сузбивање на ова кривично дело: тие се најодговорни за превенција и борба, но и заштита на луѓето кои се тргувани. Невладините тела, меѓу кои и граѓанските организации (ГОи), имаат главна улога и во превенција на кривичното дело и при заштита на жртвите. Понатаму, тие имаат уште две значајни улоги: да ги поттикнуваат владините институции да ги исполнат стандардите кон кои се обврзале, и да вршат мониторинг дали тоа се почитува во пракса или не.

Целта на овој Прирачник е да им помогне на владините и невладините тела при систематското следење на постапките и работата на сите актери вклучени во превенција на трговијата со луѓе во земјата- и на законодавно ниво и на ниво на политики, како и да овозможи проценка дали заложбите на хартија всушност се применуваат во пракса.

Овој документ овозможува севкупна рамка за анализа, со чија помош се отвора можност владините и невладините институции да ги подобрат своите постапки во процесот на сузбивање на трговијата со луѓе, како и механизмите за заштита на жртвите од ова кривично дело.

КАКО НАСТАНА ОВОЈ ПРИРАЧНИК?

Овој Прирачник се разви во рамките на проектот Balkans ACT Now! (во продолжение: БДС) со цел да овозможи една рамка за мониторинг и евалуација со помош на која на институциите вклучени во превенција на трговијата ќе можат да направат испитување и анализа на квалитетот на законите, процедурите и практиките кои се користат во борбата против трговијата со луѓе и при заштитата на жртвите. Изработката на овој Прирачник е под покровителство на Европската Унија.

Овој документ нуди рамка за мониторинг и евалуација за сите засегнати страни кои сакаат да направат преглед и ревизија на тековните состојби,

како и да соберат доволно податоци со цел да ги подобрат политиките и практиките на домашно ниво, но и да ја засилат меѓународната соработка.

Прирачникот е производ на интензивни советувања и консултации помеѓу партнерите во рамките на БДС проектот, а ги опфаќа следните земји: Босна и Херцеговина, ПЈРМ, Црна Гора и Србија. Тие реализираа две средби во 2014 и две во 2015 година, со цел да разменат согледувања, ставови и идеи за тоа кои аспекти се од примарна важност за мониторинг и како да се врши следењето, но и заеднички да работат на овој Прирачник. На првата средба во Скопје, во февруари 2014, партнерите се согласија за обемот и структурата на овој Прирачник, додека пак на следната средба во Сараево во јуни 2014 се работеше на преглед и обработка на првата верзија на Прирачникот. По серијата првобитни тестови кои беа склопени кон крајот на 2014, следеше состанок во Скопје во мај 2015, со цел да се постигне договор каде се потребни промени, а на последниот состанок во Подгорица, во септември 2015, се донесе одлука за тоа како да изгледа финалната верзија и конкретно кои проблеми треба да бидат опфатени во пилот постапката за мониторинг, планирана за крајот на 2015 па сè до 2016.

Во изработката на Прирачникот учествуваа Марија Анѓелковќ, Стојна Атанасовска Димишковска, Бенедиците Боургеоис, Јасмина Димишковска Рајковска, Ана Хеѓимовиќ, Сузана Хофф, Андријана Лазиќ, Јулиа Костнер, Аму Коввалски, Мунир Подумљак, Ивана Радовиќ, Маја Раичевиќ, Марија Тодоровска, Маја Варошлија, Тамара Вукасовиќ и Елма Зехировиќ, предводени од Пиерре Цазенаве и Родерик Акерман во првата фаза и со Мајк Дотриц кој е заслужен за конечниот изглед и содржината на Прирачникот.

ЗА КОГО Е НАМЕНЕТ ОВОЈ ПРИРАЧНИК?

Овој Прирачник е корисен за поширока употреба: институциите кои се законски определени да нудат помош и поддршка, органите надлежни за спроведување на законот и телата задолжени за усвојување на политики, граѓанските организации чија улога во превенцијата на трговијата со луѓе е на национално и/или меѓународно ниво.

Овој Прирачник нема географски ограничувања, и покрај тоа што е главно

инспириран од Конвенцијата на Советот на Европа за борба против трговијата со луѓе (во понатамошниот текст: Конвенцијата на Советот на Европа). Стандардите определени во оваа Конвенција се од универзален карактер и во таа насока се применливи и апликативни во кој било регион или контекст. Впрочем, Конвенцијата на Советот на Европа е втемелена во Протоколот на ОН за превенција, сузбивање и казнување на трговијата со луѓе, особено на жени и деца (во понатамошниот текст: Протокол за превенција на трговијата со луѓе), а кој е дополнение на Конвенцијата на ОН за сузбивање на транснационалниот организиран криминал (2000). Ова значи дека институциите и надвор од Европа можат да го користат овој Прирачник како насока во процесот на мониторинг на протоколите за превенција на трговијата со луѓе во нивната земја.

Прирачникот предлага серија индикатори кои се користат при мерење во текот на мониторинг постапките, и предлага какви заклучоци би можеле да се донесат врз основа на резултатите од мерењето. Со оглед на тоа дека индивидуалните индикатори даваат само дел од сликата, тие се групирани во т.н. рамковни индикатори: токму на тие индикатори треба да се насочи вниманието на оценувачите со цел да се измери дали има успех и напредок во севкупната постапка за превенција на трговијата со луѓе во една земја. Притоа, индикаторите наведени во вториот дел од секое поглавје на овој Прирачник не се едноставни за мерење. Тоа значи дека лицата вклучени во постапката за мониторинг треба да имаат познавања и ресурси за тоа како се собираат податоци, како и да умеат да ги координираат останатите учесници. Следно, треба да знаат како да направат систематска обработка и анализа на добиените податоци. Токму затоа, треба да се нагласи дека овој документ е наменет повеќе за организации и институции, отколку за истражувачи кои работат индивидуално.

СТРУКТУРА НА ПРИРАЧНИКОТ

Прирачникот е поделен во два дела. Првиот нуди аналитички табеларен преглед со помош на кој ќе се оцени до кој степен домашното законодавство и политиките се во склад со меѓународните инструменти и стандарди.

Првиот дел предлага серија индикатори кои се темелат главно врз

меѓународни инструменти и стандарди, определени во Анекс 1 (на крајот на Прирачникот).

Вториот дел зборува за тоа што всушност се случува во пракса, и нуди примена на серија индикатори со помош на кои ќе се мери до кој степен различните државни органи ги исполнуваат меѓународните заложби.

И во двата дела, успехот се оценува од аспект на 7 теми:

- А. Законот и негова примена;
- Б. Идентификација на жртвите на трговија со луѓе;
- В. Одредби за заштита на жртвите од трговија со луѓе (и нивна примена), независно дали жртвата е домашно лице или странски државјанин;
- Г. Помош и поддршка за жртвите;
- Д. Компензација и надокнада на штета;
- Ѓ. Институционална рамка, вклучително и координација, капацитети и меѓународна соработка;
- Е. Пристап кон податоци, заштита на податоци и заштита на приватноста.

Па така на пример, првиот дел почнува со преглед на законите со кои се казнува трговијата со луѓе, како и слични закони (Тема А), додека вториот дел почнува со преглед на практичната примена на законот и законската рамка при истражувањето и судската постапка на осомничени трговци со луѓе (повторно Тема А). Со оглед на тоа што вториот дел се однесува на тоа што се случува во пракса, на лицата кои го вршат мониторингот им се препорачува да се ограничат на еден временски период, на пример на една календарска година.

РАМКОВНИ ИНДИКАТОРИ

Секоја од седумте теми започнува со „рамковен индикатор“, т.е. индикатор кој ги претставува стандардите што владините институции треба да ги постигнат, а притоа лицата кои вршат мониторинг оценуваат дали овие стандарди се почитуваат на тој начин што се оценуваат следните, подетални индикатори. Некои теми нудат неколку рамковни индикатори, додека пак за некои проблеми не постои ниту еден општ рамковен индикатор. Во табелата

подолу, даден е кус преглед на 24 рамковни индикатори кои се споменати во постапката за мониторинг.

A. Законот и домашната законска рамка за кривично гонење на трговците со луѓе	
A.a	Домашното законодавство нуди сеопфатна рамка за превенција, која е во склад со Конвенцијата на Советот на Европа за борба против трговијата со луѓе или со Протоколот на ОН за превенција на трговијата со луѓе.
A.б	Случаите на трговија со луѓе се кривично гонети и пресудите се праведни и во согласност со меѓународните стандарди во областа на кривичното право.
A.в	Обвинителите и судиите покажале дека ги разбираат и, по потреба, ги примениле одредбите за заштита на жртвите и сведоците во текот на целата судска постапка- пред, за време и по завршување на судењето, а во согласност со домашните закони како и меѓународните одредби кои се наметнати со ратификација на договори и усвоени позитивни меѓународни судски и кривични практики.
Б. Идентификација на жртвите на трговија со луѓе	
Б.а	Правната рамка е соодветна и овозможува брза и прецизна идентификација на жртвите на трговија со луѓе.
Б.б	Жртвите на трговија се брзо и прецизно идентификувани.
Б.в	ГО за поддршка на жртвите на трговија не се информирани дека постои лице кое тие го третирале како жртва, а кое надлежните служби не го идентификувале како жртва на трговија со луѓе.
В. Заштита на жртвите на трговија	
В.а	Законската рамка им овозможува заштита и поддршка на жртвите на трговија со луѓе (т.е. жртви на транснационален криминал, жртви на внатрешна трговија- во земјата во која живеат, и жртви кои се враќаат во земјата потекло) и пристап до правни лекови.
В.б	Законската рамка овозможува механизми за конкретна и специфична заштита на жртвите од потенцијална одмазда и закана за време и по завршувањето на истражната постапка и судењето на трговците.
В.в	Малолетните жртви на трговија се идентификувани, заштитени и целосно згрижени во согласност со принципот „во најдобар интерес на детето“.
В.г	Жртвите на трговија (независно дали станува збор за можни или официјално потврдени) добиле соодветна заштита и помош во текот на целиот период кој е предмет на ревизија.
В.д	Жртвите на трговија кои се враќаат од странство, а чии случаи се предочени пред соодветните власти, добиле соодветна заштита и помош во текот на целиот период кој е предмет на ревизија.
В.ѓ	Малолетните жртви на трговија (независно дали станува збор за можни или официјално потврдени) добиле соодветна заштита и помош во текот на целиот период кој е предмет на ревизија.
В.е	На идентификуваните жртви кои се странски државјани (независно која е нивната националност) им се обновени дозволите за престој и добиле заштита и помош која е барем на исто ниво и со ист квалитет како и домашните жртви.
В.ж	На идентификуваните жртви кои се странски државјани (независно од која националност се) добиле помош и заштита при излез од државата.
Г. Помош и поддршка на жртвите	

15

Г.а	Правната рамка овозможува сеопфатна рамка за помош на жртвите на трговија со луѓе, соодветна за индивидуалните потреби на жртвите (т.е. се зема предвид полот, јазикот, етничката припадност и возраста).
Г.б	Правната рамка предвидува право на правна заштита и помош за жртвите на трговија (независно дали се можни или официјално потврдени) во текот на севкупната судска постапка.
Г.в	Секое лице кое е идентификувано како претпоставена жртва или пак е официјално потврдена жртва на трговија, имало пристап кон непосредна помош и поддршка, вклучително и ургентно сместување, лекарска помош, информации и правна помош, соодветни за нивните индивидуални потреби (т.е. пол, јазик, етничка припадност и возраст), а државата за тоа одвоила доволно финансиски средства.
Г.г	На малолетните жртви им е овозможена непосредна поддршка и помош, соодветна за нивната возраст, вклучително и ургентно сместување, лекарска помош, информации и правна помош, во склад со нивните индивидуални потреби (т.е. пол, јазик, етничка припадност и возраст).
Г.д	На жртвите на трговија (независно дали се можни или официјално потврдени) им била овозможена соодветна правна помош.
Д. Компензација и надомест на штета	
Д.а	Правната рамка им овозможува на жртвите на трговија право на пристап кон правен лек за нанесената штета, вклучително и компензација и обесштетување.
Д.б	На жртвите им е овозможен вистински и ефикасен пристап кон компензација, како механизам за обесштетување за негативното искуство.
Ѓ. Институционална рамка, вклучително и координација, капацитети и меѓународна соработка	
Ѓ.а	Правната рамка и политиките на државата за превенција на трговијата со луѓе се соодветни, владата овозможува доволно ресурси за ефикасно функционирање на механизмот за заштита и превенција (што вклучува и доволно обучен кадар), и се потпишани соодветни договори со други држави со цел да се обезбеди ефикасна повеќекратна правна помош во случаите на трговија со луѓе.
Ѓ.б	Органите надлежни за спроведување на законот и службените лица во државните институции кои имале контакт со можни или официјално потврдени жртви, манифестирале соодветно познавање и експертиза во третманот на жртвите, и на располагање имале адекватни ресурси за непречена работа.
Ѓ.в	Специјалната единица за превенција на трговија со луѓе располагала со соодветен профил на кадар во поглед на пол, со цел да примени реактивни и проактивни истраги, согласно со Стандардните оперативни процедури.
Е. Пристап кон податоци, заштита на податоци и заштита на приватноста	
Е.а	Личните податоци на можната или официјално потврдена жртва на трговија се чуваат и се користат во согласност со условите определени во Конвенцијата на Советот на Европа за заштита на лица при автоматска обработка на податоци (1981).

За поголема прегледност, **рамковните индикатори** се означени со две букви, како на пример А.а, додека пак специфичните индикатори, кои ги нарекуваме **подиндикатори**, во секоја од седумте теми се означени со броеви, на пример од А.1 до А.57, Б.1 до Б30, итн.

ПРВ ДЕЛ: УСОГЛАСЕНОСТ НА ДОМАШНОТО ЗАКОНОДАВСТВО И НАЦИОНАЛНИТЕ ПОЛИТИКИ СО МЕЃУНАРОДНИТЕ СТАНДАРДИ

Првиот дел има цел да постави рамка која ќе овозможи анализа на усогласеноста на националните политики со меѓународните инструменти и стандарди.

1.1 ВОВЕД ВО МЕЃУНАРОДНИТЕ И ЕВРОПСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ

Развојот и примената на меѓународните и европските стандарди за превенција на трговијата со луѓе и заштитата на жртвите од трговија има големо влијание врз развојот на домашните закони, политики и процедури во Европа и пошироко.

Иако некои држави направиле значителни напори за хармонизација на домашното законодавство, политики и процедури со меѓународните стандарди, сепак не може да се каже дека во целост ги исполниле своите обврски кон жртвите на трговија.

Индикаторите кои ги развиеме во ова поглавје нудат рамка со која може да се направи проценка и анализа на степенот до кој домашните закони, политики и институции се во склад со меѓународните и европските инструменти и стандарди за превенција на трговијата со луѓе. Долунаведената аналитичка рамка има за цел да овозможи една целосна слика за тоа дали правата на жртвите се гарантирани со закон и процедури, како и да се идентификуваат недостатоците на кои треба да се работи.

Лицата кои ќе го вршат мониторингот ќе треба да направат поврзување на анализата во првиот дел со резултатите од состојбите на терен и постојната пракса, образложени во вториот дел. На тој начин ќе може да се оцени дали промените (искуствата на жртвите на трговија, брзината на судскиот процес со која се утврдува вината на сторителите на ова кривично дело, и останатите аспекти на примена на законот, како на пример истражната постапка) воопшто се поврзани со усвојувањето и соодветната имплементација на промените, било да станува збор за нова политика, закон, регулатива или иницијатива.

Од друга страна, имплементацијата на нови политики може да има и негативни последици врз правата на жртвите на трговија со луѓе, што повлекува понатамошни амандмани во законодавството и политиките. Всушност, токму пропустите во детектирањето на ваквите спротивни и негативни влијанија (и соодветно реагирање преку коригирање на законите) се некои од покрупните недостатоци и во Европа и пошироко. Органите на власта тргнуваат од претпоставката дека новиот закон или политика за превенција на трговијата со луѓе е во корист на жртвите (или пак оние лица кои се изложени на висок ризик), а всушност се покажало спротивното.

Најрелевантните меѓународни инструменти кои беа користени за потребите на овој Прирачник, кои се наведени во Анекс 1, се следниве:

- Протоколот за превенција, сузбивање и казнување на трговијата со луѓе, особено со жени и деца, кој е дополние на Конвенцијата на Обединетите Нации против транснационалниот организиран криминал
- Конвенцијата на Советот на Европа за борба против трговијата со луѓе.

Беа користени и други стандарди наметнати од агенции во рамките на ОН, како и слични релевантни институции:

- Препорачаните принципи и насоки за човекови права и трговија со луѓе на Високиот комесар за човекови права на ОН
- Препораките на УНИЦЕФ за заштита на човековите права на малолетните жртви на трговија.

Од користените инструменти на Европската Унија кои се однесуваат на сферата на трговија со луѓе, ги издвојуваме следниве документи:

- Директивата 2011/36/ЕУ на Европскиот Парламент и на Советот, усвоена на 05.04.2011, а се однесува на превенција и борба против трговијата со луѓе и заштита на жртвите;
- Директивата 2011/93/ЕУ на Европскиот Парламент и на Советот, усвоена на 13.12.2011, со цел борба против сексуалната злоупотреба и сексуалната експлоатација на деца, и сузбивање на детска порнографија.

Сите овие горенаведени документи се основата за сите индикатори со кои се оценува усогласеноста на образложените политики во продолжение на Прирачникот.

1.2: ИНДИКАТОРИ ЗА УСОГЛАСЕНОСТ СО МЕЃУНАРОДНИТЕ СТАНДАРДИ И СО ПОЗИТИВНИТЕ ПРАКТИКИ

А. ЗАКОНОТ И ДОМАШНАТА ПРАВНА РАМКА ЗА КРИМИНАЛИЗИРАЊЕ НА КРИВИЧНОТО ДЕЛО ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ

А.1 Општи информации за правната рамка и правните процедури

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
А.а	Домашната легислатива нуди сеопфатна рамка за превенција на трговијата со луѓе, која е во согласност со Конвенцијата на Советот на Европа за борба против трговијата со луѓе и Протоколот на ОН за сузбивање на трговијата со луѓе (Протоколот Палермо).		Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на сите 23 подиндикатори наведени подолу.
А.1	Законодавството овозможува ефикасни, пропорционални и убедливи мерки за казна на сторителите чија вина е докажана на суд и кои се осудени за кривичното дело трговија со луѓе.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик.	И ова е рамковен индикатор за кој се потребни лица што ќе вршат мониторинг и кои ќе оценат дали казните предвидени во домашното законодавство се ефикасни, пропорционални и убедливи, земајќи ги предвид казните за останатите кривични дела со слична тежина.
А.2	Законодавството ги идентификува сите начини на кои се врши трговијата со луѓе назначени во Член 4 од Конвенцијата на Советот на Европа за борба против трговијата со луѓе или Член 3 од Палермо Протоколот.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик.	Начините наведени во овие документи се следните: „врбување, превоз, преместување, криење и прифаќање на луѓе“. Укажете ако имате сознание за начин кој не е експлицитно назначен.
А.3	Законодавството ги идентификува сите средства со кои се врши трговијата со луѓе назначени во Член 4 од Конвенцијата на Советот на Европа за борба против трговијата со луѓе или Член 3 од Палермо Протоколот.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик.	Средствата наведени во овие инструменти се следниве: „закана или употреба на сила или друг вид принуда, грабнување, измама, лага, злоупотреба на овластување, или состојба на ранливост, или давање односно примање парични средства или корист“. Укажете ако имате сознание за средство кое не е експлицитно назначено.

20/

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
A.4	Законодавството ги идентификува, како минимум, сите цели на експлоатација наведени во Член 4 од Конвенцијата на Советот на Европа за борба против трговијата со луѓе или Член 3 од Протоколот Палермо.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик.	Следните облици на експлоатација се предвидени во наведените инструменти: искористување со цел проституција на друго лице или други форми на сексуална експлоатација, присилен труд или услуги, ропство или практики слични на ропство, служење, или отстранување на човечки органи. Укажете ако имате сознание за цел која не е експлицитно назначена.
	Законодавството ги дефинира следниве компоненти и сродни кривични дела (а законот овозможува ефикасни, пропорционални и убедливи мерки за казна во однос на секое од нив):	Закон, Кривичен Законик.	Овој индикатор има за цел да го оцени степенот на усогласеност на законодавството со директивата на ЕУ за превенција на трговијата со луѓе. Бидејќи покрива 6 категории (од „а“ до „f“), податоците кои се достапни за секоја категорија треба да се истакнат (да се забележи конкретниот закон во домашното законодавство кој се однесува за секое кривично дело и предвидената казна). Треба да се прокоментира, т.е. оцени, дали определената казна е пропорционална.
A.5	а) Ропство, служење и практики слични на ропство.	Закон, Кривичен Законик.	Забелешка: Терминот „служење“ не е дефиниран во домашното право, ниту пак беше јасно дефиниран во 1948, кога Обединетите Нации го воведоа во рамките на Општата декларација за човекови права. Но, терминот понекогаш се користи за случаи на куќни помошници и работници, подложени на принуден труд или слична угнетувачка злоупотреба. Се користи и во контекст на должничко ропство. Терминот пак практики слични на ропство има многу прецизно значење во меѓународното право и за прв пат беше дефиниран во 1956, во Дополнителната конвенција на Обединетите Нации за аболиција на ропството, трговијата со робови и институциите и активностите слични на ропството, така што ги опфаќа сите 4 видови, вклучително и должничко ропство.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
A.6	(б) Присилен труд или присилување на давање услуги, вклучително и присилување на луѓе да просат и да ги даваат заработените средства на трето лице, кое не е родител или законски старател.	Закон, Кривичен Законик, Трудово право.	Термините „присилен труд или услуги“ се експлицитно објаснети во Протоколот Палермо, а од друга страна, присилување на просење и експлоатација при присилно просење не се спомнуваат. Европската Директива 2011 експлицитно го споменува просењето во Член 2, како кривично дело (наведени се различни форми на експлоатација како цели на трговијата со луѓе): „Експлоатација вклучува, во најмала рака, експлоатација на трети лица или други облици на сексуална експлоатација, присилен труд или присилување на услуги, вклучително и просење, ропство или практики слични на ропство, служење, или експлоатација за извршување кривични дела, или отстранување на човечки органи.“. Воедно, укажува на следново: „принудното просење треба да се сфати како облик на принуден труд или услуги, кои се образложени во Конвенцијата бр. 29 на Меѓународната организација на трудот, усвоена во 1930, а се однесува на принуден или задолжителен труд. Па оттука, експлоатацијата преку присилно просење, вклучувајќи и жртви на трговија со цел просење, спаѓа во рамките на дефиницијата за трговија со луѓе само тогаш кога сите елементи на принуден труд или услуги се случуваат“.
A.7	(в) Сексуална експлоатација, вклучително и експлоатација на друго лице преку проституција (на пример подведување или посредување во проституција)	Закон, Кривичен Законик.	Кривичното дело експлоатација преку проституција (познато и под терминот посредување при проституција) различно се дефинира во различни кривични закони. Во некои земји профитирање од посредување при проституција не се смета за кривично дело, но се казнува употребата на сила, измама или закана со цел да се натера друго лице да се вклучи во сексуален чин во замена за надокнада.
A.8	г) Комерцијална сексуална експлоатација на деца	Закон; Кривичен Законик.	Експлоатацијата (т.е. профитирање од) преку проституција на момче или девојче помало од 18 години треба да се третира како кривично дело, во најмала рака. Кривично дело треба да се смета и чинот на плаќање на

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
			сексуални услуги со лице под 18 години. Некои правни системи ја користат терминологијата усвоена во Дополнителниот протокол на ОН (во рамките на Конвенцијата за правата на децата) за „продажба на деца, детска проституција и детска порнографија“.
A.9	д) принуден брак	Закон, Кривичен Законик, Семејно право.	Многу е важно да не се изедначуваат термините „принуден брак“ со „договорен брак“, и автоматски да не се донесе заклучок дека сите детски бракови се воедно и принудни бракови. Во некои правни системи постојат и „незаконски бракови“, а казната за ова е релативно блага доколку не се третира како облик на експлоатација како цел на трговијата со луѓе.
A.10	ѓ) отстранување на органи за комерцијален профит	Закон, Кривичен Законик.	Во некои правни системи, ова кривично дело не е цел на трговија со луѓе. Други пак го изедначуваат ова дело со кривичното дело „трговија со човечки органи“ (т.е. кога органите се добиени по законски пат но потоа се продадени за профит, што се разликува од кривичното дело трговија со луѓе.
A.11	Законот предвидува барем едно кривично дело што овозможува кривично гонење на лица одговорни за тешка економска експлоатација на возрасни, а што не вклучува ропство (т.е. „сопствеништво“ на друго човечко битие) а сепак подразбира држење под контрола, кое е во тесна врска со служење и присилен труд.	Закон, Кривичен Законик.	Во ова кривично дело треба да се вклучи и должничко ропство, т.е. ситуации во кои работодавецот се повикува на долг со цел работникот да работи за него, а вредноста на трудот е значително поголема од долгот/заемот.
A.12	Законот предвидува барем едно кривично дело што овозможува кривично гонење на лица одговорни за тешка економска експлоатација на деца (под 18 години), кога кривичното дело не вклучува ропство а сепак подразбира облик на служење и присилен детски труд, т.е. е во линија со „продажба на деца“ во рамките на „пракса слична на ропство“.	Закон, Кривичен Законик.	Ова кривично дело може да се однесува и на обврзување (дури и во отсуство на присила) на детето да проси а заработените пари да ги дава на трето лице, кое не е родител или старател. Забелешка: Не сите случаи кога децата просат се однесуваат на трговија со луѓе. Ако под кривично дело се подразбира случај кога родителот го тера детето на просење или пак детето само се одлучува да проси, овие две не се сметаат за кривично дело трговија со луѓе ниту според регионалните закони ниту според меѓународното право.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
A.13	Законодавството за превенција на трговијата со луѓе не ги изедначува делата трговија со луѓе и слични кривични дела против лица со кривичните дела против безбедноста на државата, пред сè криумчарење на луѓе или мигранти.	Закон, Кривичен Законик.	На пример, кривичните дела како „незаконско преминување на државна граница и криумчарење на луѓе“.
A.14	Законот за кривични дела против сексуалните слободи (вклучително и експлоатацијата преку проституција на друго лице) е јасен и не го класификува кривичното дело како трговија доколку врбувањето, превозот, преместувањето, криењето и прифаќањето не вклучуваат употреба на насилни средства, предвидени во Член 4(а) на Конвенцијата на СЕ за борба против трговијата со луѓе и Член 3 од Палермо Протоколот.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик.	Насилните средства назначени во Член 4(а) на Конвенцијата на СЕ за борба против трговијата со луѓе се следниве: „закана или употреба на сила или друг вид принуда, грабнување, измама, лага, злоупотреба на овластување или состојба на ранливост, или давање односно примање парични средства или корист“. Овој индикатор помага да се провери дали сексуалниот чин кој не вклучува принудни или насилни средства сепак се квалификува како трговија со луѓе, што не е предвидено во условите определени во Конвенцијата на Советот на Европа.
A.15	Законот предвидува дека согласноста на возрастна жртва на трговија за претстојната експлоатација е неважна ако било употребено кое било од средствата определени во Член 4 од Конвенцијата на Советот на Европа за борба против трговијата со луѓе, или средствата определени во Член 3 од Палермо Протоколот.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик.	Следниве средства се предвидени во тој инструмент: „закана или употреба на сила или друг облик на принуда, киднапирање, измама, лага, злоупотреба на овластување, или состојба на ранливост, или давање односно примање парични средства или корист“.
A.16	Законот предвидува дека трговијата со деца е кривично дело дури и ако не биле употребени насилните средствата определени во Член 4 од Конвенцијата на Советот на Европа за борба против трговијата со луѓе или во Член 3 од Палермо Протоколот.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик.	Член 4(в) од Конвенцијата на Советот на Европа за борба против трговијата со луѓе гласи: „врбување, превоз, преместување, криење и прифаќање на детето со цел експлоатација се сметаат за кривично дело трговија со луѓе, дури и кога не вклучува примена на кое било од средствата определени во пасус (а) од овој член“.
A.17	Според законот, користење услуги кои се резултат на експлоатација претставува кривично дело ако лицето кое ги користи тие услуги знае дека се работи за жртва на трговија со луѓе.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик.	Овде станува збор за плаќање на сексуални услуги со лице за кое се знае дека жртва на трговија, но и за други видови услуги (масажа, грижа за болни или стари лица). Нагласете дали кривичното дело се однесува исклучиво на сексуални услуги кои ги дава жртвата на трговија

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
			со луѓе но не и други услуги, што би се сметало за недостаток. Исто така, наведете дали кривичното дело се однесува на плаќање за сексуални услуги со било кое лице (независно дали се работи за тргувано лице или не), затоа што во тој случај не станува збор за специфична мерка која има за цел да ги одврати лицата да плаќаат за услуги кои ги дава жртва на трговија.
A.18	Во законот, помагање и поттикнување на трговијата со луѓе се смета за кривично дело.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик.	/
A.19	Домашната правна рамка овозможува пронаоѓање, заплenuвање и конфискација на средствата и имотот стекнат преку трговија со луѓе.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик	/
A.20	Националната правна рамка воспоставува надлежност над кривичното гонење за делото трговија со луѓе и сродни кривични дела, кога тие се направени: а. На територијата на државата, или б. На брод кој плови под знамето на државата, или в. Во авион кој е регистриран под законите на таа држава, или г. Од страна на државјанин кој делото го сторил во странство, или д. Врз државјанин на таа држава додека е во странство, или ѓ. Од страна на лице кое има живеалиште на територијата на државата.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик.	Забележете дали надлежноста ги опфаќа сите б, и ако не, кои ги опфаќа а кои не.
A.21	Кривичното дело трговија со луѓе и сродни дела се третираат како дела кај кои е можна екстрадиција, согласно релевантните спогодби и домашните закони.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик.	/

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
A.22	Националната правна рамка предвидува дека жртвите на трговија со луѓе нема да бидат казнети (па дури ни кривично гонети) за незаконски дела кои ги направиле како директна последица од фактот дека биле жртви на трговија, или пак во случаи кога биле принудени да ги сторат кривичните дела.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик, претходни судски пресуди.	Ова се однесува на принципот на неказнување на тргуваните лица, пред сè на можните жртви.
A.23	Националната правна рамка предвидува дека потенцијалната или можната жртва на трговија која е во притвор (било да не е идентификувана како жртва па дури и кога постоел сомнеж дека се работи за жртва), треба да биде пуштена од притвор.	Кривичен законик, Закон за кривична постапка.	И ова се однесува на принципот на неказнување на тргуваните лица, но оди и подалеку од ова и предвидува дека или можните жртви не треба да бидат притворени или дека секое лице кое е потврдена жртва на трговија со луѓе треба да биде пуштено од притвор (на пример, нерегуларни мигранти, или пак малолетни лица кои се во притвор за кривични дела како кражба или одгледување на канабис).

Б. ИДЕНТИФИКАЦИЈА НА ЖРТВИ НА ТРГОВИЈА

Б.1 Правна рамка и процедури за идентификација на жртвите

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
Б. а.	Правната рамка е соодветна и овозможува брза и прецизна идентификација на жртвите на трговија.		Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на сите 6 подиндикатори наведени подолу.
Б.1	Правната рамка јасно определува кој орган/органи имаат право да направат формална идентификација на лицето како „жртва на трговија со луѓе“, на своја територија или лице кое се враќа во државата.	Закон, Службен весник, Закон за кривична постапка, службени документи како на пример стандардни оперативни процедури, кои ги користи полицијата и други институции.	
Б.2	Постојат писмени процедури и насоки за идентификација, кои се добро развиени и се очекува дека сите службени лица вклучени во процесот на откривање, притворање, прифаќање и процесирање на нерегуларните мигранти, како и сите оние кои учествуваат во идентификација на потенцијалните жртви на трговија или поддршка за жртвите, добро ги познаваат и ги користат овие процедури.	Стандардни оперативни процедури и други процедури кои се формално усвоени од Националниот механизам за упатување, или друг „стручен надлежен орган“ задолжен за формална идентификација на жртвите од трговија (на пример полиција).	Писмените процедури и насоки треба да подлежат на „проценка на квалитет“ со цел да се провери: 1. дали се во склад со меѓународните стандарди и усвоените позитивни практики, како на пример оние сумирани во Прирачникот на ОБСЕ ОДИХР, и 2. дали редовно се ревидираат и менуваат (барем еднаш откако биле усвоени). Забележете го датумот кога биле прв пат усвоени и кога последен пат биле ревидирани.
Б.3	Како минимум одговор, процедурите за идентификација се состојат од кумулативна проценка на два различни извори на информации: 1. Резултатите добиени преку примената на индикаторите за идентификација пред разговорот со жртвата, и 2. Одговорите на можната жртва за време на структурираното интервју.	Стандардни оперативни процедури или други формални процедури за идентификација на жртвите. Информации и сознанија од полициски службеници одговорни за истрага на случаите на трговија со луѓе.	Во следниот ред се индикаторите за идентификација на жртвите на трговија со луѓе.

27

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
Б.4	Законот или соодветните документи за политики јасно предвидуваат дека стручните служби треба ги земаат предвид конкретните индикатори кои се однесуваат на различните облици на принуда и експлоатација што жртвите на експлоатација и трговија ги искусиле.	Официјални документи, Стандардни оперативни процедури или други процедури формално усвоени од Националниот механизам за упатување.	Ова се однесува на индикаторите кои државните органи задолжени за идентификација во некои држави се обврзани да ги користат или цитираат при идентификација на жртвите од трговија (на пример Оперативните индикатори за трговија со луѓе на Меѓународната организација на трудот).
Б.5	Индикаторите кои се јавно достапни се темелат на меѓународна позитивна практика.		Во нацрт документот од 2007 година на Европската Комисија (Препораки за идентификација и упатување кон услуги на жртвите на трговија со луѓе) се спомнува „задржување на документите за идентификација“, „должничко ropство“ и „ускратување на заработените пари“ како можни индикатори. Подоцна, Комисијата, во соработка со Меѓународната организација на трудот, го објави документот Оперативни индикатори за трговија со луѓе (2009), во кој наведува 4 групи на оперативни индикатори за возрасни и малолетни жртви на трговија, со цел трудова и сексуална експлоатација (вкупно 67).
Б.6	Правната рамка овозможува јасна и достапна процедура за секое лице кое смета дека има право да биде идентификувано како жртва на трговија а кое не е идентификувано како такво, да поднесе жалба и да бара измена на управната или судската одлука во врска со неговиот статус на жртва на трговија.	Стандардни оперативни процедури или други формални процедури за идентификација на жртви, Закон за кривична постапка или некој друг закон.	/

V. ЗАКОНСКИ ОДРЕДБИ ЗА ЗАШТИТА НА ЖРТВИТЕ НА ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ

V.1 Заштита за сите жртви

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
V.a	Правната рамка им овозможува заштита и поддршка, вклучително и пристап кон правни лекови, на жртвите на трговија, т.е. на жртвите на транснационален криминал, жртвите на внатрешна трговија и тие кои се враќаат во татковината.	Закон, Службен весник, официјални документи.	Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на сите 26 подиндикатори наведени подолу.
V.1	Правната рамка дава јасна дефиниција за терминот „жртва на трговија со луѓе“.	Закон, Службен весник, Кривичен законик.	/
V.2	Законот дава јасна дефиниција за термините „претпоставена жртва“, „потенцијална“ или „лице за кое постои основано сомнение дека е жртва на трговија“. Или, законот, односно друг документ за политики, определува јасни критериуми кои надлежните служби ќе ги користат при процената дали постои оправдано сомнение да се верува дека конкретното лице е жртва на трговија.	Закон, Службен весник, Кривичен законик, останати официјални документи кои по потреба може да се добијат преку Законот за слободен пристап кон информации.	Во Прирачникот за националните механизми за упатување, на ОБСЕ ОДИХР, стои следново: „Често пати жртвите на трговија, на почетокот, не се подготвени да се идентификуваат самите себе си како жртви, па терминот претпоставена жртва на трговија обично се користи за да се опишат лица кои најверојатно се жртви на трговија и кои треба да бидат опфатени под програмите и услугите за превенција на трговијата со луѓе“. Конвенцијата на СЕ нагласува дека можните или потенцијалните жртви имаат право на минимум помош и дека лицата кои не се државјани на таа земја не може да ја напуштат земјата.
V.3	Правната рамка овозможува заштита на идентитетот на жртвата.	Закон за кривична постапка, закон кој се занимава со заштита на жртвите од криминал.	/
V.4	Правната рамка им овозможува на жртвите на трговија право на пристап кон лек за штетата која им е нанесена, вклучително и право на компензација и обесштетување.	Закон за кривична постапка, закон кој се занимава со заштита на жртвите од криминал.	/

1.2: индикатори за усогласеност со меѓународните стандарди и со позитивните практики

29

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
B.5	Правната рамка предвидува период од најмалку 30 дена за можната жртва на трговија (за домашните и за странските државјани), со цел закрепнување и размислување (рефлексија).	Закон, Службен весник, Кривичен Законик.	т.е. потврда дека постојат законски или административни мерки кои нудат период за размислување. Ова подразбира дека можната жртва има право на еден минимум период за закрепнување пред да биде испитувана од страна на полициски службеници. Ова не значи дека полицијата нема право да ја праша можната жртва дали е подготвена да одговори на нивните прашања и пред истекот на периодот за размислување.
B.6	Правната рамка експлицитно нагласува дека можните жртви на трговија имаат право на помош и поддршка за време на периодот за закрепнување и размислување.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик.	/
B.6.	Правната рамка експлицитно нагласува дека жртвите на трговија (независно дали се работи за можни жртви или потврдени) имаат право на соодветна заштита од можна одмазда и заплашување за време и по истекот на истрагата и судското гонење на сторителите.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик, официјални документи.	И ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на долу наведените подиндикатори, кои се однесуваат на заштита на жртвата во текот на и по истекот на кривичната постапка.
B.7	Правната рамка предвидува дека жртвите на трговија имаат право на пристап до општата програма за заштита на сведоци.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик, Закон за кривична постапка, официјални документи.	Ова се однесува на општите (и веројатно помалите) мерки за заштита кои не се покриени со подиндикаторите кои следат подолу. Ако не се предвидени поголеми мерки за заштита, како на пример промена на идентитет или живеалиште, дали постојат некои други мерки за заштита?
B.8	Правната рамка предвидува можност за промена на идентитетот на жртвите на трговија со луѓе.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик, официјални документи.	/
B.9	Правната рамка предвидува можност за физичка заштита на жртвите на трговија со луѓе.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик, официјални документи.	/
B.10	Правната рамка предвидува можност за преселба на жртвата на трговија, како мерка за заштита.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик, официјални документи.	/

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
В.11	Правната рамка им овозможува на жртвите на трговија да дадат исказ пред почетокот на судскиот процес и тој исказ да се третира како валиден доказ за време на процесот, во околности во кои се штитат основните права на обвинетите за фер и праведно судење.	Закон, Закон за кривична постапка.	
В.12	Правната рамка овозможува соодветна заштита од можна одмазда и закани кон други лица , физички или правни, кои се вклучени во поддршка на жртвата, на нејзините роднини и на сведоците, во текот и по завршувањето на истражната постапка и судскиот процес.	Закон, Службен весник, Закон за управна постапка, официјални документи.	Под други лица се подразбира роднини на жртвата и сведоци, но и организации кои овозможуваат помош и поддршка на жртвите.

В.2 Специјални мерки за заштита на малолетни жртви

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
В.в	Севкупниот процес на идентификација, заштита и поддршка на малолетните жртви на трговија треба да биде во согласност со принципот „во најдобар интерес на детето“.		Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на шесте подиндикатори наведени подолу.
В.13	Правната рамка овозможува специјални мерки за заштита на малолетни жртви, помлади од 18.	Државни институции и служби, официјални веб страни, итн.	Овој индикатор подразбира истражување кое може да се направи и од канцеларија, со цел да се идентификуваат вистинските и достапните специјални мерки за заштита кои државата ги предвидела за заштита на малолетните жртви на трговија. Целта е да се изготви една листа на такви услуги и бара од ГОи кои се вклучени во мониторингот да направат проценка и анализа за тоа дали услугите ги исполнуваат потребите на малолетните жртви на трговија. За некои анализи ќе биде потребно дополнително квалитативно истражување.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
V.14	Домашното законодавство го признава принципот „во најдобар интерес на детето“ како примарна појдовна точка во сите постапки и одлуки кои се однесуваат на малолетната жртва, и воедно формално го интегрира тој принцип во сите процедури и насоки при заштита и помош на малолетните жртви на трговија.	Законот, вклучително и законите за детска заштита, Службен весник, Кривичен Законик, извештаи на државни институции и НВОи испратени до Комитетот за заштита на правата на децата.	Овој индикатор подразбира терминот „во најдобар интерес на детето“ да се назначи и објасни (или дефинира) во домашното законодавство, а правните текстови и правната наука да нагласуваат дека најдобриот интерес на детето мора да биде од примарно значење во сите постапки и одлуки кои се однесуваат на детето.
V.15	Правната рамка предвидува законски старател, организација или институција за секое малолетно дете без придружба кое е претпоставена жртва на трговија со луѓе.	Закон, процедури и правила за заштита на децата или специфични правила кои се однесуваат на малолетник без придружба.	Терминот малолетно лице без придружба или малолетно лице одвоено од родителите најчесто подразбира странски државјанин. Сепак, малолетник без придружба може да подразбира и ситуација кога не може да се утврди каде се наоѓа родителот/старателот на детето или кога родителот/старателот не е во можност да носи одлуки во име на детето.
V.16	Правната рамка предвидува секое малолетно лице кое е претпоставена жртва на трговија да добие бесплатна правна помош од адвокат или правен застапник.	Закон, процедури и правила за заштита на децата или специфични правила кои се однесуваат на малолетник без придружба.	Т.е. правната рамка не претпоставува дека малолетната жртва на трговија можеби ќе сака правна помош или можеби не.
V.17	Правната рамка јасно нагласува дека во случај кога постои основано сомнение дека малолетното лице е жртва на трговија, дека тоа дете се смета за претпоставена жртва и сè до формалната потврда детето ги ужива сите права и севкупната заштита кои ги има идентификувана малолетна жртва на трговија.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик, и други процедури и правила за заштита на малолетни лица.	/
V.18	Правната рамка јасно нагласува дека таму каде што постои основано сомнение дека жртвата или можната жртва е помлада од 18 години, тогаш за тоа лице се применуваат специјалните мерки за заштита на малолетници, сè додека не се потврди дека лицето е полнолетно.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик, и други процедури и правила за заштита на малолетни лица.	/

В.3 Заштита на жртви кои не се државјани (дозвола за престој и враќање на жртвите), вклучително и деца

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
V.19	Еднакво како и државјаните, така и лицата кои не се државјани на таа држава а за кои се смета дека се можни жртви на трговија со луѓе имаат право на период од најмалку 30 дена за закрепнување и размислување.	Закон, Службен весник, Закон за кривична постапка, закони кои го регулираат статусот на странските државјани.	Нема рамковен индикатор за делот В.3.
V.20	Законот предвидува дека странските државјани кои се можни жртви на трговија имаат право на престој во државата (дури и кога претходно немале регулиран престој и статус), и забранува депортација од државата во периодот определен за закрепнување и размислување.	Закон, Службен весник, Закон за кривична постапка, закони кои го регулираат статусот на странските државјани.	/
V.21	Законската рамка овозможува издавање на обновлива дозвола за престој за можните жртви на трговија со луѓе (надвор од периодот за закрепнување).	Закон, Службен весник, закони кои го регулираат статусот на странските државјани.	Постоењето на регулативи или насоки кои го регулираат процесот на издавање на дозвола за престој.
V.22	Правната рамка го гарантира почитувањето на принципот на невраќање (репатриација на бегалец или лице кое се соочува со ризик од угнетување во земјата во која се враќа, вклучително и ризик од мачење од страна на криминалци).	Закон, Службен весник, официјални документи, билатерални спогодби со УНХЦР (Високиот комесар на ОН за бегалци).	
V.23	Правната рамка предвидува воспоставување на формални програми за помош при враќање во земјата потекло (репатриација), кои вклучуваат релевантни домашни и меѓународни институции и невладини организации, а кои наложуваат државните органи да направат проценка на ризикот пред жртвата да се врати во татковината или да се испрати во друга земја, независно дали се работи за можна или потврдена жртва на трговија со луѓе.	Закон, Службен весник, официјални документи.	Види ОБСЕ/ОДИХР, Основните принципи и насоки за човековите права при враќање на жртвите на трговија, 2014.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
B.24	Правната рамка предвидува дека се почитува принципот „во најдобар интерес за детето“ во процесот на репатриација на малолетната жртва на трговија, врз основа на направените проценки на ризик и опасност.	Закон, Службен весник, официјални документи/ процедури.	/

В.4 Заштитата на државјани кои биле жртви на трговија и експлоатација во странство и кои се вратиле во татковината

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
B.25	Жртвите на трговија кои биле идентификувани во странство и кои се вратиле во татковината (со или без помош), ги имаат истите права за заштита и помош како и тие кои се идентификувани во таа држава.	Стандардни оперативни процедури или други формални процедури за идентификација на жртвите.	Забелешка: не постои рамковен индикатор за В.4.
B.26	Писмените процедури и насоки за идентификација на жртвите на трговија со луѓе (види Б погоре, во делот насловен Идентификација) се однесуваат и на жртвите кои се враќаат од странство, како и на оние кои се идентификувани во државата.	види Б погоре.	/
B.27	Постои механизам кој им овозможува на жртвите на трговија да си задржат здравствените картони и резултати при репатриација од или до друга држава.	Билатерални договори за репатриација, здравствени работници кои ги лечеле жртвите по враќањето дома.	Во овие случаи, заштитата на (доверливите) лични податоци е спорно прашање.

Г. ПОМОШ И ПОДДРШКА НА ЖРТВИТЕ НА ТРГОВИЈА

Г.1 Општо за помош и поддршка

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
Г.а	Правната рамка овозможува сеопфатна рамка за помош на жртвите на трговија, соодветна за нивните специфични потреби- на пример, зема предвид фактори како што се пол, јазик, етничка припадност и возраст.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик, официјални документи.	Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на сите 16 подиндикатори наведени подолу.
Г.1	Правната рамка не ги условува можните жртви на трговија на тој начин што ќе им гарантира првобитна помош и поддршка само во замена за нивната подготвеност да ги обвинат/сведочат против сторителите/осомничените лица за кривичното дело.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик.	/
Г.2	Државниот буџет, односно министерството, односно органот надлежен за финансии, обезбедува финансиски средства за државните институции или ГОи (или и двете) со цел покривање на трошоците за помош на жртвите, без разлика дали се работи за наменски или некои други средства.	Државен буџет, податоци од организации задолжени за поддршка на жртвите на трговија.	Индикаторот нема за цел да сугерира дали одвоените средства се доволни или соодветни, туку дали државата презема одговорност за покривање на трошоците за поддршка. Ако податоците се јасни, ќе може да се процени дали одвоените средства се зголемуваат или намалуваат од година во година.
Г.3	Правната рамка нагласува дека можните и официјално потврдените жртви треба да бидат информирани што поскоро, по можност веднаш по првата провизорна идентификација, за сите нивни права, за сите релевантни судски и управни постапки, вклучително и постапките за компензација и обесштетување, и за сите услуги кои им се на располагање, и тоа на јазик кој можат да го разберат.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик, Закон за кривична постапка, и други релевантни закони.	Во Извештајот за појаснување на Конвенцијата на СЕ (пасус 160) стои следново: „Информациите [кои им се даваат на жртвите] се однесуваат на прашања од типот: достапноста на шеми за заштита и помош, разните можности кои стојат отворени за жртвите, ризиците со кои се соочуваат, условите за легализирање на нивниот престој на територијата на земјата потписничка, функционирањето на кривичниот систем (вклучително и последиците од истрагата и судскиот процес, должината на процесот, обврските на сведоците, можноста за добивање компензација од сторителите на кривичното дело или од други физички или правни лица, и можноста пресудата да биде соодветно спроведена). Информациите и советувањето имаат

1.2: индикатори за усогласеност со меѓународните стандарди и со позитивните практики

35

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
			за цел да ѝ помогнат на жртвата да ја процени ситуацијата во која се наоѓа и да направи свесен избор од неколкуте можности кои ѝ се отворени“.
Г.4	Правната рамка предвидува дека можната и потврдена жртва имаат право на советување на јазик кој го разбираат.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик, Закон за кривична постапка, и други релевантни закони.	Ова се однесува и на странските државјани кои не го зборуваат јазикот на државата и на домашните жртви кои не го зборуваат течно јазикот на таа држава.
Г.5	Правната рамка им овозможува на жртвите на трговија (идентификувани во државата или во странство) да добијат бесплатно безбедно сместување од најмалку 30 дена, т.е. сместување платено од државата.	Стандардни оперативни процедури, или правни одредби за идентификација и заштита на жртвите на трговија со луѓе.	Т.е. од моментот кога некое лице е идентификувано како претпоставена жртва или од моментот кога жртвата се враќа од странство.
Г.6	Правната рамка им овозможува на жртвите на трговија (идентификувани во државата или во странство) да добијат бесплатна итна медицинска помош, вклучително и психолошка помош, во период од најмалку од 30 дена.	Закон, Службен весник, официјални документи.	Ова значи дека треба да се провери дали во случаи кога жртвата се враќа од странство, таа има право на медицинска помош дури и кога нема платено придонеси за здравствено и социјално осигурување.
Г.7	Правната рамка предвидува бесплатни преведувачки услуги за жртвите на трговија со луѓе.	Закон, Службен весник, официјални документи.	/
Г.8	Домашната правна рамка и домашните политики предвидуваат дека жртвите кои имаат законски регулиран престој имаат право на пристап до пазарот на трудот (да најдат работа).	Закон, Службен весник, официјални документи, Трудово право.	/
Г.9	Домашната правна рамка и домашните политики предвидуваат дека жртвите кои имаат законски регулиран престој имаат право на стручно образование.	Закон, Службен весник, официјални документи, Трудово право.	/

Г.2 Правно советување и правна помош

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
Г.6	Правната рамка предвидува право на правна помош за жртвите на трговија (независно дали се можни или официјално потврдени) во текот на севкупната постапка.		Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на сите 6 подиндикатори наведени подолу.
Г.10	Правната рамка им овозможува на жртвите на трговија со луѓе бесплатна, независна и стручна правна помош и поддршка во текот на кривичната постапка.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик, Закон за кривична постапка.	Под правна помош овозможена од државата се подразбира покривање на трошоците за правно советување и застапување на суд. Ако не се покриени севкупните трошоци, тогаш не станува збор за бесплатна правна помош и поддршка.
Г.11	Правната рамка им овозможува правна помош и поддршка на жртвите во текот на граѓанска постапка.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик, Закон за парнична постапка.	/
Г.12	Правната рамка им овозможува правна помош и поддршка на жртвите во текот на управна постапка.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик, Закон за управна постапка.	/
Г.13	Правната рамка предвидува право на бесплатна правна помош за жртвите на трговија во текот на кривичната постапка.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик, Закон за кривична постапка, официјални документи.	/
Г.14	Правната рамка предвидува право на бесплатна правна помош за жртвите на трговија во текот на граѓанска постапка.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик, Закон за граѓанска постапка, официјални документи.	/
Г.15	Правната рамка предвидува право на бесплатна правна помош за жртвите на трговија во текот на управна постапка.	Закон, Службен весник, Управно право, Закон за управна постапка, официјални документи.	/
Г.16	Правната рамка им овозможува помош и поддршка за жртвите од страна на ГОи, невладини организации и други фондации, групи и асоцијации во текот на кривичните и граѓанските постапки.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик, официјални документи.	/

1.2: индикатори за усогласеност со меѓународните стандарди и со позитивните практики

37

Д. КОМПЕНЗАЦИЈА И НАДОМЕСТУВАЊЕ НА ШТЕТА

Д.1 Компензација и надомест на штета, предвидени со закон

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
Д.а	Правната рамка им овозможува на жртвите на трговија право на пристап кон лекови за претрпена штета, вклучувајќи и право на компензација и обесштетување.		Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на сите 4 подиндикатори наведени подолу.
	<p>Забелешка: Компензацијата и обесштетувањето кои вклучуваат паричен надоместок можат да се исплатат од различни извори: (1) од осудениот сторител (со налог да исплати обесштетување, неисплатена заработка или компензација), или во рамките на кривичната постапка или во одделна граѓанска постапка, (2) од осомничено лице за трговија кое не е осудено за кривично дело трговија, но му е наложено да ја обесштети жртвата како резултат на граѓанска постапка, (3) или од сосема различен извор- државен фонд за компензација, во кој случај исплатата на компензацијата е можна само на жртви на осудени сторители, или кога нема да дојде до осуда. Ви нацрт документот за основните начела на правото на ефикасен правен лек за жртвите на трговија, ОН ги повикува државите да го сторат следново:</p> <p>„(а) Да се осигураат дека постојат закони, механизми и процедури со кои жртвата на трговија со луѓе би имала можност ако сака да:</p> <ul style="list-style-type: none">(i) Добие обесштетување во граѓанска постапка за претрпената штета како резултат на трговијата со луѓе, вклучително и повреда на трудовото право;(ii) Биде исплатена или да добие налог од кривичен суд за компензација исплатена од сторителите на кривичното дело трговија со луѓе;(iii) Добие обесштетување од државата за претрпената повреда и штета“ (Документ A/HRC/17/35 на ОН, со датум 13.04.2011).<p>Потребно да се направи анализа на индикаторите во однос на сите овие 3 потенцијални извори.</p>		
Д.1	Законот предвидува дека жртвата има право да добие компензација или обесштетување од сторителите на кривичното дело.	Закон, Службен весник, Кривичен законик, официјални документи.	/
Д.2	Државата има воспоставено општ фонд за компензација на жртвите на кривични дела, до кој жртвите на трговија имаат пристап откако сторителите на делото се осудени, независно од тоа дали жртвата престојува во државата или не.	Закон, Службен весник, Кривичен законик, официјални документи.	Овој фонд е достапен за внатрешни жртви на трговија, т.е. оние кои се тргувани во рамките на државата, независно дали се државјани и недржавјани, како и оние жртви за кои земјата дестинација е странска држава. Тој фонд не мора да биде достапен за државјаните кои станале жртви додека живееле во странска земја, затоа што тие, во основа, би требало да бараат компензација во земјата во која биле тргувани или експлоатирани.
Д.3	Државата има воспоставено специјален фонд за компензација на жртвите на трговија со луѓе, независно дали лицето осомничено за трговија е судски гонето и осудено или не.	Закон, Службен весник, Кривичен законик, официјални документи.	Фонд кој е достапен за жртвите споменати во претходната ставка, но без да постои услов сторителот да биде осуден.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
Д.4	Државата не бара од жртвата на трговија која била дел од кривичната постапка (во функција на оштетено лице/жртва или пак сведок) да иницира нова постапка со цел да добие компензација. Со други зборови, кривичните постапки обично вклучуваат барања за компензација, наместо да се очекува жртвата да поднесе одделно барање).	Закон, Службен весник, Кривичен законик, официјални документи.	Овој индикатор не оценува кој систем е најдобар. Но, им овозможува на лицата кои го прават мониторингот да направат разлика помеѓу државите во поглед на тоа кој систем е поефикасен, во случај кога иницирањето на нова постапка претставува долг и мачен процес за жртвата.

Ѓ. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА, ВКЛУЧУВАЈЌИ И КООРДИНАЦИЈА, КАПАЦИТЕТ И МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Ѓ.1 Институционална рамка определена со закон

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
Ѓ.а	Државата воспоставила соодветна институционална рамка и политики, распределила доволно ресурси со цел институциите и политиките да функционираат ефикасно (вклучувајќи и доволен број добро обучен кадар), и потпишала соодветни спогодби со други држави со цел ефикасна взаемна правна помош во случаите на трговија со луѓе.		Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на сите 11 подиндикатори наведени подолу.
Ѓ.1	Институционалната рамка и политиките усвоени со цел превенција на трговијата со луѓе вклучуваат и Национален механизам за упатување (при случаи на трговија со луѓе) или слична институција која има за задача или да ја координира работата на институциите (во одговор на случаите со трговија или при давање услуги на жртвите) или да ја упатува можната жртва од една институција во друга (или ги извршува и двете задачи).	Закон, Службен весник, стандардни оперативни процедури, или други документи за политики кои се однесуваат на идентификација на жртвите.	Не мора да се нарекува Национален механизам за упатување. Во рамките на државата можеби постои институција наречена Национален механизам за упатување која не извршува ниту една од двете важни функции. Забелешка: двете одделни функции се опишани во Прирачникот за националниот механизам за упатување на ОБСЕ-ОДИХР од 2004 година.
Ѓ.2	Постојат формални договори за соработка, рамки или политики помеѓу некои или сите релевантни државни институции во областа на превенција и борба против трговијата со луѓе и заштита на жртвите.	Закон, Службен весник, официјални документи .	Се однесува на следниве институции кои се веројатно вклучени: полиција, здравствени служби, засолништа, старатели, социјални служби, гранична полиција, судство и образовни институции.
Ѓ.3	Постојат формални договори за соработка или други рамки за соработка помеѓу ГОи вклучени во помош на жртвите и една или повеќе релевантни институции, независно дали се работи за размена на информации за жртвите или пак упатување на жртвите.	Споменатите служби го потврдуваат постоењето на вакви договори (постои можност оваа информација да е доверлива).	/
Ѓ.4	Со одлука на владата или по пат на усвојување на закон, воспоставен е независен национален известувач за трговијата со луѓе или еквивалентна функција и лице назначено на таа функција.	Закон, Службен весник, официјални документи.	Под терминот „независен“ се подразбира дека носителот на функцијата има сопствен буџет, собира податоци за кои смета дека се соодветни и ги сумира во форма на заклучоци и препораки кои потоа

1.2: индикатори за усогласеност со меѓународните стандарди и со позитивните практики

40

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
			ги презентира пред релевантно министерство или целата влада, или државното собрание, а притоа не одговара пред владино тело и не е подреден на друго претпоставено лице. Ако во државата е назначен национален известувач, но тој не е независен, истакнете го тој податок.
f.5	Во рамките на полицијата постои специјализирана истражна единица за превенција на трговијата со луѓе (специјализирана единица) која има соодветни задачи и овластувања со цел ефективно да спроведува истраги во случаите на трговија со луѓе.		Едноставен одговор со да или не (дали постои специјализирана истражна единица за превенција на трговијата со луѓе или не). Нагласете ако не постои специјализирана единица но сепак постои некое стручно специјализирано истражно полициско тело кога постои сомнеж дека се работи за случај на трговија со луѓе.
f.6	Специјализираната (полициска) единица за превенција на трговијата со луѓе е посебно вклучена во годишната буџетска пресметка како одделна буџетска ставка.	Државен буџет, буџет на полицијата.	/
f.7	Специјално обучени и назначени обвинители работат на случаите на трговија со луѓе и, по потреба, им помагаат на колегите кои не се специјализирани за таа проблематика.	Усна информација од Јавното обвинителство.	Едноставен одговор со да или не (дали постои обвинител специјализиран за работа со случаи на трговија со луѓе или не). Нагласете ако не постои таков обвинител, но сепак има еден или двајца обвинители за кои се знае дека се специјализирани за работа со случаи на трговија со луѓе.
f.8	Вкупен број на билатерални договори склучени со други држави до крајот на периодот кој е предмет на мониторинг (т.е. вклучително и оние кои се склучени во претходните години и сè уште се на сила), а се однесуваат на сузбивање на трговијата со луѓе и заштита на жртвите.	Државни служби (Министерство за надворешни работи).	Овој индикатор има за цел да го илустрира степенот на (потенцијална) правна соработка со други држави. При вториот и секој следен мониторинг, споредбата ќе покаже дали и колку нови договори се склучиле. Се сметаат сите билатерални договори кои се однесуваат конкретно на трговијата со луѓе. Но, не се сметаат оние договори кои се однесуваат на враќање на мигранти во општа смисла на зборот, и вклучуваат и жртви на трговија, ама немаат специфични одредби за заштита на жртвите од трговија.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
Ѓ.9	Законите на државата која е предмет на анализата, овозможуваат да се води истрага за трговија со луѓе која е направена на територијата на таа држава, ама случајот е пријавен во државата во која живее странската жртва на трговија.	Закон за кривична постапка, усна информација од специјализираната полициска единица за превенција на трговијата со луѓе .	Ова подразбира одреден степен на екстратериторијалност.
Ѓ.10	Број на договори со други држави до крајот на периодот кој е под ревизија (вклучувајќи ги и оние кои се склучени во претходните години и сè уште се на сила), а кои се однесуваат на заштита на жртвите, сведоците и соработниците на судските власти.	Државни служби и институции.	Овде станува збор само за бројка и не се бара понатамошно објаснување.
Ѓ.11	Постои задолжителен модул за трговија со луѓе во универзитетските и во стручните програми наменети за подготовка на социјални работници.	Социјални служби, универзитети, институти, академии, стручни тела.	Со овој индикатор се потврдува постоењето на задолжителни специјализирани модули за трговија со луѓе. Лицата вклучени во мониторинг постапката можат да дадат дополнително мислење за квалитетот на тие модули.

Е. ДОСТАПНОСТ НА ПОДАТОЦИ, ЗАШТИТА НА ПОДАТОЦИ И ЗАШТИТА НА ПРИВАТНОСТА

Е.1 Закони и политики за заштита на податоците и заштита на приватноста

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
Е.а	Личните податоци на можните и на потврдените жртви на трговија се чуваат и се користат согласно условите предвидени во Конвенцијата на Советот на Европа за заштита на лица при автоматска обработка на податоци (1981).		Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на сите 9 подиндикатори наведени подолу.
	<p>Забелешка: Основата на сите европски инструменти за заштита на податоци е Член 8 од Европската конвенција за човекови права (1950) за правото на заштита на приватниот и семејниот живот. Членот 8 ги спречува државните органи да се мешаат во приватниот живот на граѓаните, освен во случаи кога некои услови за тоа се исполнети. Конвенцијата на СЕ за борба против трговијата со луѓе во Член 11 нагласува дека „секоја држава потписничка треба да го заштити приватниот живот и идентитетот на жртвите. Личните податоци треба да се чуваат и користат согласно условите предвидени во Конвенцијата на Советот на Европа за заштита на лица при автоматска обработка на податоци (ETS No. 108)“. Во извештајот за појаснување на Конвенцијата на СЕ стои следново: „Конвенцијата бр. 108, конкретно, пропишува дека личните податоци ќе се чуваат само за законски определени цели и не смеат да се користат на било кој начин кој не е во согласност со овие цели. Исто така, пропишува и дека овие податоци не смеат да се чуваат во кој било облик кој би овозможил идентификација на лицето на кое се однесуваат податоците, ниту пак подолго од тоа што е неопходно за потребите за кои тие податоци се прибележени и се чуваат. Конвенцијата 108 исто така нагласува дека задолжително да се преземат соодветни мерки за безбедност кои спречуваат неовластен пристап, односно преправање, односно јавно објавување на овие податоци. Треба да се нагласи и дека според Членот 11 (1), секоја држава потписничка мора да се придржува кон условите определени во Конвенцијата бр. 108 а кои се однесуваат на личните податоци на жртвите на трговија, независно дали таа држава ја ратификувала Конвенцијата или не“.</p>		
Е.1	Во државата постои закон за заштита на податоци.	Закон	Директивата на Европската Унија за заштита на податоци 95/46/ЕС (1995) бара од секоја земја членка да усвои закони кои ја уредуваат обработката на лични податоци, во согласност со минималните стандарди предвидени во Директивата. Не го опфаќа делот за соработка помеѓу органите на полицијата и судството во случаите од областа на кривичното право, но покрива други области, како на пример, податоците кои ги собираат ГОи/НВОи или податоците кои се споделуваат со медиумите.
Е.2	Во државата постои орган надлежен за заштита на податоци.	Закон, законски инструменти.	Воспоставувањето на државен орган надлежен за заштита на податоци е обврска која произлегува од Директивата 95/46/ЕС на ЕУ.

43

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
E.3	Постојат писмени процедури и насоки за идентификација, во кои се назначени одредби за заштита на личните податоци на жртвите на трговија (можни жртви и официјално потврдени жртви)	Види индикатор Б.2 погоре.	Под терминот „лични податоци“ се подразбира која било информација за идентификуваното лице или пак лице кое може да биде идентификувано („субјект на податокот“). Секој податок станува личен тогаш кога е можно да се направи поврзување на податокот со конкретното лице, дури и кога лицето или правниот субјект кои раководат со податокот, не може да го направат поврзувањето. Тоа значи дека секоја информација со која се идентификува субјектот на податокот или води кон идентификација на субјектот претставува „личен податок“. Целта на заштитата на податоци е да се заштити личноста чии податоци се обработуваат. Ова се постигнува преку комбинирање на правата на лицето (субјект на податокот) и обврските на тие кои ги обработуваат податоците (аналитичарите) или го контролираат обработувањето на податоците (контролори). Види Roth et al, 2015.
E.4	Постојат посебни мерки кои овозможуваат да се заштити идентитетот на жртвата на трговија при известување за случајот во медиумите.	Државни процедури или насоки за идентификација, внатрешни регулативи на организациите кои се во контакт со жртви на трговија (деца и возрасни).	Постојат или писмени процедури за идентификација на жртвите или пак други политики и протоколи кои експлицитно нагласуваат да се избегнува потребата за јавно откривање на идентитетот на жртвата на трговија. Проверете дали процедурите за заштита на идентитетот на жртвата се применуваат во текот на судската постапка, и ако се открива идентитетот, тогаш пред кого се прави тоа. Обвинетиот и неговиот правен советник обично имаат право да знаат кое возрасно лице односно малолетно лице изложува докази против нив. Дали е така? И дали постои процедура со која ги спречува обвинетиот и неговиот застапник да ја споделат оваа информација со други, вклучително и новинари?
E.5	Постојат кривични санкции за секој оној што јавно ќе објави информација (до медиумите или други лица) која би придонела кон идентификацијата на жртвата.	Кривичен Законик	Член 11.3 од Конвенцијата на СЕ го предвидува следново: „согласно Член 10 од Конвенцијата за заштита на основните човекови права и слободи, земјите потписнички треба да усвојат мерки со цел да се поттикнат

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка
			медиумите да го заштитат приватниот живот и идентитетот на жртвата, и тоа со помош на мерки за саморегулација или пак преку регулаторни и корегулаторни мерки“.
E.6	Постојат мерки за заштита на идентитетот на жртвите-сведоци за кои се смета дека имаат потреба од таква заштита, а тие мерки можат да се користат во текот на судскиот процес.	Закон за кривична постапка, материјали за обука за судски службеници, набљудување на судски процеси.	/
E.7	Полицијата и останатите државни службеници имаат должност да ја информираат жртвата за нејзиното право на заштита на идентитетот, како и на сите процедури кои се потребни за таа да го оствари ова право.	Закон, Службен весник, Кривичен Законик, Закон за кривична постапка и други сродни закони, Стандардни оперативни процедури.	Овој индикатор е сличен со оној споменат во Г.3, кој се однесува на заштитата на жртвите на трговија.
E.8	Советувалиштата на ГОи не смеат да бидат присилувани од страна на државни службеници или трети лица да споделуваат информации за клиентите.	НВОи кои овозможуваат помош или поддршка на жртви на трговија.	/
E.9	Личните податоци на жртвите што вработените во рамките на ГОи ги забележуваат се кодирани со акроними или кодови за идентификација.	НВОи кои овозможуваат помош или поддршка на жртви на трговија.	/

ПРВ ДЕЛ: МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОД ДОМАШНАТА РАМКА ЗА ПРЕВЕНЦИЈА НА ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ

2.1: НАСОКИ ЗА МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА НА РЕЗУЛТАТИТЕ НА ДОМАШНАТА РАМКА ЗА ПРЕВЕНЦИЈА НА ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ

Овој дел дава увид во повеќе аспекти за тоа како најдобро да се применат индикаторите во вториот дел и колку систематски треба да биде процесот на мониторинг. На почетокот, дава преглед на различни системи за мониторинг и евалуација (МиЕ), а потоа продолжува со кус опис на индикаторите, како да се усовршат тие индикатори и кои се најсоодветните начини да се документира процесот на МиЕ, како да се поделат задачите и должностите, и како да се состават оперативни планови. Овој дел од Прирачникот ги опфаќа и изворите на информации, а на крајот дава кус опис за различните видови структури за мониторинг.

Тема 1: Мониторинг и евалуација на проект во споредба со мониторинг и евалуација на општ систем за превенција на трговијата со луѓе

Мониторинг и евалуација (МиЕ) е процес со помош на кој се собираат, анализираат и презентираат податоци кои подоцна се споделуваат со раководители на проекти, креатори на политики и други засегнати страни, т.е. сите оние кои ги следат резултатите од имплементацијата и ефективноста на законите, политиките и програмите. Притоа, важно е да се направи разлика помеѓу МиЕ на проекти и МиЕ на системи и институции, затоа што проектниот МиЕ има за цел да ги идентификува промените во работата, ставовите и однесувањето на целните институции, системи и групи, со оглед на тоа дека тие промени се резултат на конкретна интервенција. За референтна рамка при МиЕ на проекти се користат проектните цели и

очекувани резултати. Овој вид на МиЕ е конечен, т.е. завршува во исто време кога завршува и проектот, или веднаш штом завршува интервенцијата. Додека проектниот МиЕ може да се инкорпорира во еден поширок систем за мониторинг и евалуација, обично структурата на проектниот МиЕ е фрагментирана и завршува во исто време со проектот, а тоа ја ограничува евалуацијата во поглед на тоа какви заклучоци можат да се изведат и како проектот е осмислен, управуван или спроведен.

Од друга страна, предмет на анализа на овој Прирачник е прашањето како треба да изгледа еден општ процес на мониторинг и евалуација на системите, структурите и институциите за превенција на трговија со луѓе. Со други зборови, тој не е поврзан со некој конкретен проект или програма за превенција, и дава насоки како да се направи мониторинг и евалуација на системот за превенција на која било земја, не само во југоисточна Европа. Референтната рамка за мониторинг на системите за превенција се однесува на сите задачи и обврски кои ги имаат владините и невладините институции, а кои се предвидени во домашните закони и регулативи, како и во меѓународните и регионалните конвенции.

47

Тема 2: Индикатори

За сите области на политиките покриени со инструментите наведени во Анекс 1, Прирачникот го нуди следново:

- еден или повеќе индикатори
- можни извори на податоци за мониторинг
- белешки (во некои случаи)
- препорачан метод за пресметување (во случај каде е потребно).

Овој прирачник не е замислен како шематски приказ. Напротив, тоа би предизвикало поголеми проблеми, со оглед на различните прашања, структури, актери, законодавства, процедури и достапни извори на податоци во секоја земја. Овој документ се состои од околу 300 индикатори и малку е веројатно дека постојат ресурси или податоци за да се спроведе севкупен мониторинг со цел тие да се набљудуваат на еден систематски начин. Оттука, кон овој документ треба да се гледа како кон појдовна точка за лицата вклучени во процесот на мониторинг, а се предвидува негово

ревидирање и адаптирање со цел да ги апострофира клучните прашања во секоја земја одделно, како и податоците и ресурсите кои се на располагање.

Кога релевантните индикатори ќе бидат селектирани и усовршени, следните препорачани чекори се: да се документираат потребните мониторинг постапки за секој индикатор, секој член од тимот да се задолжи со конкретна задача и да се определи рок за завршување на секоја од задачите.

Основен услов на Прирачникот е достапност на веродостојни и комплетни официјални податоци за бројот на жртвите на трговија во текот на одреден период, и тоа според пол и возраст на секоја од регистрираните жртви.

Покрај овие основни податоци, индикаторите бараат и специфични секундарни податоци, со цел да се пресмета процентот на жртви засегнати од прашањата кои се предмет на анализата, како на пример: бројот на жртви чии податоци биле јавно откриени во текот на периодот кој се анализира, изразен во процент од севкупниот број регистрирани жртви.

Во вториот дел има неколку општи индикатори:

- Индикатори за кои е потребна една проста калкулација, на пример да се пресмета процентот на жртви чиј идентитет бил разоткриен
- Индикатори каде е потребен број без да се прават дополнителни пресметувања, на пример број на средби на формални координативни тела
- Индикатори каде е потребен само еден кус одговор од да или не, во кој случај во колоната за пресметување се спомнуваат импликациите од двата одговори.

Прирачникот не сугерира кои се прифатливи а кои неприфатливи статистички податоци. При примената на индикаторите развиени во вториот дел, тимот кој го врши мониторингот треба да ја процени значајноста на статистичките податоци до кои дошле, земајќи го предвид специфичниот контекст на секоја земја, како и трендовите од еден период до друг. Прашањето за половата рамнотежа е добар пример: расчленета статистика дава податоци за бројот на жртви од машки наспроти женски пол кои се засегнати од дадено прашање обработено во Прирачникот, додека само на основа на

статистичкиот податок не е можно цврсто да се тврди дека постои полова рамнотежа или полова дискриминација. Токму за оваа цел, потребно е да се оцени дали бројот на мажи и жени жртви на трговија го отсликуваат она што Вие го знаете за дистрибуцијата на жртви според пол.

Дел од индикаторите имаат за цел да истражат дали нешто е направено во еден определен временски период, а во таквите случаи, Прирачникот не го определува периодот. Притоа, критериумот за прифатливост во даден случај може да се разликува од држава во држава па затоа се користи одредницата „... во текот на (временски период)...“, како насока за лицето кое го врши мониторингот точно да наведе кој временски период го евалуира.

Тема 3: Дефиниција за терминот „жртва на трговија со луѓе“

Често пати не е точно јасно што точно значат статистичките или другите податоци кои се однесуваат на лицата означени како „жртви на трговија со луѓе“. Ова особено се однесува на:

1. Лица кои привремено биле означени како можни или потенцијални жртви, затоа што постои основано сомнение дека биле тргувани, или
2. Лица чиј статус на жртви е и официјално потврден од страна на полицијата или друго владино тело, односно суд.

За потребите на овој Прирачник, освен ако не е поинаку нагласено, препорачуваме податоците (бројки и слични подробности за жртвите) да бидат расчленети, по можност во следниве категории:

Категорија 1 - можни или потенцијални жртви

Категорија 2 - официјално потврдени или формално идентификувани жртви.

Доколку лицата вклучени во процесот на мониторинг не се сигурни дали некои податоци се однесуваат на можните жртви или пак на оние кои се формално идентификувани, терминот „генеричка жртва“ може да се примени со цел да се укаже дека податокот не е јасен. Сепак, кога станува збор за двата случаи, индикаторите имаат за цел да оценат точно колку лица биле сметани за можни односно официјално потврдени жртви од страна на државните институции, па затоа многу е важно да не се додаваат

информациите со кои располагаат ГОи за лица кои тие ги водат како жртви а не се регистрирани како такви од страна на државните служби.

Прирачникот овозможува собирање на податоци за лица кои биле жртви на трговија но не биле формално потврдени преку официјални процедури, како и за лица кои имале искуства кои укажуваат на можна трговија со луѓе. Во двата случаи станува збор за „неидентификувани жртви“. Сите проценки кои се однесуваат на лицата од оваа категорија се нарекуваат сиви бројки.

Горе наведената дефиниција очигледно ги заобиколува оние лица кај кои, според организациите кои вршат мониторинг, е направен превид и тие не се идентификувани како жртви на трговија со луѓе. Меѓутоа, со цел да се постигне веродостојност, доследност и споредливост, важно е да се земат предвид само официјални статистички податоци за Вашиот извештај, затоа што постојат разлики во начинот на кој различни институции, вклучително и НВОи, го толкуваат терминот жртва.

Но ова не значи дека неидентификуваните жртви треба целосно да се изземат во извештајот. Точката Б.3. во вториот дел зборува за спорна идентификација и лица погрешно означени како лица кои не се жртви на трговија. Овој дел има за задача да овозможи пристап до податоци со помош на кои би можеле да се донесат заклучоци за сивите бројки на неидентификувани жртви. Всушност, и самиот факт дека лицата кои биле жртви на трговија не биле идентификувани, и, следствено на тоа не добиле соодветна помош, може да се земе како индикатор на сериозен недостаток во системот за превенција на трговијата со луѓе. Ова треба да се забележи и кај останатите релевантни индикатори со цел да се истакне фактот дека официјалната статистика не секогаш во целост ги отсликува проблемите во системот, затоа што севкупниот број на жртви е поголем од бројот на пријавени жртви.

Тема 4: Период на известување

Организацијата која го врши мониторингот треба да определи колку ќе трае периодот на известување (на пример еден месец, еден квартал, едно полугодие или една година), и колку често ќе известува (т.е. колку често ќе се повторуваат мониторинг активностите и ќе се објавуваат извештаи). Во делот 2.2 се споменува „период кој е предмет на оценувањето“, а тимот

вклучен во процесот на мониторинг треба да одлучи колку долго ќе трае тој период. Претходните извештаи изготвени од меѓувладини, владини и невладини организации, обично опфаќаа период од 12 месеци. Некои се повторуваат секоја година, но промените ќе бидат поочигледни доколку мониторингот се случува поретко, и на тој начин, ќе може да се направи споредба на состојбите во 2012 со оние во 2017, т.е. 5 години подоцна.

Неколку фактори ќе влијаат врз процесот на мониторинг, како на пример пристап до податоци и достапност на ресурси за мониторинг и известување. На пример, на почетокот на новата година, една ГО би можела да Ви каже точно на колку лица им укажала помош и поддршка во претходната календарска година. Но, на државните институции ќе им треба и една година а можеби и повеќе за да изготват официјална статистика. Па така, една организација која во април 2010 имала во план да оцени што се случувало во државата во текот на 2009 година, сфатила дека државните органи допрва ќе објават статистика за точниот број идентификувани жртви во 2008, што значи дека некои важни информации за 2009, нема да бидат достапни сè до 2011! Поради овој недостаток, организацијата која во 2010 правела мониторинг и евалуација, одлучила да собере податоци за 2008 наместо за 2009. Но оваа одлука отворила нов проблем: некои НВОи вклучени во помош на жртвите на трговија, имале потешкотии да ги лоцираат податоците за тоа што работеле 2 години пред тоа, т.е. во 2008!

Некои податоци се достапни само на годишно ниво, додека пак други се достапни почесто. Дури и тогаш кога статистичките податоци се достапни почесто, може да постојат причини зошто не треба да се известува толку често- на пример, затоа што постојат флукуации во дадени периоди кои ја искривуваат реалната слика. Од друга страна, дури и во вакви случаи, споредбите на еден ист период од година во година може да дадат значаен увид во трендовите. Таму каде што постојат податоци само на годишно ниво, тие секако треба да бидат расчленети на месеци, што ќе овозможи да се анализираат периоди пократки од година (на пример на месечно ниво).

Недостатокот на ресурси за мониторинг и известување може да ги ограничи можностите за почести периоди и/или пократки периоди на известување.

Тема 5: Пресметувања кои ги вршат лицата вклучени во процесот на мониторинг

Делот 2.2 содржи индикатори кои се состојат од бројки (на пример „број на луѓе кои се приведени во периодот за кој се известува“). Колоната од десно укажува на серија пресметувања кои откриваат проценти (%) или соодносот кој треба да се пресмета (на пример колкав % на лица кои се приведени биле изведени пред суд“).

Во многу (но не во сите) случаи, процентот треба да биде колку што е можно поблизок до 100% со цел соодносот да биде оценет позитивно. Но, не секаде е така. Како и да е, сите пресметувања треба да бидат изразени во проценти со цел лицата кои го вршат мониторингот да можат да ги интерпретираат овие вредности и да дадат свој коментар при подготовката на извештајот за публикување. Исто така, ако истото пресметување се повторува после една година или пак подоцна, резултатите од анализите може да се споредат, и да се назначи дали апсолутните вредности и проценти се исти или пак претрпеле промена. Како што е објаснето во следната тема, лицата кои се вклучени во процесот на мониторинг го имаат крајниот збор за тоа што значат апсолутните бројки и проценти.

Тема 6: Оцени кои ги даваат лицата што го вршат мониторингот

Субјективната оценка при мониторингот и евалуацијата е процес на интерпретирање на еден податок, притоа земајќи го предвид контекстот и применувајќи знаење и вештини со цел да се дојде до некаков заклучок (на пример, дали податоците претставуваат напредок или уназадување на состојбите, во споредба со оние во минатото). Па така на пример, зголемувањето на бројот на пресуди за кривични дела поврзани со трговијата со луѓе може да биде резултат на различни причини и трендови: промени во присуството на ова кривично дело, како и промени во стапките на откривање и судско гонење на сторителите. Табела 1 илустрира 14 можни сценарија кои би можеле да се наведат како причина за зголемувањето на судските постапки од еден период во однос на претходниот.

Табела 1: Можни сценарија кои го објаснуваат зголемениот број на судски постапки

	Присуство на трговија со луѓе	Стапка на детекција	Стапка на судски постапки
Сценарио 1	Зголемување	Зголемување	Зголемување
Сценарио 2	Зголемување	Непроменето	Непроменето
Сценарио 3	Зголемување	Намалување	Непроменето
Сценарио 4	Зголемување	Намалување	Зголемување
Сценарио 5	Непроменето	Зголемување	Зголемување
Сценарио 6	Непроменето	Непроменето	Зголемување
Сценарио 7	Непроменето	Зголемување	Непроменето
Сценарио 8	Непроменето	Намалување	Зголемување
Сценарио 9	Непроменето	Зголемување	Намалување
Сценарио 10	Намалување	Зголемување	Зголемување
Сценарио 11	Намалување	Непроменето	Зголемување
Сценарио 12	Намалување	Зголемување	Непроменето
Сценарио 13	Намалување	Намалување	Зголемување
Сценарио 14	Намалување	Зголемување	Намалување

53

Потребно е да се направи анализа и проценка за тоа што точно значи во пракса зголемувањето на бројот на судски постапки против сторителите и кои се причините за ова зголемување- на пример дали станува збор за уназадување во работата на еден или повеќе делови од механизмот за превенција на трговијата со луѓе, или можеби отсликува подобрување. За да се направи ваква анализа, потребно да се разбере контекстот (т.е. релевантните фактори и трендови), и да се има доволно знаење и искуство со кои ќе се интерпретираат податоците кои се собрани. Можно е двајца експерти да дадат оценки кои ќе допринесат до сосема различни заклучоци затоа што назначиле повеќе или помалку важност на различни фактори, или затоа што имаат пристап до различни видови информации. И конечно, нивното искуство може да придонесе кон различна интерпретација на еден ист податок.

Тема 7: Извори на податоци

Овој Прирачник нуди предлози за можни извори на податоци, а притоа, колоната означена „извор“ е повеќе предлог (за тоа од каде може да се добијат соодветни податоци) отколку услов. Со оглед на фактот дека изворите на достапни податоци се разликуваат од држава во држава, им се остава на лицата кои го вршат мониторингот да одлучат кои податоци всушност ќе ги вклучат во евалуацијата. Пристапот кон податоци ќе зависи меѓу другото и од:

- Видот на статистички податоци кои веќе се собрани од различни тела и нивната подготвеност да ги споделат тие податоци,
- Ресурсите кои се достапни за собирање на податоците кои не се веднаш достапни.

Многу веројатно е дека поради овие причини, во првиот циклус на процесот на мониторинг нема да користите многу од понудените индикатори, иако изводливост е критериум кој варира од држава до држава. Ама благодарейќи на ова, ќе може точно да се лоцира каде има значајни празнини во податоците, што треба да се направи за тие празнини да се пополнат и дали воопшто е можно да се пополнат тие празнини.

Некои податоци треба да бидат претходно собрани од страна на државните органи, иако прашање е дали актерите вклучени во мониторингот ќе имаат пристап кон тие податоци. Станува збор за следниве државни органи:

- Полиција,
- Инспектори,
- Судови,
- Социјални служби.

За останатите податоци ќе треба да погрижат лицата кои го вршат мониторингот:

- Мониторинг на медиумите како извор на:
 - › Информации за поплаки или спорови во врска со начинот на кој државните органи се однесувале кон жртвата;
 - › Разоткривање на идентитетот на жртвата од страна на медиумите, и санкциите кои произлегле од оваа постапка.
- Собирање на податоци од други ГОи, преку:

- › Молби за доставување на статистички податоци;
- › Анкети со помош на кои би се извлекле квалитативни и квантитативни податоци;
- › Фокус групи со цел да се измери општата перцепција во врска со клучните индикатори.
- Повратна информација добиена директно од жртвите на трговија (малолетни и возрасни) кои имаат релевантно искуство со системите за помош и поддршка на жртвите во таа држава (вклучувајќи го искуството на оние кои не биле потврдени жртви, т.е. каде што е направен пропуст во идентификацијата, или оние кои воопшто не добиле помош). Во најголем број случаи, повратната информација од тргуваните лица може да дојде од нивните правни советници или од ГОи кои им пружиле помош и услуги. До сега, повеќе пати се собирани информации од жртви на трговија, и тоа на систематски и објективен начин, без да се предизвика дополнително трауматизирање на жртвата;⁴
- Анкети и истражувања спроведени од релевантни државни тела и институции;
- Анонимни јавни анкети.

55

ГОи кои се вклучени во собирање на податоци за МиЕ обично веќе располагаат со значителна квантум на релевантни информации, како резултат на тоа што веќе имале контакт со жртви на трговија. Многу е важно личните податоци на лицата или подробностите од нивните искуства да не бидат употребени на начин кој овозможува лесна идентификација на тие лица. Меѓутоа, може да се споделат оние податоци кои се соодветно анонимизирани и кои не содржат лични карактеристики преку кои може да се препознае лицето за кое станува збор.

Следењето на повеќе различни медиуми за јавно информирање може да бара многу ресурси ако се прави рачно. Но, со помош на алатките за автоматска обработка на медиумите, следењето може да биде поефикасно и поекономично (на пример со помош на отворената платформа Python).⁵

⁴ Постојат неколку примери кои опишуваат на кои се начини може да се заштити приватноста и благосостојбата на малолетните и возрасните жртви на трговија кои со Вас споделиле информации. На пример, (1) M. Dottridge. Young People's Voices on Child Trafficking: Experiences from South Eastern Europe. Innocenti Working Paper-2008-05. UNICEF Innocenti Research Centre. 2008. Достапно на: http://www.unicef-irc.org/publications/pdf/iwp_2008_05.pdf. (2) Ла Страда Молдавија. The Impact of the Republic of Moldova Anti-Trafficking Policy on the Trafficked Persons' Rights. Chisinau, 2013. (3) Global Alliance Against Traffic in Women (GAATW). Hacia una mayor rendición de cuentas/ responsabilidad; monitoreo participativo de iniciativas contra la trata de personas. Informe regional. (Towards better accountability: participative monitoring of initiatives against trafficking in persons. Latin American regional report). 2015, достапно на <http://gaatw.org/resources/publications> (со резиме на англиски јазик).

⁵ <http://docs.python-guide.org/en/latest/scenarios/scrape/>

Тема 8: Структура на процесот на мониторингот

Сеопфатниот мониторинг на тоа колку се применуваат мерките за превенција на трговијата со луѓе е комплексен потфат и бара доста ресурси, пред сè затоа што:

- Постојат мноштво индикатори кои ги одразуваат многуте одредби на меѓународните инструменти и стандарди наведени во Анекс 1;
- Во многу случаи, потребните податоци нема да бидат веднаш достапни, затоа што сè уште не се собрани или пак затоа што релевантните тела не се во можност да ги споделат информациите со кои располагаат (независно дали е тоа така од правни причини или затоа што не се расположени да споделуваат податоци).

Ова подразбира потреба за координација помеѓу актерите вклучени во процесот на мониторинг, со цел да се:

- Избегнат празнини во процесот на следење;
- Избегне поклопување или дуплирање на работата;
- Постигне усогласеност околу улогите и задачите во процесот на мониторинг;
- Усвои заеднички пристап за следење, на пример:
 - › Кои индикатори да се следат;
 - › Прилагодување на конкретни индикатори;
 - › Методи за собирање на податоци;
 - › Динамиката на известување;
 - › Заеднички формат за размена на податоци, итн.
- Споделување на трошоците и напорите кои се потребни за воспоставување на систем за собирање, чување, анализа и дисеминација на информациите и тоа на еден добро осмислен и систематски начин.

Системот за мониторинг и евалуација треба да има:

- Организациска структура со јасно дефинирани улоги и задачи;
- Пишани правила и насоки за примена на заедничките стандарди и приоди од страна на различни актери во една држава и во текот на меѓународна соработка;
- Стратегија која ќе овозможи максимално да се искористат податоците собрани во текот на следењето и коментарите за значењето на тие

податоци, на пример во текот на објавувањето на извештајот или кога необјавена верзија на извештајот се презентира пред креаторите на политики;

- Оперативен план;
- Ресурси (експерти, финансиски средства, ИКТ, и др.);
- Механизам за оценување на ефективностa и влијанието на МиЕ, со помош на кој ќе се направи прилагодување и подобрување на системот.

Тема 9: Подготовка на извештај за објавување, врз основа на податоците собрани за време на мониторингот

Додека ги анализирате собраните податоци (податоците кои се релевантни за секој рамковен индикатор и подиндикатор од овој Прирачник) и додека го подготвувате извештајот, потребно е да се фокусирате на рамковните индикатори, затоа што секој од нив го сумира стандардот кој секоја од државите треба да го исполни, врз основа на 24 прашања.

За полесен визуелен преглед на резултатите, Прирачникот е дополнет со специјално изработен софтвер. Ако од која било причина не сте во можност да го користите тој софтвер, можете да направите една обична табела користејќи excel или word, во која ќе ги наведете индикаторите и останатите колони од овој Прирачник. Независно која програма ќе ја користите (excel или word), можете да додадете дополнителни колони, видливи на екранот дури и ако текстот е премногу широк за лесно да се печати. Во дополнителните колони може да се бележат следните податоци:

- Вашите заклучоци за тоа дали стандардот во секој индикатор е исполнет или не. Некаде се работи за да/не одговор, особено во делот 1.2 кој се однесува на усогласеност со меѓународните стандарди) или други клучни податоци потребни за да се измери индикаторот;
- Вашите лични согледувањата за квалитетот на податоците кои се собираат или пак за заклучоците кои може да се донесат врз основа на стекнатите информации. Можете да користите фонт во различна боја (на пример текст во зелена боја за одговор кој не е јасен или, според Вас, дури и неточен, а пак текст во црвена боја за да се означат интересни согледувања).
- Ако не е јасно дали е исполнет стандардот кој се бара во некој од

57

индикаторите од 1.2 (Усогласеност со меѓународните стандарди), отворете дополнителна колона во која ќе забележите на кој начин државата сè уште не е усогласена со индикаторот⁶.^[1] Ова ќе Ви помогне при формулирање на препораките во извештајот за тоа што треба да се преземе за да се исполни тој конкретен стандард.

Анализата на податоците е процес на „интерпретација“ на тие податоци, кој подразбира да се земе предвид контекстот и сопственото знаење и искуство (или тоа на колегите) со цел да се дојде до заклучок за тоа што значат тие податоци (на пример дали конкретно некои бројки претставуваат подобрување или влошување во споредба со претходната година). Анализата мора да биде објективна и врз основа на податоците кои се собрани (за секој индикатор), а не на тоа што актерите веќе го знаеле по основ на конкретното прашање пред започнувањето на следењето.

На пример, зголемување на бројот на судски постапки за кривичното дело трговија со луѓе може да отсликува различни причини и трендови, како на пример промени во присуството на ова кривично дело, или пак промени во стапката на детекција и кривично гонење. Потребно е да се направи проценка за тоа што во пракса значи зголемување на бројот на судски постапки против сторителите: може да го прикрива влошувањето на работата на еден или повеќе делови на системот за превенција на трговија, или пак може да отсликува подобрување.

Крајниот извештај треба да биде структуриран околу темите набројани во овој Прирачник (или помалку, ако само дел биле вклучени во следењето). Иако овој документ е поделен во два дела (делот 1.2 се однесува на усогласеност и не варира од година во година, и делот 2.2. кој се однесува на тоа што се случило во текот на еден одреден период), извештајот кој ќе се публикува ќе биде појасен и со поголема прегледност ако податоците се презентираат заедно, а притоа секоја тема да се подели во неколку делови, цитирајќи ги поиндикаторите како поднаслови- некои од нив се однесуваат на усогласеност со регионални и меѓународни стандарди, додека други известуваат за постапки со кои се применуваат закони, политики и

⁶ Со оглед на тоа што се дадени 23 индикатори кои се поврзани со првиот рамковен индикатор за националната рамка за превенција на трговијата со луѓе, малку веројатно е дека ќе постои усогласеност во сите 23 индикатори, барем не при првиот мониторинг. Затоа во извештајот треба да стои дали државата е ускладена со повеќето индикатори (ама не исполнува некои конкретни услови, на пример индикаторот А.9, кој се однесува на присилен брак) или пак усогласеноста постои кај релативно мал број индикатори.

регулативи за превенција на трговијата со луѓе. Во рамките на секоја тема, се препорачува да користите поднаслови за да ги одвоите одделните делови. Кога за секоја подтема ќе соберете податоци и за првиот и за вториот дел, обидете се да ги претставите заедно, на пример сите подтеми кои се однесуваат на заштита на малолетни жртви на трговија.

59

2.2: ИНДИКАТОРИ ЗА МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОД НАЦИОНАЛНАТА РАМКА ЗА СУЗБИВАЊЕ НА ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ ВО ТЕКОТ НА ОДРЕДЕН ВРЕМЕНСКИ ПЕРИОД

A. ЗАКОНОТ И ЗАКОНСКАТА РАМКА: ИСТРАЖНА ПОСТАПКА И СУДСКО ГОНЕЊЕ НА СТОРИТЕЛИТЕ

A.2 Општи информации за истрагата и судската постапка

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
A.6	Случаите на трговија со луѓе се кривично гонети и судени на правичен и непристрасен начин, согласно меѓународните стандарди на кривичното право.		Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на секој од долунаведените 21 подиндикатор .	Забелешка: овој рамковен индикатор треба да покаже дали државата постапила со „должно внимание“ во кривичните постапки против извршителите на трговија со луѓе во определен период.
A.24	Судските постапки против осомничените сторители се во склад со меѓународно признаени стандарди за правично судење.	Следење на судски процеси, или извештаи од лица кои ги следеле процесите. Медиуми.	Овие стандарди не се детално објаснети тука па можно е лицата кои го вршат мониторингот да не се во можност да направат проценка.	
	<p>Забелешка: Член 14(3) од Меѓународниот пакт за граѓански и политички права ги сумира минималните стандарди за правично судење, и назначува дека секое лице обвинето за кривично дело ги ужива следниве права:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да биде во најкраток рок и детално информирано за природата и причините на обвиненијата покренати против него. • Да располага со доволно време и услови да ја подготви својата одбрана, и да има можност насамо да комуницира со својот правен застапник кој тој го избрал. • Судската постапка да не се одолговлуква. • Да биде суден во негово присуство. • Да му биде овозможен бранител, во склад со интересите на правдата. • Да може да ги сослуша или да предложи да бидат сослушани сведоците кои го теретат, како и да издејствува присуство и сослушување на сведоци на одбраната, кои ќе сведочат под исти услови како и сведоците против него. • Да добие бесплатни услуги од преведувач доколку расправата се одвива на јазик кој не го разбира/ зборува. • Да не биде присилуван да сведочи против самиот себе или да признае вина. 			

60/

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
A.25	Постојат основани сомневања дека еден или повеќе државни службеници биле вклучени во трговијата со луѓе или на кој било начин им помагале на сторителите.	Да се забележи само доколку државниот службеник е повикан од судот, или врз основа на медиумски извештаи, или ако таква информација може да се најде во објавени извештаи (вклучително и ТИП извештајот на Американскиот државен секретаријат).	Т.е. Не е индикатор за судските процеси или правните процедури, туку се бараат основни податоци кои се потребни за да се процени дали правниот систем е во можност да одговори ако/кога државни службеници се осомничени за соучество со сторителите. Забелешка: жртвата на трговија не треба за биде извор на информации во овој случај, затоа што на тој начин се изложува на ризик.	Релевантно за проценка дали индикаторот во A.55 (пресуди против државни службеници) е релевантен.
A.26	Во текот на судењето на обвинетите сторители, се почитуваат правата на жртвите и сведоците.	Следење на судски процеси и повратна информација од жртвите, сведоците или нивните правни застапници.	И ова е општ индикатор а не рамковен како тој во A.б., и се користи за анализа на останатите долу наведени подиндикатори кои се однесуваат на жртвата.	
A.2.a Фаза на истрага (полициска истрага)				
A.27	Полицијата не спроведувала општи рации на сексуалните работници/работнички, а таквите рации се оправдуваат како начин за борба против трговијата со луѓе.	Информации добиени директно од жртвите на трговија, кои тие ги споделиле со институциите каде им била пружена помош. Информации од организациите кои ги застапуваат или им нудат помош на сексуалните работници.	Општи забелешки дека полицијата има навика да прави вакви рации- податок со кој веројатно располагаат организациите кои им нудат специјализирана помош на жртвите на трговија. Притоа, треба да се бараат објективни докази како потврда на ваквите тврдења.	
A.28	Полициските инспектори кои ги истражувале случаите на трговија со луѓе воде законска и надгледувана финансиска истрага и спроведувале налози за конфискација на имот таму каде тоа било правно издржано.	Објавени извештаи од специјализирани инспектори или Националниот известувач, или докази предочени за време на судските постапки кои се забележени во извештаите на медиумите или лицата кои ги следеле процесите.	/	

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
A.29	Квалитетот на разговорите кои специјализираниот истражител за трговија со луѓе (а не општата полиција на терен) ги водел со можните жртви е во склад со меѓународните стандарди за добра практика.	Информации добиени директно од жртвите на трговија, кои тие ги споделиле со институциите каде им била пружена помош (систематско и структурирано интервју или анегдотски информации кои жртвите ги споделиле со лицата кои им пружиле нега).	Минималните стандарди ⁷ кои треба да се запазат во текот на интервјуата, вклучуваат следново: Жртвата/Сведокот не била испитувана на агресивен начин или прерано, во текот на „периодот за размислување и рефлексција“ Жртвата/Сведокот изјавила дека се чувствувала сигурно во текот на разговорите, и не се чувствувала загрозено Испитувањето на жртвата/сведокот не се повторувало повеќе пати со цел да се добијат истите информации.	
A.30	Број на случаи на новоидентификувани жртви во текот на периодот за кој се известува, а немало истрага или истрагата е прекината затоа што жртвата одбила да соработува како клучен сведок.	Информации добиени од државните служби ИЛИ разговори со жртви/сведоци на трговија со луѓе.	Конкретно овој индикатор има за цел да ги открие случаите во кои жртвата/сведокот не сакала да соработува со полицијата.	Не се прави калкулација. Број на случаи каде немало истрага, или истрагата е прекината затоа што жртвата одбила да соработува како клучен сведок од страв од одмазда.
A.31	% на истраги во кои новоидентификуваната жртва/сведок соработувала со кривично-правниот систем (полицијата и судството) за време на кривичната истрага.	Податоци објавени од релевантните државни служби ИЛИ разговори со жртви/сведоци на трговија со луѓе.	Забелешка: именителот во оваа пресметка ги вклучува жртвите кои не го пријавиле делото поради закани или страв од одмазда.	Број на истраги во кои новоидентификуваните жртви/сведоци се согласни да сведочат односно да приложат докази. / Вкупен број на започнати истраги.
A.2.6 Фаза на кривично гонење (Јавно обвинителство)				

⁷ Соодветни минимални стандарди можат да се најдат во: Rădulescu and P. Holmes, Best practice. Law enforcement manual for fighting against trafficking of human beings. UNDP, Bucharest, 2003. За соодветни минимални стандарди за интервјуирање на малолетни жртви на трговија, видете кај: Barbara Mitchels, “Let’s Talk: Developing effective communication with child victims of abuse and human trafficking. A practical handbook for social workers, police and other professionals,” the UN Administered Province of Kosovo, 2004 (http://www.childtrafficking.org/pdf/user/handbook_lets_talk_a5_eng.pdf).

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
A.32	Јавното обвинителство и овозможило адекватна поддршка на жртвата пред судењето.	Разговори со жртвите/ сведоците или други видови на повратна информација.	Овој подиндикатор е клучен за оценување на рамковниот индикатор А.б. Ова значи дека: 1. Обвинителот се погрижил да оствари чест и редовен контакт со жртвата во периодот пред почетокот на судењето, со цел да се осигура дека: жртвата е во сигурна и безбедна средина, без каква било можност за закани или контакт со осомничените, и дека основните потреби на жртвата ѝ се задоволени, и 2. Обвинителот соодветно ги подготвил жртвата и другите сведоци со цел тие да бидат ефективни во текот на судењето, на тој начин што остварувал индивидуални средби со жртвата и сведоците каде што го подробно го објаснил процесот, им објаснил на жртвата и сведоците дека нивна единствена задача е да ја кажат вистината, со нив го поминал сведочењето а при тоа не ги наведувал сведоците и жртвата што да кажат, и ги подготвил жртвата и сведоците искрено да ги одговорат прашањата на одбраната.	
A.33	Жртвите на трговија биле информирани за своите права и за управните и судските процедури кои се применуваат.	Разговори со жртвите/ сведоците или други видови на повратна информација или податоци од нивните правни застапници.	Ова се однесува на општите информации за правата и процедурите.	
A.34	Жртвите на трговија биле редовно информирани за релевантните судски и административни постапки.	Разговори со жртвите/ сведоците или други видови на повратна информација или податоци од нивните правни застапници.	Овој индикатор подразбира дека жртвата била во тек со сите значајни промени во постапките кои ја тангираат, на пример дека обвинетиот е пуштен од притвор, дека е донесена пресуда, дека постапката судењето е во прекин, и сл.	
A.35	Жртвите на трговија биле навремено информирани за исходот од судењето во кое тие биле жртва или сведок, независно дали пресудата е обвинителна или ослободителна.	Разговори со жртвите/ сведоците или други видови на повратна информација или податоци од нивните правни застапници.	Важно е да се забележи дали жртвата била експресно информирана само во случаите кога пресудата е обвинителна, т.е. обвинетиот е прогласен за виновен.	

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
A.36	Број на случаи каде не постоела судска постапка или судењето било прекинато затоа што жртвата одбила да соработува како клучен сведок.	Статистички податоци од полицијата. ГОи.		Број на случаи каде не постоела судска постапка или судењето било прекинато затоа што жртвата одбила да соработува како клучен сведок од страв од одмазда.
A.37	Постои барем еден предмет каде, на начин кој е предвиден во законот, утврдена е одговорност на правното лице кое директно или индиректно учествувало или се обидело да изврши кривично дело трговија со луѓе.	Кривичен Законик, пресуди кои судовите го донеле во случаи на трговија со луѓе, податоци од надлежното јавно обвинителство, или медиумски извештаи за судски процеси против лица осомничени за трговија со луѓе.	Ова кривично дело може да се потврди во Кривичниот Законик. Надлежното обвинителство може лесно да потврди дека имало или немало постапки за тоа кривично дело, или пак дека се размислувало за водење на таква постапка.	
A.2.в Судски постапки и обвинителни пресуди				
A.38	Судовите изрекувале ефективни и пропорционални казни кои одвраќаат од повторување на кривичното дело.	Судски пресуди наведени во официјални документи и/или во медиумите.	Наведете ги изречените казни за делото трговија со луѓе, во согласност со соодветната подкатегија. На пример: Парична глоба (број на осудени сторители) затворска казна помала од 1 година (бр. на сторители) затворска казна 1-4 години (бр. на сторители) затворска казна 5-9 години (бр. на сторители) затворска казна 10-19 години (бр. на сторители) затворска казна 5-19 години (бр. на сторители) Затворска казна поголема од 20 години (бр. на сторители).	Апсолутни броеви, дополнети со коментар (на пр. Ако не се изречени затворски казни, или ако сите казни се особено строги). При првото собирање на податоци, нема потреба да се прават калкулации, но при секоја наредна анализа, може да се споредат бројките и да се идентификуваат евентуални промени во казнената политика.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
A.39	Судовите го почитуваат принципот на недискриминација (т.е. не ги дискриминирале обвинетите лица на основа на раса, боја на кожа, пол, јазик, религија, политичка или друга определба, национално и социјално потекло, припадност на малцински групи, имотен статус или друг статус).	Судски пресуди и/или извештаи во медиумите, следење на судски рочишта.	Обратете внимание на сите главни карактеристики на обвинетите (на пример пол или етничка припадност) со цел да видите дали постојат индиции дека лицата обвинети за трговија со луѓе непропорционално припаѓаат на некоја посебна категорија, особено на малцински групи/етнички малцинства. Ако тоа е точно, иако можеби не означува институционална дискриминација, лицата кои го вршат мониторингот треба да направат детална анализа и да проверат дали кривичноправниот систем е институционално дискриминаторен.	
A.в	Обвинителите и судиите покажале дека ги разбрале, а каде било потребно и примениле, одредбите за заштита на жртвите и сведоците пред, за време и по завршувањето на судскиот процес, што е во склад со домашните закони и обврските кои произлегуваат од ратификацијата на договори и прифатени меѓународни судски и обвинителски добри практики.	Следење на судски процеси. Повратна информација од жртвите.	Ова е рамковен индикатор за фазата на судски постапки, конкретните докази може да се бараат преку разгледување на следните подиндикатори.	

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
A.40	Број на случаи каде се применети мерки за заштита во судница, на пр. жртвата/сведокот е заштитена од обвинетите и јавноста, или наместо сведочење во судница, се прифаќа сведочење по пат на видео врска, или пак жртвата/сведокот има посебно место каде ќе чека да се појави во судницата, и на тој начин избегнува директен контакт со обвинетите или неговите соработници (вклучувајќи ги и адвокатите на одбраната).	Можни извори се: следење на судски процеси, податоци од обвинителот или управата на судот, повратна информација од жртвите/сведоците или нивните правни застапници, повратни информации од ГОи чии вработени им укажувале поддршка на жртвите во текот на судењето, информации добиени од Националниот известувач, или од обвинителните кои ги воделе случаите на трговија.	Практично која било мерка за заштита во судница може да се земе предвид, ако е барем малку необична во судскиот систем, на пример: <ul style="list-style-type: none"> • Жртвата/сведокот е заштитена од очите на обвинетите или јавноста; • Жртвата/сведокот чека (пред да даде исказ во судот) во одделна просторија, одвоена од застапниците на обвинетиот; • Жртвата/сведокот дава исказ преку видео линк, без да биде физички присутна во судницата. 	Забележете од што се состои мерката за заштита. Ако постојат детални информации (бројот на судски постапки против сторители на трговија со луѓе, за време на кои се користеле такви мерки во однос на севкупните судски постапки против сторители на трговија со луѓе), пресметајте го процентот.
A.41	Број на жртви кои биле казнети за учество во противзаконски активности, а во кои биле вклучени против своја волја и додека биле под контрола на трговецот или експлоататорот.	Судска статистика. ГОи. Жртви и нивните правни застапници.	Под противзаконски активности се подразбираат сите постапки или овозможување на постапки кои се забранети и/или санкционирани според домашните закони (кривични или управни). Понатаму, не треба да се мери степенот на принуда на кој биле изложени жртвите, туку општо да се претпостави дека жртвите биле присилени да учествуваат во противзаконски активности како директна последица од фактот дека биле жртви на трговија со луѓе.	Не се прават калкулации. Препорачуваме да ги поделите бројките според вид на кривично дело или прекршок. На пример, незаконски престој, работа на црно, сексуални услуги, кражба, просење, итн.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
A.42	Државните службеници и политичари никогаш не дале изјава (или такви изјави не биле забележени) во која не се прави дистинкција помеѓу трговија со луѓе и криумчарење на мигранти.	(Национални) медиуми.	Политичарите понекогаш намерно во своите изјави ги мешаат трговијата со луѓе и криумчарењето на мигранти, со цел да укажат дека мерките кои се однесуваат на илегалните мигранти можат на некој начин да им бидат од корист на жртвите на трговија со луѓе или пак да придонесат кон намалување на трговијата со луѓе.	
A.43	% на сторители на трговија со луѓе осудени во две консекутивни години (периодот кој е предмет на анализа и претходната година), каде што изречената казна не е во целост извршена до крајот на втората календарска година.	Жалби поднесени од жртвите, правните застапници на жртвите, ГОи, други засегнати страни, судски записи, Народен правобранител.	За целите на овој индикатор, казните (како паричните казни) кои не се во целост извршени, и оние кои воопшто не се извршени во одреден временски период, се третираат подеднакво. Во случај кога паричната казна, „не е во целост извршена“ подразбира дека паричната казна не е во целост наплатена во одреден временски период. Во случај на налог за исплата на обесштетување, значи дека жртвата не примила полн износ од обесштетувањето. Во случај на нефинансиски санкции, значи дека одредени постапки не биле спроведени во определениот временски период.	Број на случаи каде изречените казни не биле во целост извршени до крајот на определениот период (на пр. сторителот бил осуден на казна затвор а сè уште не почнал да ја издржува затворската казна, или пак изречена му е парична казна која сè уште не ја платил)/ Вкупен број на случаи каде казната била во целост извршена (т.е. сторителот во моментот ја издржува казната или веќе ја отслужил и излегол од затвор).

A.3 Статистички податоци за кривичните постапки и обвинителните пресуди (за определен временски период)

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
A.3.a Истражна постапка (полиција)				
A.44	Број на полициски извештаи за можни кривични дела трговија со луѓе (пред истрагата, која може ама и не мора да го потврди извршувањето на кривичното дело).	Податоци од специјализираната единица за превенција на трговија со луѓе, или Националниот известувач, или друга објавена државна статистика.		Апсолутен број а не пресметка во текот на првата анализа. При секое наредно собирање на податоци, може да се прави споредба на податоците од различни периоди (на пример календарски години). Забелешка: зголемување или намалување на бројот на идентификувани кривични дела, истраги или пресуди не означува напредок во работата на службите.
A.3.б Обвиненија и постапки (Јавно обвинителство)				
A.45	Број на осомничени сторители обвинети за делото трговија со луѓе (или сродни кривични дела).	Податоци од специјализираната единица за превенција на трговија со луѓе, или Националниот известувач.		Апсолутен број а не пресметка во текот на првата анализа. При секое наредно собирање на податоци, може да се прави споредба на податоците.
A.46	Број на постапки (вклучително и бројот на лица кои се кривично гонети, затоа што во еден случај може да има повеќе од еден обвинет) кои државата ги повела за кривични дела врзани со трговија со луѓе, а кои се сторени на територијата на државата, на борд кој плови под знамето на таа држава или на летало кое е регистрирано во таа држава.	Обвинителство. Судска статистика.	Овој индикатор е обичен број (на регистрирани случаи во текот на определен период, на пр. календарска година) и не подразбира калкулации. „Една постапка“ се однесува на еден случај кој завршил пред суд, без разлика на бројот на обвинети сторители или жртви.	Апсолутен број а не пресметка во текот на првата анализа. При секое наредно собирање на податоци, може да се прави споредба на податоците.

69

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
A.47	Сооднос на кривични постапки (и број на лица против кои се води постапка) за трговија со луѓе со цел сексуална експлоатација и трудова експлоатација (вклучително и присилна работа, служење, принудување на просење, и сл. но не и трговија со луѓе со цел трговија со човечки органи).	Обвинителство. Медиуми. Судска статистика.	Расчленете ги податоците според видот на експлоатација.	Поделете го вкупниот број на постапки за одреден вид експлоатација со вкупниот број на постапки, за да го добиете процентот (на пример $6/12=50\%$). Исто така, поделете го вкупниот број на обвинети (за кривично дело трговија) со вкупниот број на лица вклучени во секој вид на експлоатација (на пример $5/20=25\%$). Забелешка: некои случаи се однесуваат на двата вида експлоатација а во други целта на експлоатацијата можеби не е јасна.
A.48	% на кривични постапки кои најверојатно се однесуваат на кривично дело трговија со луѓе а кои се преквалификувани како друг вид кривично дело со помала казна.	Статистика од Јавното обвинителство.		Број на кривични постапки за кривично дело трговија со луѓе а кои се преквалификувани како друг вид кривично дело со помала казна/Вкупен број кривични постапки за кривичното дело трговија со луѓе.
A.49	% на судења на осомничени трговци со луѓе во текот на кои сведочеле жртви/ сведоци а каде се вклучени вештачи да вештачат за психолошката состојба на жртвата (на пример степен на траума, страв од осомничените и нивните помагачи, и сл.).	Јавно обвинителство. ГОи или други актери кои вештачеле. Медиуми. Пресуди.	Со други зборови, не ги вклучувајте судењата каде судиите не барале да се оценат доказите поднесени од страна на жртвата или да се оцени обесштетувањето или компензацијата на жртвата.	Број на судења во кои биле вклучени вештачи/вкупен број на судења во кои сведочеле жртви/ сведоци.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
A.50	Вештаците кои сведочеле на судењата на осомничени трговци (или биле на некој друг начин вклучени во судската постапка каде се вклучени и жртвите на трговија) покажале адекватно познавање и експертиза за психолошкиот статус на жртвата како и за други прашања кои се однесуваат на жртвата.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Психотерапевтот на жртвата. Судски документи. Анализи на извештаи од вештаци. Следење на судски процес.	Бидејќи не постојат меѓународни или регионални стандарди кои се однесуваат на вештаците, лицата кои го вршат мониторингот треба да се потпрат на сопствената проценка со цел да оценат дали нивото на компетенција и експертиза е „соодветно“.	Субјективна оценка на лицата кои го вршат мониторингот.
A.3.в Обвинителни пресуди				
A.51	Број на обвинителни пресуди (означувајќи го бројот на осудени лица) за дела трговија со луѓе а кои се сторени на територијата на државата, на борд кој плови под знамето на таа држава или на летало кое е регистрирано во таа држава.	Јавно обвинителство. Судска статистика.	Овој индикатор е обична бројка и не подразбира калкулации. Една обвинителна пресуда значи дека едно лице е осудено, па така една постапка може да резултира во 6 обвинителни и 3 ослободителни пресуди.	Нема калкулации.
A.3.г Општи податоци				
A.52	Просечното времетраење на кривичната постапка за трговија со луѓе (т.е. од почетокот на истражната постапка на случајот) за случаите кои добиле судска завршница во периодот кој е предмет на анализата.	Судска статистика. Статистика на државни институции и служби. ГОи.	Овој индикатор го следи просечното времетраење на кривичните постапки, од нивното отпочнување па сè до завршувањето на постапката, и не вклучува подоцнежна жалба или други постапки). Не опфаќа постапки за компензација на жртвите, кога по тоа прашање не се одлучува во рамките на кривичната постапка (погледнете ги индикаторите кои конкретно се однесуваат на	Едноставен просек на времетраењето на случаите кои добиле судска завршница во периодот кој е предмет на анализата. Ако сте во можност, направете споредба помеѓу овој просек со просечното времетраење на кривичните постапки на сродни кривични дела кои не се однесуваат на трговија со луѓе, и дадете свој коментар на заклучоците до кои сте дошле.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
			компензација). Советуваме да го изразите времетраењето на постапката во месеци.	
A.53	Број на (можни) жртви кои се официјално идентификувани во претходната календарска година, а за чии наводни трговци иако се наоѓаат во државата сè уште не е подигнато обвинение или не им се судело до крајот на тековната година, т.е. годината опфатена во извештајот (независно дали се однесува на државата која е предмет на анализа или друга држава).	Јавно обвинителство. Судска статистика. Организации кои работат на поддршка на жртвите на трговија а можат да ги добијат овие податоци од жртвите или од нивните правни застапници.	Ова веројатно ќе биде тешко да се следи, но целта е да се прикаже успехот на полицијата во истрагата и кривичното гонење на случаите на трговија со луѓе.	Користете го индикаторот Б.9 (вкупниот број на лица идентификувани како можни или потенцијални жртви) за претходната година и споредете го со извештаи за обвиненија и постапки во двете години: и во таа и во тековната година. Назначете ги можните причини зошто за осомничените сторители не се покренати обвиненија или зошто немало судски постапки (овие податоци варираат).
A.54	Поведена е барем една постапка и има обвинителна пресуда за трговија со луѓе или сродно дело во кое како отежнувачка околност се појавува вмешаност на еден или повеќе државни функционери во текот на извршување на функцијата.	Судска статистика. Медиуми.	Со ова се мери дали некој функционер е осуден за вмешаност во трговија со луѓе, но не и дали постоеле обвиненија за вмешаност а кои не биле адекватно истражени.	Нема калкулација. Се бара едноставен да/не одговор. „Да“ означува дека државата е способна да одговори на такви случаи, додека „не“ е индикација дека или не постоеле случаи на вмешаност на функционери, или пак дека имало такви случаи на вмешаност но тие не завршиле на суд.
A.3.e Граѓански постапки				
A.55	% на (можни) жртви на трговија кои учествувале во судска постапка а кои потегнале и граѓанска постапка.	Изјави на жртви на трговија кои добиле поддршка од една или повеќе ГОи (независно дали жртвата соработувала со полицијата или не). Судски записи. Правните застапници на жртвите.	Овие индикатори имаат за цел да утврдат дали жртвите покренуваат граѓански постапки и ако е така, колкав процент се досудени во корист на жртвата.	

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
A.56	% случаи каде во граѓанска постапка е постигнато барем некакво финансиско израмнување.	Исто како погоре.	Со цел да се утврди дали преку граѓанска парница жртвата добила некаква финансиска надокнада.	
A.57	% на случаи каде во граѓанска парница дошло до какво било финансиско израмнување, а каде што жртвата го добила целиот износ што ѝ бил досуден.	Исто како погоре.	Со цел да се утврди дали налогот од граѓанската постапка кој наложува да ѝ се исплати компензација на жртвата резултирал во тоа жртвата да ги добие паричните средства.	

Б. ИДЕНТИФИКАЦИЈА НА ЖРТВИТЕ НА ТРГОВИЈА

Б.2 Во врска со лицата кои се идентификувани

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Б.6	Жртвите на трговија биле брзо и точно идентификувани.		Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на 15 подиндикатори наведени подолу.	Стапката на идентификација е задоволителна во однос на комплексната природа и обем на проблемот, и потврдува дека значителен број на лица кои се тргувани се всушност идентификувани како жртви на трговија со луѓе.
Б.7	Полицијата и останатите актери ги почитуваат процедурите за идентификација на жртвите на трговија, независно како се уредени тие процедури.	Повратна информација од жртвите, преку нивните правни застапници или ГОи кои им пружиле услуги на можните жртви на трговија.	Овој индикатор може да се следи ако постојат такви процедури и ако тие се јавни. Постои поголема веројатност дека лицата кои го вршат мониторингот ќе дојдат до сознанија дека процедурите не биле почитувани во некои случаи, отколку што ќе потврдат дека, општо земено, процедурите биле почитувани.	
Б.8	Специјализирани ГОи/ НВОи придонеле кон идентификација на жртвите.	ГОи кои им пружиле услуги на можните жртви на трговија.	Тука не станува збор за теоретското уредување на системот за идентификација, туку за тоа дали државните служби ги земаат предвид информациите (за идентификација) кои ги добиваат од граѓанските и невладините организации.	Едноставен „да“ одговор (ГО придонеле) или „не“ (не придонеле).

73

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Б.9	Бројот на лица идентификувани од страна на службени лица како можни или потенцијални жртви (идентификација на основа „разумно сомнение“), расчленето на возрастни жени, возрастни мажи, девојчиња под 18 години, и момчиња под 18 години, земја на потекло.	Полиција. Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Националниот известувач. Министерството кое ја надгледува работата на националниот механизам за упатување.	Овде се бара само број, т.е. нема потреба од калкулации. Соодносот (или процентот) може да биде индикација за тоа дали методите за идентификација се адекватни за лица од машки пол или за деца (или за девојчиња или момчиња), а може и да укаже на тоа дали постои склоност/пристрасност повеќе да се идентификуваат лица од одреден пол/на одредена возраст.	При првата анализа, нема потреба од калкулации но кај секоја наредна, потребно е да се забележат промените.
Б.10	Вкупен број на лица кои државните органи ги идентификувале како формално потврдени жртви на трговија.	Полиција. Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Националниот известувач. Министерството кое ја надгледува работата на националниот механизам за упатување.	Ако статусот на жртва е потврден дури кон крајот на судската постапка (т.е. кога обвинетиот е осуден за кривичното дело), овој број ќе биде бројот на жртви чии сторители се осудени за кривичното дело.	При првата анализа, нема потреба од калкулации но кај секоја наредна, потребно е да се забележат промените.
Б.11	Бројот на странски државјани (и нивниот сооднос со вкупниот број) кои државните органи ги идентификувале како можни или потенцијални жртви (идентификација на основа „разумно сомнение“), расчленето на возрастни жени, возрастни мажи, девојчиња под 18 години, и момчиња под 18 години, земја на потекло.	Полиција. Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Националниот известувач Министерството кое ја надгледува работата на националниот механизам за упатување или кое е задолжено за препознавање на странски жртви на трговија.		Број на странски државјани кои се можни жртви/ Вкупен број на идентификувани можни жртви.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Б.12	Вкупен број на странски државјани кои државните органи ги идентификувале како формално потврдени жртви на трговија.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Националниот известувач. Министерството кое ја надгледува работата на националниот механизам за упатување или кое е задолжено за препознавање на странски жртви на трговија.		Број на странски државјани кои се формално потврдени жртви/Вкупен број на формално потврдени жртви.
Б.13	Бројот на идентификувани можни жртви кои наводно биле (или требало да бидат) изложени на сексуална експлоатација (и нивниот удел во вкупниот број на жртви) во однос на бројот и уделот на жртви кои наводно биле изложени на трудова експлоатација (т.е. некој несексуален облик на експлоатација).	Полиција. Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Националниот известувач. Министерството кое ја надгледува работата на националниот механизам за упатување.	Во оваа калкулација, не ги вклучувајте можните жртви кои наводно биле изложени на двете категории на експлоатација, затоа што целта на овој индикатор е да покаже дали процедурите за идентификација се пристрасни кон една или друга категорија, како и да укаже на промените кои настануваат од една до друга година.	Сооднос или процент (на пример 80% сексуална експлоатација и 20% трудова експлоатација).
Б.14	Бројот на формално потврдени жртви кои наводно биле (или требало да бидат) изложени на сексуална експлоатација (и нивниот удел во вкупниот број на жртви), во однос на бројот и уделот на жртви кои наводно биле изложени на трудова експлоатација (т.е. некој несексуален облик на експлоатација).	Полиција. Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Националниот известувач. Министерството кое ја надгледува работата на националниот механизам за упатување.		При првата анализа, нема потреба од калкулации но кај секоја наредна, потребно е да се забележат промените.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Б.15	Број на лица од машки пол кои се идентификувани како (можни) жртви на трговија.	Изјави на идентификувани возрасни жртви на трговија (мажи и жени).	Соодносот (или процентот) има за цел да укаже дали методите за идентификација се соодветни или не за лица од машки пол, и да укаже дали постои пристрасност кон еден пол при процесот на идентификација.	Забележете го бројот на мажи во сооднос (процент) со севкупниот број на возрасни жртви (т.е. во споредба со жени-жртви на трговија).
Б.16	Бројот на момчиња и девојчиња под 18 години кои се идентификувани како жртви, како и идентификувани жртви кои изјавиле дека биле тргувани пред да наполниат 18 години.	Извештаи за идентификувани малолетни жртви на трговија (момчиња и девојчиња).	Забележете го процентот на деца кои имале помалку од 18 години во периодот кога биле експлоатирани за прв пат (не во периодот кога биле идентификувани за прв пат, до кога можеби и станале полнолетни), наспроти сите идентификувани жртви, како и соодносот на момчиња и девојчиња во вкупниот број идентификувани малолетни жртви на трговија, со цел да се оцени дали постапката за идентификација е адекватна за идентификација и на момчиња и на девојчиња- малолетни жртви на трговија.	Забележете го соодносот (процентот) на деца наспроти севкупниот број на идентификувани жртви. Воедно, забележете го соодносот на девојчиња и момчиња, со цел да ги забележите сите промени при секој следен мониторинг.
Б.17	Уделот на идентификувани (можни) жртви кои самите го пријавиле делото пред државните органи (т.е. не биле идентификувани од страна на полиција или некој друг орган, во текот на транзитирање, експлоатација, или периодот на закрепнување).	Полиција. Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Националниот известувач Министерството кое ја надгледува работата на националниот механизам за упатување.	Овој индикатор покажува и колкав процент на жртви биле идентификувани како резултат на проактивна истрага или постапки на самите државни служби.	Бројот на жртви кои биле идентификувани откако самите им пристапиле на службите/Вкупниот број на можни жртви кои биле идентификувани.

77

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Б.18	Служба надлежна за детектирање на недоволени експлоатирачки облици на труд (пр. специјализирана полициска единица или инспекција) спровела истрага во најмалку еден случај во незаштитениот сектор, вклучително и секторите во државата каде наводно работат жени- мигранти .	Служби за спроведување на законот (полиција или трудова инспекција).	Потврда дека се вршеле инспекции во сектори во кои жените сочинуваат повеќе од половина од работната сила (сексуални работнички, домашни помошнички, и сл.).	„Да“ или „не“, но во извештајот треба да се наведат службите за кои станува збор. При првата анализа, нема потреба од калкулации но кај секоја наредна, потребно е да се забележат промените.
Б.19	Службата надлежна за детектирање на недоволени експлоатирачки облици на труд (пр. специјализирана полициска единица или инспекција) спровела истрага во најмалку еден случај во незаштитениот сектор, вклучително и секторите во државата каде наводно работат мажи- мигранти .	Служби за спроведување на законот (полиција или трудова инспекција).	Потврда дека се вршеле инспекции во сектори во кои мажите сочинуваат повеќе од половина од работната сила (градежни работи, на пример).	„Да“ или „не“, но во извештајот треба да се наведат службите за кои станува збор. При првата анализа, нема потреба од калкулации но кај секоја наредна, потребно е да се забележат промените.
Б.20	Службата надлежна за заштита на децата или за детектирање експлоатирачки облици на труд спровела истрага во најмалку еден случај во кој деца работат во незаштитени сектори.	Извештаи на агенција/ агенции одговорни за заштита на деца. Или податоци кои експлоатираниите деца ги споделиле со вработени во институциите надлежни за помош и поддршка.	Овој индикатор има за цел да ги измери случаите кои се однесуваат повеќе на економска експлоатација отколку на сексуална. На пример, деца кои просат или се вработени кај некого (но не кај родителот) на нелегален начин. Побарајте потврда дека агенција за заштита на децата или некој друг релевантен орган навистина го истражил случајот на експлоатација на дете.	„Да“ или „не“, но во извештајот треба да се наведат службите за кои станува збор.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Б.21	Припадниците на малцинските групи не искусиле дополнителни тешкотии при идентификацијата или во достапноста на помош (во споредба со другите лица кои се идентификувани, но кои не припаѓаат на малцинствата).	Податоци кои жртвите- припадници на малцинствата ги споделиле со вработени во институциите надлежни за помош и поддршка.	Потврда дека принципот на недискриминација се почитувал. Не е потребно да се направи формална идентификација на малцинските групи, но тие опфаќаат: Роми, Ашкали, Египќани, Синти како и верските малцински групи.	Не= не искусиле дополнителни тешкотии или дискриминација и принципот на недискриминација се почитувал. Да= искусиле дополнителни тешкотии и принципот на недискриминација не се почитувал.
Б.22	Хомосексуалците, бисексуалците и трансродните лица (ЛГБТ) не искусиле дополнителни тешкотии при идентификацијата или во достапноста на помош (во споредба со другите лица кои се идентификувани, но кои не се ЛГБТ).	Податоци кои жртвите- припадници на ЛГБТ заедницата ги споделиле со вработени во институциите надлежни за помош и поддршка. Организации кои ја застапуваат ЛГБТ заедницата.	Овој индикатор поаѓа од претпоставката дека некои жртви кои се идентификувани од организации надлежни за помош и поддршка (во случај кога идентификацијата не ја направиле државни служби) се ЛГБТ. Можно е да нема такви жртви, или пак тие да не се обратиле за помош кај организации надлежни за помош и поддршка на жртвите на трговија.	Не= не искусиле дополнителни тешкотии или дискриминација. Да= искусиле дополнителни тешкотии и дискриминација.
Б.3 Спорна идентификација и лица погрешно категоризирани дека не се жртви на трговија				
Б.в	ГОи кои нудат помош и поддршка за жртви на трговија немаат сознанија за случај каде тие сметале дека некое лице е жртва на трговија со луѓе, а надлежните служби одбиле да го идентификуваат како жртва.	ГОи кои нудат помош и поддршка за жртви на трговија и на други лица во кои спаѓаат жртви на трговија (мигранти, малолетни работници, сексуални работници и др.).	Ова не е рамковен идентификатор, но овој и следните седум подиндикатори имаат за цел да утврдат дали постојат податоци за спорна идентификација на жртви на трговија.	Да= ГОи немаат сознанија за вакви случаи Не= ГОи имаат сознанија за вакви случаи, а тогаш наведете колку вакви случаи се пријавени и дали постојат достапни податоци со цел сè ова да се изрази во однос на бројот на лица кои се формално идентификувани како (можни) жртви.
Б.23	Правните советници кои пружиле поддршка на можните жртви на трговија со луѓе, нерегуларните мигранти, сексуалните	Адвокати или Адвокатска комора. Напомена: барајте анонимни податоци, а не лични податоци за нивните клиенти.		Да= адвокатите немаат сознанија за вакви случаи Не= адвокатите имаат сознанија за вакви случаи, а тогаш

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
	работници/работнички, или децата без придружба, немале сознанија за случај каде тие сметале дека некое лице е жртва на трговија со луѓе, а надлежните служби одбиле да го идентификуваат како жртва.			наведете колку вакви случаи се пријавени и дали може да се увиди некаков шаблон околу категориите на луѓе каде се направени пропусти во идентификацијата (не биле идентификувани).
Б.24	Не постојат докази дека во кривичните или во прекршочните постапки против сексуалните работници/работнички кои биле присилени на проституција или сродни дела, обвинетите лица биле жртви на трговија со луѓе или пак дека надлежните органи не ги идентификувале како жртви.	Пресуди. Повратна информација од организациите кои ги претставуваат сексуалните работници, или ГОи кои им пружиле услуги на сексуалните работници.	Во некои држави, секој случај на подведување се смета за трговија со луѓе, но тоа не значи дека сексуалните работници/работнички кои номинално биле експлоатирани од макротото, автоматски добиваат помош или заштита од државата.	Да = нема доказ дека се направени пропусти во идентификацијата. Не= постојат докази дека сексуалните работници биле тргувани без да бидат регистрирани како жртви од страна на службите.
Б.25	ГОи кои работат на заштита и поддршка на малолетни жртви на трговија немаат сознанија дека државните служби игнорирале или превиделе случај од било кој вид експлоатација како облик на трговија.	ГОи кои работат на заштита и поддршка на домашни и странски малолетни жртви на трговија.	Ова се однесува исклучиво на деца кои се тргувани или експлоатирани во земјата која е предмет на мониторингот, а не на деца кои отишле во странство и таму станале жртви на трговија. Напомена: лесно се прави превид кај следниве облици на експлоатација-просење (надлежните органи имаат тешкотии да утврдат дали парите кои детето ги заработува ги зема родител, роднина или трето лице) и принуден брак.	Да = нема доказ за игнорирани случаи на кој било вид на експлоатација (дури и кога вниманието било насочено на само еден или два облици). Не= постојат докази дека се направени пропусти или дека не постоело расположение да се направи подетална истрага за одредени видови на експлоатација кои се можни случаи на трговија.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Б.26	Број на можни жртви каде е оспорена идентификацијата на жртвата како возрастено лице (а не како дете), на пример од страна на жртвата или нејзиниот правен застапник или ГО, задолжена за поддршка.	Поплаки од жртвите, нивните правни застапници, ГОи, други актери.	„Оспорена“ подразбира дека одлуката на државните органи да не ја означат жртвата како малолетна е оспорена од страна на жртвата или некое друго лице пред релевантните органи.	Број на оспорени случаи.
Б.27	Случаите на погрешна идентификација биле експресно признати и коригирани.	ГОи или правни застапници кои пружиле поддршка на жртви на трговија, или на мигранти, или на други лица, вклучувајќи и жртви на трговија.		Да= регистрирани се случаи на погрешна идентификација и тие биле коригирани. Не= два одделни става, па затоа е императив да се забележат на следниов начин: а.нема случаи на погрешна идентификација, или б.има случаи на погрешна идентификација, но државните служби или не ги признале овие случаи или не преземале адекватни чекори да го коригираат ова. Во точка 2 спаѓаат и случаи за кои ГОи или правните застапници знаеле дека се погрешно идентификувани, но тие не ги известиле релевантните служби.
Б.28	Службените лица задолжени за нерегуларните мигранти (вклучително и службениците задолжени за заштита на бегалци и процесирање на барања за азил) поминале барем една обука за работа со жртви на трговија со луѓе.	Службеници за миграции.		

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Б.29	Некои или сите вработени во конзуларното одделение имале обука за работа со жртви на трговија со луѓе и/ или покажале дека ги познаваат процедурите за идентификација и упатување, и во државата во која работат и во дома, во својата држава.	Министерство за надворешни работи (или кој било конзуларен кадар кој поминал обука), или повратна информација од жртвите на трговија кои добиле помош од вработените на конзуларно одделение.	Овој индикатор има за цел да утврди дали конзуларниот кадар позитивно допринел кон заштитата на тргуваните лица, а не само да се утврди дека кадарот бил на обука но не ги применил научените вештини.	Нема пресметки.
Б.30	Преземени се соодветни мерки за идентификација на жртвите на трговија во текот на обработката на барањата за азил и пред да се депортираат лицата чиј азил не е одобрен.	Службеници за миграции. Жртви на трговија кои добиле поддршка од ГОи. Правни застапници на жртви на трговија и мигранти.	Слично прашање се поставува во ГРЕТА прашалникот за Вториот круг следење (#31). Вклучени се следните мерки, како минимум мерки: распит на мигрантите кои се задржани или чекаат репатриација за тоа како заработувале пари, на кого делумно или целосно му ја давале заработката, и како очекувале/ планирале да заработуваат за живот.	Да= преземени се адекватни мерки. Не= нема доказ за преземање на кои било адекватни мерки.

В. ЗАШТИТА НА ЖРТВИТЕ НА ТРГОВИЈА

В.5 Заштита на сите жртви (вклучувајќи ги и оние кои биле тргувани во странство па потоа се вратиле во сопствената држава)

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
В.г	Жртвите на трговија со луѓе (независно дали станува збор за можни или официјално потврдени) добиле адекватна помош и поддршка во текот на целиот период кој е предмет на анализа.		Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на 9 подиндикатори наведени подолу.	
В.28	Во најмалку еден случај на жртвата на трговија ѝ биле понудени специјални мерки за заштита во фазата на истрага на можен случај на трговија. Тоа подразбира промена на идентитет или сместување во засолниште кое има вооружено лице за обезбедување.	Повратна информација од жртви на трговија, добиена преку правниот застапник или ГОи за помош на жртви, или податоци од Националниот известувач, или пак информации од полициски службеници кои истражувале случаи на трговија со луѓе.		
В.29	Пријавен е барем еден случај каде полицијата или други биле вклучени во постапки за заштита на жртвата по завршувањето на судењето (постапките не се косат и се во склад со почитувањето на човековите права на жртвата).	Повратна информација од жртви на трговија, добиена преку правниот застапник или ГОи за помош на жртви, или податоци од Националниот известувач, или пак информации од полициски службеници кои истражувале случаи на трговија со луѓе.	Ваквата заштита е повеќе дискретна отколку очигледна, и доаѓа од полицијата или од други институции, како на пример социјални служби или мултидисциплинарен тим. Во некои случаи, заштитата по истекот на судењето се сведува на мешање во приватниот живот на жртвата и како таква не е прифатлива. Жртвите сведоци секогаш треба да бидат навремено информирани за исходот на судењето во кое тие биле вклучени како сведоци, но тоа	Тука назначете регистрирани случаи каде полицијата или друг орган соодветно реагирале ако/кога на жртвата или нејзин близок, односно нејзин соработник им биле упатувани закани.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
			само по себе не се претставува „постапка за заштита на жртвата“.	
V.30	Број на жртви кои добиле било какви други „специјални мерки за заштита“.	Повратна информација од жртви на трговија, добиена преку правниот застапник или ГОи за помош на жртви, или податоци од Националниот известувач, или пак информации од полициски службеници кои истражувале случаи на трговија со луѓе.	Овде се работи за мерки за заштита на жртвите, сведоците и вработените во ГОи кои ѝ укажуваат поддршка на жртвата во текот на кривичната постапка, со цел да ги заштитат од можни закани или одмазда во текот на истрагата и за време на судската постапка. Овие податоци се исто така дел од прашалникот на ГРЕТА за вториот круг следење (ГРЕТА (2) # 53).	Само бројот на жртви.
V.31	Регистрирана е барем една жртва која добила некаква заштита и покрај тоа што одбила да соработува со полицијата и органите на власта (т.е. одбила да даде информации или докази кои би биле употребени во текот на судската постапка), а за возврат заштитата не ѝ била укината.	Повратна информација од жртви на трговија, добиена преку правниот застапник или ГОи за помош на жртви, или податоци од Националниот известувач, или пак информации од полициски службеници кои истражувале случаи на трговија со луѓе.	Тоа што нема вакви случаи не значи дека постои проблем. Може да подразбира дека секоја жртва била расположена да соработува со полициските инспектори (иако тоа не е вообичаено). Индикаторот има за цел да измери дали помошта и поддршката се, во пракса, на било кој начин условени и зависат од согласноста на жртвата да сведочи.	
V.32	% на жртви кои биле во контакт со некоја организација што им пружила услуги (како на пример помош), а кои изјавиле дека не се чувствуваат безбедно и шест месеци откако оствариле прв контакт со таа организација.	Податоци од евиденцијата на случаи на организација која работи со жртви на трговија (идентитетот не треба да се открие).		Број на жртви кои изјавиле дека не се чувствуваат безбедно како процент од севкупниот број жртви, а се проверува 6 месеци по првиот контакт со организацијата.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
В.33	% на жртви кои биле во контакт со некоја организација што им пружила услуги (како на пример помош) и кои соработувале со полицијата или со кривичн-осудскиот систем (споделиле докажен материјал), а кои изјавиле дека не се чувствуваат безбедно (или пријавиле дека се мета на сериозни закани), 12 месеци откако за прв пат оствариле контакт со таа организација.	Податоци од евиденцијата на случаи на организација која работи со жртви на трговија (идентитетот не треба да се открие).		Број на жртви кои во определениот период соработувале со полицијата или со јавен обвинител а кои изјавиле дека не се чувствуваат безбедно/вкупен број на жртви за тој ист период, а се проверува 12 месеци по првиот контакт со организацијата.
В.34	% на жртви на кои формално им се укажани мерки за заштита во текот на кривичната постапка.	Статистички податоци од државни институции: полиција, социјални служби. Повратна информација од жртвата добиена преку правниот застапник или ГОи.	Овој индикатор поаѓа од претпоставката дека формалната заштита е оправдана/ претпочитана/ неопходна во мнозинството случаи. Проверете го бројот на случаи каде е направена проценка на ризик а не се поведени постапки, дури и тогаш кога е идентификуван ризик.	Број на жртви кои имале потреба од заштита а истата не им била укажана/ Број на жртви за кои било проценето дека имаат потреба од заштита на суд. Ако е можно, направете споредба со други кривични дела со иста тежина.
В.35	% на жртви кои добиле заштита (физичка заштита, преселба или промена на идентитет).	Статистички податоци од полиција Повратна информација од жртвата добиена преку правниот застапник или ГОи.	Со оглед на тоа што секоја од овие мерки за заштита е различна, треба да се мерат и оценуваат одделно.	Број на жртви кои добиле заштита (физичка заштита, преселба или промена на идентитет)/ вкупен број на жртви.
В.36	% на судски постапки за време на кои жртвата била подложена на закани или ѝ била нанесена било каква штета.	Поплаки од жртви, нивните правни застапници или ГОи. Статистика од судот или јавното обвинителство.	Забележете и дали и каква била реакцијата на судот на пријавите за закани или нанесената штета, и наведете го бројот на случаи во кои судот адекватно реагираше.	Број судски постапки за време на кои жртвата била подложена на закани или ѝ била нанесена штета/вкупен број судски постапки во кои учествувала и жртвата.

В.6 Период за закрепнување и размислување

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
В. 37	% на жртви на кои им бил овозможен период на закрепнување и размислување од најмалку 30 дена.	Поплаки од жртви или нивните правни застапници или ГОи. Статистика од државни институции или служби.	Овој индикатор укажува на спротивното, т.е. % на случаи во кои на можната или формално потврдена жртва не им бил овозможен период за закрепнување и размислување од најмалку 30 дена, а тоа е најверојатно истакнато во поплаките.	Со цел да утврдите на колку жртви не им бил овозможен период за закрепнување, побарајте колку можни или формално потврдени жртви имале контакт со полицијата и јавното обвинителство против своја волја, во рамките на 30те дена откако биле идентификувани како можна, односно формално потврдена жртва на трговија.
В.38	% на можни жртви кои добиле помош и поддршка во текот на физичкото, психолошкото и социјалното здравување за време на периодот на закрепнување и размислување.	Поплаки од жртви, нивните правни застапници или ГОи.	Овој индикатор укажува на спротивното, т.е. % на случаи во кои на можната или формално потврдена жртва не им била укажана помош и поддршка во текот на физичкото, психолошкото и социјалното здравување за време на периодот на закрепнување и размислување.	Број на случаи во кои на можната или формално потврдена жртва не им била укажана помош и поддршка во текот на физичкото, психолошкото и социјалното здравување за време на периодот на закрепнување и размислување/ Вкупен број на формално потврдени жртви на кои им е овозможен период за закрепнување и размислување.

85

B.7 Заштита на институциите и лицата задолжени за помош и поддршка на жртвите

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
B.39	Број на случаи каде членови на ГОи биле мета на закани и/ или заплашување во текот или по истрагата, односно судскиот процес.	Пријави во полиција. Предмети во полиција. ГОи.	ГОи кои се релевантни за овој индикатор се оние кои се активни на полето на превенција на трговија со луѓе и/ или се задолжени за помош на жртвите на трговија. Овој индикатор е обичен број и не подразбира никакви калкулации.	Нема калкулации.
B.40	Број на случаи каде членови на ГОи пријавиле закани и заплашување во кој било период, независно од тоа дали се поврзани со некоја истрага или судска постапка.	ГОи.	ГОи кои се релевантни за овој индикатор се оние кои се активни на полето на превенција на трговија со луѓе и/ или се задолжени за помош на жртвите на трговија. Овој индикатор е обичен број и не подразбира никакви калкулации. Забележете колку ГОи биле вклучени во помош на жртви на трговија и колкав процент од нив биле предмет на закани и заплашување.	Број на случаи каде членови на ГОи пријавиле закани и заплашување во кој било период, независно од тоа дали се поврзани со некоја истрага или судска постапка.
B.41	% на случаи каде полицијата реагирала на адекватен начин откако членовите на ГОи пријавиле закани и заплашување во текот или по истрагата, односно судскиот процес, и тоа допринело кон претанок на закани или казна за извршителите.	ГОи.	Под терминот „адекватен начин“ се подразбира дека ГОи сметале дека со реагирање во полиција ќе се спречат закани, што во крајна линија и се случило.	Број на случаи со адекватен одговор од страна на полицијата/ вкупен број на случаи во кои ГОи биле мета на закани и заплашување.

V.8 Заштита на жртвите на трговија кои се вратиле во сопствената држава

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
V.g	Жртвите на трговија кои се вратиле дома и чии случаи биле предочени пред релевантните служби, добиле соодветна заштита и поддршка во текот на периодот кој е предмет на анализа.		Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на сите подиндикатори наведени подолу.	
V.42	Број или проценка заснована на податоци за бројот на жртви кои се вратиле во земјата во конкретниот период, независно дали се работи за асистирана репатриација или пак самостојно враќање во земјата.	ГОи. Национален Известувач ИОМ или други меѓународни или домашни организации кои се вклучени во организирање на репатриација.	Во ГРЕТА прашалникот за Вториот круг следење (Дел Д) се бараат статистички податоци, расчленети според: пол, возраст, земја дестинација, облик на експлоатација.	Нема калкулација.
V.43	Процедурите кои ги применувале вработените во конзуларното одделение (или други лица кои работеле на репатриацијата) вклучувале и проценка на ризик.	Конзуларното одделение на Министерството за надворешни работи. Било кои стандардни оперативни процедури за вработени во конзуларно одделение. Репатрирани жртви, преку ГОи или правните застапници.		Нема калкулации. Едноставен „да“ или „не“ одговор.
V.44	Процедурите кои ги применувале вработените во конзуларното одделение (или други лица вклучени во репатриацијата) вклучувале и распрашување за семејството на детето, доколку било предвидено детето идентификувано во странство да се поврзе со своето семејство.	Конзуларното одделение на Министерството за надворешни работи. Било кои стандардни оперативни процедури за вработени во конзуларно одделение. Репатрирани малолетни жртви, преку ГОи или правните застапници.	Распрашување и проверка на семејството треба да биде дел од постапките на странските служби, во случај кога се предвидува репатриација на детето. Таквото барање може да се поднесе директно до партнер агенцијата во матичната држава на детето (како на пример социјалните служби). Овој индикатор има за цел да провери дали конзуларното одделение е свесно за потребата од вакви проверки и дали ги врши.	Ако не, дали конзуларното одделение е свесно за потребата од овие проверки, т.е. дали се свесни за потребата да се утврди што е од најдобар интерес за детето пред тоа да се испрати назад во матичната држава?

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
B.45	% на жртви државјани чие враќање во земјата која е предмет на анализа се одложило како резултат на постапките/пропустите на државните служби во земјата потекло (т.е. земјата која е предмет на анализата).	Поплаки од жртви или нивните правни застапници. ГОи. Статистика добиена од државни институции и органи.	/	Број на жртви чие враќање се одложило како резултат на постапките односно пропустите на државните органи на земјата потекло/вкупен број на жртви кои се репатрирани.
B.46	% на присилно репатрирање (на државјани идентификувани како жртви на трговија) од странски држави во земјата која е предмет на анализа.	Поплаки од жртви или нивните правни застапници. ГОи, вклучително и ГОи во земјите од каде се репатрирани жртвите. Статистика добиена од државни институции и органи.	/	Број на присилно репатрирани жртви/вкупен број на репатрирани жртви.
B.47	% на репатрирани жртви кои изјавиле дека применетите мерки за заштита (било кои мерки) биле применети со цел да се заштитат од малтретирање (или друг вид штета) од страна на трговците или нивните помагачи, откако се вратиле во земјата потекло (а тие мерки ги почитуваат основните човекови права на жртвата).	Повратна информација од жртвата добиена преку правниот застапник или ГОи. Национален известувач. Полициски инспектори кои истражуваат случаи на трговија и/или се вклучени во заштита на жртвите на трговија со луѓе.	Ваквата заштита е повеќе дискретна отколку очигледна, и доаѓа од полицијата или од други институции, како на пример социјални служби или мултидисциплинарен тим. Во некои случаи, заштитата по истекот на судењето се сведува на мешање во приватниот живот на жртвата и како таква не е прифатлива.	Број на жртви кои пријавиле примена на заштитни мерки/вкупен број на регистрирани репатрирани жртви.
B.48	% на жртви кои се вратиле дома, а кои дополнително учествувале во формална програма за репатриација во земјата потекло (т.е. земјата која е предмет на анализа).	Статистички податоци на: државни институции и органи. ГОи.	Овој индикатор има за цел да го измери процентот на репатриации спроведени во рамките на формалната програма за репатриација. Програмата за репатриација се квалификува како „формална“ ако вклучува меѓународни организации, државни институции и агенции, и ГОи во двете земји- и	Број на вратени жртви кои учествувале во формална програма за репатриација, која вклучува меѓународни организации, државни институции и агенции, и ГОи во двете земји- и во земјата дестинација и во земјата потекло/вкупен број на репатрирани жртви.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
			во земјата дестинација и во земјата потекло, и ако процедурите се наведени во формални документи на државните институции или меѓународните организации вклучени, и процесот на репатриација се врши според тие процедури а не ad hoc.	

В.9 Заштита на малолетни жртви на трговија

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
В.ѓ	Малолетните жртви на трговија со луѓе (независно дали станува збор за можни или официјално-потврдени) добиле адекватна помош и поддршка во текот на целиот период кој е предмет на анализа.	Види Б.16 за бројот на малолетни жртви идентификувани во периодот кој е предмет на анализа.	Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на сите подиндикатори наведени подолу.	
В.49	% на деца без придружба (и државјани и странци-види забелешка) кои се идентификувани како жртви на трговија со луѓе и на кои формално им е назначен старател или правен застапник (т.е. не само советник) во период од еден месец откако се идентификувани како можни жртви (или во некој друг период, зависно од законската регулатива).	Поплаки од жртви. Правните советници на жртвите. ГОи. Други актери.	И повторно: иако се мери нешто позитивно, овој индикатор има за цел да утврди на колкав процент на малолетни жртви на трговија кои се без придружба не им се формално назначени старатели, чија улога е да ги штитат интересите на децата. И додека старател треба да се назначи во најкус можен рок, овој индикатор овозможува релативно долг период (една седмица) од моментот кога детето е за прв пат идентификувано како претпоставена жртва на трговија. Во	Број на деца без придружба кои се идентификувани како жртви на трговија со луѓе и на кои во рок од една седмица од моментот кога за прв пат биле идентификувани како можни жртви формално не им бил назначен старател/вкупен број на деца без придружба кои се идентификувани како жртви на трговија.

89

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
			теорија, таков старател не треба да се назначи во матичната земја на детето, каде што родителот/старателот на детето може да се контактира. Но, во големи земји или во ситуации кога е тешко да се лоцира родителот, или пак постои основан сомнеж дека родителот е соучесник во трговијата, потребно е да се назначи старател.	
B.50	% на деца без придружба, државјани на земјата која се анализира, кои биле идентификувани како жртви на трговија (т.е. внатрешна трговија или репатрирани деца од странство), чие семејство не било лоцирано во некој разумен рок (на пример, од неколку дена) од моментот на идентификација како можни жртви на трговија (освен ако не е оценето дека контактот/спојувањето со семејството не е во најдобар интерес за детето.	Статистички податоци од државна институција за заштита на децата или некоја слична државна институција. Податоци од ГОи вклучени во поддршка на малолетни жртви на трговија.	Ако државните институции не располагаат со овие податоци, тогаш општиот заклучок е дека не ги исполнуваат критериумите во протото случаи. Ако пак државните институции имаат податоци кои укажуваат дека во најголема мера овие критериуми се исполнети, тие податоци треба да се потврдат со повратна информација од релевантните ГОи или други организации кои се вклучени во помош и заштита на малолетни жртви на трговија.	Број на деца без придружба, државјани на земјата, идентификувани како жртви на трговија, и чие семејство не било лоцирано во некој разумен рок од моментот на идентификација како можни жртви на трговија, иако тоа било во најдобар интерес за нив/Вкупен број на домашни малолетни жртви на трговија кои се без придружба за кои е проценето дека контактот со семејството е во најдобар интерес за нив.
B.51	% на можни жртви на трговија кои полицијата ги распрашувала за можните кривични дела кои се направени врз нив.	Институција за заштита на децата или ГОи вклучени во поддршка на можни малолетни жртви на трговија. Правните советници на жртвите. Полициски единици задолжени за истрага на овој вид кривични дела.	Полицијата веројатно ги распрашувала сите деца кои биле идентификувани како можни жртви на трговија. Сепак, можни се случаи за кои ГОи сметале дека се тргувани деца (на пример принудувани на просење или на брак) а кои не биле идентификувани или распрашувани.	(1) Број на распрашувани деца/ Вкупен број на малолетници кои биле идентификувани како можни жртви од страна на државните органи. (2) Број на распрашувани деца/ Вкупен број на малолетници кои биле идентификувани како можни жртви од страна на ГОи.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
B.52	% на можни малолетни жртви кои добиле независен правен совет (т.е. од адвокат) во исто време додека полицијата го истражувала нивниот случај.	Институција за заштита на децата или ГОи вклучени во поддршка на можни малолетни жртви на трговија. Правните советници на жртвите. Полициски единици задолжени за истрага на овој вид кривични дела.	Правниот совет кој е даден во подоцнежна фаза (било да е тоа во периодот додека се подготвува обвинението, или за други потреби, во отсуство на обвинение) ја нема истата корист како и советот кој е овозможен во исто време додека полицијата го истражува случајот.	Број на можни жртви кои добиле независен правен совет додека трае истрагата/Вкупен број на малолетни жртви чии случаи биле предмет на полициска истрага.
B.53	% на малолетни жртви-сведоци кои биле во можност да дадат докази релевантни за судската постапка, а притоа без да треба да бидат присутни на судењето и да се соочат со осомничениот трговец/експлоататор.	Следење на судски постапки. Правните застапници на малолетното лице. Јавно обвинителство. Институција за заштита на децата. Национален известувач.	Постојат повеќе начини за да се овозможи ова: видео снимка со изјава на детето, снимена пред почетокот на судењето или пак директен видео линк (детето може да биде сослушано во текот на судењето но да не биде физички присутно во судницата). Овој индикатор се однесува на судењата кои биле во тек во периодот кој се анализира, а не на процесот на собирање докази.	Број на малолетни жртви на трговија кои сведочеле за време на судската постапка а кои не биле физички присутни во судницата, т.е. судот/Вкупниот број на малолетни жртви на трговија кои сведочеле за време на судската постапка.
B.54	% на можни и формално потврдени малолетни жртви кои добиле некој вид на заштита, а која не им била достапна на возрасните жртви на трговија.	Правните застапници на малолетното лице. Јавно обвинителство. Национален известувач. ГОи и социјални служби.	Видови заштита како на пример видео снимка со изјава на детето, снимена пред почетокот на судењето, или пак директен видео линк (детето може да биде распрашувано во текот на судењето но да не биде физички присутно во судницата).	Број на можни жртви кои добиле таков вид заштита/ Вкупен број можни малолетни жртви.

V.10 Заштита на странски државјани-жртви на трговија со луѓе

Дозвола за престој за странски жртви кои биле идентификувани во земјата

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
V.e	На идентификуваните жртви (независно од нивната националност) им била овозможена обновлива дозвола за престој и добиле заштита која е барем на исто ниво како заштитата за домашните жртви на трговија.	Види B.2 (индикатори 4 и 5) за податоци за идентификувани жртви- странски државјани.	Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на сите подиндикатори наведени подолу.	Ако нема податоци за странски државјани кои од страна на државни органи или ГОи биле идентификувани како жртви на трговија, тогаш нема потреба да се анализираат индикаторите во овој дел.
B.55	Иако немало странски државјани кои од страна на државни органи биле идентификувани како жртви на трговија, ГОи имале сознанија за странци за кои се верува дека биле тргувани во државата.	ГОи вклучени во поддршка на можни жртви на трговија.	Со други зборови, ГОи веруваат дека е направен пропуст во идентификацијата на жртвата.	„Да“ или „не“.
B.56	% на жртви на кои не им е издадена обновлива дозвола за престој и покрај мислењето дека нивниот престој во државата е неопходен со оглед на нивната лична ситуација.	Поплаки од жртви. Правните советници на жртвите. ГОи.	Член 14.1.a од Конвенцијата на СЕ се однесува токму на „надлежниот орган“. Се претпоставува дека постои имплицитно разбирање во Конвенцијата дека „надлежниот орган“ има овластување да донесе соодветна одлука. Со оглед дека во пракса ова може да не е случај, „мислењето“ кое се спомнува во индикаторот може да се однесува на мислењето на низа актери: претставник на државна институција, агенција или служба, медицинско лице или психолог, правно лице, или компетентно лице од ГО, итн.	Број на жртви на кои не им е издадена обновлива дозвола за престој и покрај мислењето дека нивниот престој во државата е неопходен со оглед на нивната лична ситуација/Вкупен број на жртви.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
B.57	% на жртви на кои не им е издадена обновлива дозвола за престој и покрај барањата поднесени од страна на надлежна служба дека нивниот престој во државата е неопходен за потребите на истрагата или кривичната постапка.	Поплаки од жртви. Правните советници на жртвите. ГОи. Полиција. Јавно обвинителство.	Овој индикатор утврдува дали дозволата за престој не била продолжена дури и тогаш кога тоа го бара службено лице од полиција.	Број на жртви на кои не им е издадена обновлива дозвола за престој и покрај барањата поднесени од страна на надлежна служба дека нивниот престој во државата е неопходен за потребите на истрагата или кривичната постапка/ Вкупен број на странски жртви.
B.58	% на случаи на возрасни странски жртви каде дозвола за престој не е издадена/обновена и каде ова е оспорено.	Поплаки од жртви. Правните советници на жртвите. ГОи. Социјални служби.	Под„оспорено“ се подразбира дека одлуката да не се издаде/обнови визата е оспорена од страна на жртвата пред надлежните органи. Под„жртва“ се подразбира жртвата лично или било кое лице, агенција, тело, ГО, итн. во име на жртвата.	Број на случаи на возрасни странски жртви каде дозвола за престој не е издадена односно обновена и каде ова е оспорено/ Вкупен број на возрасни жртви-странски државјани.
B.59	% на случаи на малолетни странски жртви каде дозвола за престој не е издадена/ обновена и каде ова е оспорено.	Поплаки од жртви. Правните советници на жртвите. ГОи кои работат со можни жртви на трговија. Социјални служби.	Под„оспорено“ се подразбира дека одлуката да не се издаде/обнови визата е оспорена од страна на жртвата пред надлежните органи. Под„жртва“ се подразбира жртвата лично или било кое лице, агенција, тело, ГО, итн. во име на жртвата.	Број на случаи на малолетни странски жртви каде дозвола за престој не е издадена односно обновена и каде ова е оспорено/ Вкупен број на малолетни жртви-странски државјани.
B.60	% на случаи во кои необновувањето односно неиздавањето на дозвола за престој не е во согласност со домашните закони и регулативи.	Поплаки од жртви. Правните советници на жртвите. ГОи кои работат со можни жртви на трговија.	/	Број на случаи во кои необновувањето односно неиздавањето на дозвола за престој не е во согласност со домашните закони и регулативи/Вкупен број на странски жртви идентификувани во истиот период.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
В.61	Број на барања за азил поднесени од можни странски жртви на трговија со луѓе (ако воопшто има такви барања).	Правните советници на жртвите. ГОи.	Во некои земји, поднесувањето на барање за азил е поефективен начин за добивање заштита отколку потпирањето само на процедурите за идентификација и заштита на жртвите на трговија со луѓе.	
В.62	% на успешни барања за азил поднесени од можни странски жртви на трговија со луѓе (ако воопшто има такви барања).	Правните советници на жртвите. ГОи. Судови или други органи надлежни за признавање на бегалци (или УНХЦР).		Број на успешни барања за азил/Вкупен број на барања за азил поднесени од можни странски жртви на трговија со луѓе.

Враќање на жртвата-странски државјанин во земјата потекло (или во некоја друга држава) откако била идентификувана во државата која се анализира

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
В.ж	Идентификуваните странски жртви (независно од нивната националност) кои ја напуштиле државата, добиле помош и заштита при процесот на напуштање.		Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на сите подиндикатори наведени подолу.	
В.63	Број на репатриации на странски жртви идентификувани во земјата во конкретниот период (расчленети на возрастни жртви од машки пол и женски пол, и малолетни жртви од машки пол и женски пол).	ГОи кои работат со можни жртви на трговија. Национален известувач. ИОМ.	/	Бројките да се расчленат според достапните податоци.
В.64	Број на репатриации на странски жртви (и % на репатриации) за кои е регистрирано дека им претходела постапка за проценка на ризик (или, во случај	ГОи кои работат со можни жртви на трговија. Национален известувач. Имиграциски служби. ИОМ.	Репатриација на жртвата на трговија без да се направи проценка на ризик е пример за неприфатлива лоша практика. Комитетот за правата	Број на репатриации на странски жртви на кои им претходела постапка за проценка на ризик/Вкупен број на репатрирани жртви (деца и возрастни).

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
	со малолетни жртви, определување на најдобриот интерес на детето, што вклучува и проценка на ризик).		на детето препорачува задолжително да се направи проценка на ризик и безбедност за секое дете без придружба, во случај кога се планира негова репатриација.	Ако имало повеќе од две деца, направете одделна калкулација за децата кои биле репатрирани.
B.65	Број на репатриации на странски жртви (и % на репатриации на возрастни и деца) кои се случиле и покрај тоа што е утврдено висок ризик при враќање (или, во случај со малолетни жртви, и покрај тоа што при определување на најдобриот интерес за детето е утврдено дека тоа не треба да се врати во земјата на потекло).	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. ИОМ Социјални служби (служби за заштита на деца, во случаите на малолетни жртви).	Ова е индикатор за лоша практика.	Број на репатрирани жртви и покрај утврдениот висок ризик при враќање/ Вкупен број на репатрирани жртви на кои им претходела постапка за проценка на ризик. Ако вкупниот број на репатрирани лица во овие услови е поголем од 5, расчленете ги броевите на возрастни жртви од машки пол и женски пол, и малолетни жртви од машки пол и женски пол.
B.66	Вкупен број (и %) на репатриации на странски жртви-возрасни и деца, депортирани или испратени од земјата која се анализира во земјата потекло (или друга земја), а кои се наведени како присилни или недоброволни.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Статистички податоци од државни институции или органи.	Државните и меѓународните институции понекогаш ја категоризираат репатриацијата како „доброволна“ (и асистирана), кога лицето нема друга алтернатива, т.е. било обврзано да го прифати враќањето затоа што немала друг избор. Ова треба да се категоризира како „недоброволно“, дури и кога не е употребена физичка сила.	Број на присилни репатриации/Вкупен број на репатрирани жртви, расчленети на возрастни и деца.
B.67	% на странски жртви на трговија чија репатриација била одложена заради постапки/пропусти на државните органи во земјата потекло.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Статистички податоци од државни институции или органи.	/	Број на жртви чија репатриација била одложена заради постапки односно пропусти на државните органи во земјата потекло/ Вкупен број на репатрирани жртви.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
B.68	% на присилни репатриации спроведени без комуникација со службите во земјата потекло/постојан престој.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Статистички податоци од државни институции или органи.	/	Број на присилни репатриации спроведени без комуникација со службите во земјата потекло односно постојан престој/ Вкупен број на репатрирани жртви.
B.69	% на странски жртви кои биле репатрирани во земјата потекло или друга земја, а кои се наведени дека по враќањето учествувале во формална програма за репатриација.	Правните застапници на жртвите. ГОи кои им пружиле помош на жртвите додека престојувале во земјата а потоа останале во контакт со нив и имаат податоци за тековните состојби. Национален известувач. Служби за имиграција или други органи кои ја надгледуваат репатриацијата.	Овој индикатор има за цел да го измери процентот на репатриација спроведен во рамките на формалната програма за репатриација. Програмата за репатриација се квалификува како „формална“ ако вклучува меѓународни организации, државни институции и агенции, и ГОи во двете земји- и во земјата дестинација и во земјата потекло, и ако процедурите се наведени во формални документи на државните институции или меѓународните организации вклучени, и процесот на репатриација се врши според тие процедури а не ad hoc.	Број на вратени жртви кои биле дел од формална програма за репатриација која вклучува меѓународни организации, државни институции и агенции, и ГОи во двете земји- и во земјата дестинација и во земјата потекло / Вкупен број на репатрирани жртви.
B.70	% на случаи каде враќањето на странската жртва (возрасно лице или дете) е оспорено бидејќи е небезбедно.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи.	Под„оспорено“ се подразбира дека одлуката на надлежните служби за репатрирање на жртвата е оспорена од страна на жртвата пред тие надлежни органи. Под„жртва“ се подразбира жртвата лично или било кое лице, агенција, тело, ГО, итн. во име на жртвата.	Број на случаи каде враќањето на жртвата е оспорено бидејќи е небезбедно. / Вкупен број на репатрирани жртви.

96/

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
B.71	% на случаи каде враќањето на малолетната жртва е оспорено бидејќи не е во најдобар интерес на детето.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи.	Под „оспорено“ се подразбира дека одлуката на надлежните служби за репатрирање на малолетната жртва е оспорена од страна на жртвата пред тие надлежни органи. Под „жртва“ се подразбира жртвата лично или било кое лице, агенција, тело, ГО, итн. во име на жртвата.	Број на случаи каде враќањето на малолетната жртва е оспорено бидејќи не е во најдобар интерес на детето / Вкупен број на репатрирани малолетни жртви.

Г. ПОМОШ И ПОДДРШКА НА ЖРТВИТЕ НА ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ

Г.3 Помош за сите жртви од сите категории

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Г.в	Секое лице кое било идентификувано како претпоставена жртва или пак било и официјално потврдена жртва на трговија имало пристап кон непосредна помош и поддршка, вклучително и нужно сместување, лекарска помош, информации и правна помош, соодветни за нивните индивидуални потреби (т.е. пол, јазик, етничка припадност и возраст), а државата за тоа одвоила доволно финансиски средства.		Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на сите подиндикатори наведени подолу.	Во целиот овој дел, вниманието е на жртвите на трговија кои се идентификувани во текот на календарската година која се анализира, а не на СИТЕ идентификувани жртви во претходните периоди а кои с уште добиваат помош и поддршка.
Г.17	% на трошоци на ГОи кои се однесуваат на помош и поддршка на жртви на трговија (можни и формално потврдени) кои се покриени од државниот буџет или со помош на грантови од државни структури.	ГОи (за трошоците за помош и делот кој го обезбедила државата). Релевантни министерства. Национален известувач.	Со помош на овој индикатор треба да се утврди колку средства се потрошени од страна на некои или сите ГОи за поддршка на жртвите на трговија, и колкав процент од тие средства ги обезбедила државата. Со оглед на тоа што ова е чувствителна информација која можеби ќе биде недостапна, може да се направи проценка врз основа на податоците од една или две ГОи, ако се верува дека нивните буџети и трошоци се слични со другите ГОи.	Сума која државата им ја доделила на ГОи за поддршка на жртвите/ Вкупните трошоци за поддршка на жртвите.
Г.3.а Засолниште и материјална помош				

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Г.18	% на жртви на трговија (идентификувани во текот на календарската година која се анализира) на кои не им било обезбедено соодветно и безбедно сместување во разумен временски рок.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Други актери. Јавен правобранител.	Соодветно сместување подразбира, на пример, безбедно сместување кога е потребно, или сместување кое ги задоволува потребите на жртвата (на пример, кога се работи за деца, сместување адекватно за деца). Во Извештајот за појаснување на Конвенцијата на СЕ (пасус 154) се вели: „Видот на соодветното сместување зависи од личните околности на жртвата (на пример, живее на улица или веќе има сместување. Ако се работи за ова второво, тогаш треба да се внимава сместувањето да е соодветно и да не претставува безбедносен проблем). Кога е во прашање трговија со луѓе, особено соодветни се специјалните заштитени прифатилишта (шелтери), кои веќе се присутни во многу држави... Целта на овие прифатилишта е да се смести жртвата во безбедна средина, и да ѝ овозможи помош и стабилност. Заштитата и помошта која е овозможена во овие засолништа има за цел да ѝ овозможи на жртвата да ја поврати контролата врз сопствениот живот“.	Број на жртви на кои не им било обезбедено соодветно сместување во период од [прецизирајте]/ Вкупен број на жртви на кои им било потребно сместување.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Г.19	% на жртви на кои им било понудено сместување а кое тие сметале дека е несоодветно.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Други актери. Јавен правобранител.	Индикаторот има за цел да го измери % на жртви на кои им бил наложен престој во прифатилишта на пример, каде што тие не сакале да се сместат, независно од причините зошто им е понудена само една опција, т.е. независно дали е од финансиски побуди, или затоа што така биле проценети потребите или се сместени во засолниште од затворен вид кога надлежните органи оцениле дека постои ризик, и на тој начин de facto се оправдува нивната изолација.	Број на жртви на кои им е понудено незадоволително сместување/Вкупен број на жртви на кои им е понудено сместување.
Г.20	Можните и формално потврдените жртви на трговија добиле материјална помош во форма на повеќекратни парични исплати, откако биле проценети на нивните индивидуални потреби.	Повратна информација од жртвите. ГОи.	Со овој индикатор треба да се утврди дали материјалната помош (т.е. паричната помош) била обезбедена преку еднократна исплата на секоја жртва на трговија, или пак во форма на серија на исплати. Еднократната исплата укажува на тоа дека системот за поддршка не е флексибилен и не е конципиран да одговори на потребите на жртвите.	
Г.21	Можните и формално потврдените жртви на трговија добивале материјална помош обезбедена од државни извори и тоа доволно долго со цел да се закрепнат па да немаат потреба од понатамошна помош.	Повратна информација од жртвите. ГОи.	Со овој индикатор треба да се измери точно колку можните и формално потврдените жртви на трговија добивале материјална помош обезбедена од државни извори, и дали тоа било доволно долго додека имаат потреба од	

100

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
			понатамошна помош, или пак имале потреба од материјалната помош во текот на еден подолг период.	
Г.22	% на жртви на кои не им била овозможена адекватна материјална помош во разумен временски рок.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Други актери. Јавен правобранител	Адекватна материјална помош вклучува на пример финансиска помош, т.е. стандард на живот кој на жртвата ѝ овозможува егзистенција.	Број на жртви на кои не им била овозможена адекватна материјална помош во разумен временски рок / Вкупен број на жртви.
Г.23	% на жртви на кои им е прекината материјалната помош после 1 месец/ 6 месеци/12 месеци.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Други актери. Јавен правобранител	Индикаторот има за цел да измери дали шемата за помош и поддршка е од адекватно времетраење, за што е потребно да се оцени адекватноста на времетраењето на шемата за помош и поддршка на индивидуална основа.	Број на жртви кои престанале да примат материјална помош после [временски период]/ Вкупен број на жртви кои добиле помош.
Г.3.6 Медицинска помош				
Г.24	Жртвите можеле да се потпрат на јавниот здравствен систем за бесплатни (или речиси бесплатни) медицински услуги.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Други актери. Јавен правобранител	Во некои земји, иако во теорија постојат бесплатни медицински услуги во рамките на јавното здравство, ГОи забележале дека, во пракса, пристапот до таквите услуги е спор и отежнат, па затоа тие прибегнуваат кон плаќање на приватни медицински услуги, независно дали се работи генерално за сите жртви или за конкретни случаи.	Да/Не. Забележете ги сите медицински потреби или места каде што било потребно да се плати или кои се обезбедени во приватни здравствени установи, на пр. стоматолог или услуги за ментално здравје.
Г.25	% на жртви на кои им била потребна итна медицинска помош, а која не ја добиле во некој разумен временски рок.	Архива на ГОи и други актери вклучени во поддршката на жртвите, како и оние кои вршат проценка на здравствените потреби на жртвите (само во случај каде што ГОи имаат дозвола	/	Број на жртви на кои им била потребна итна медицинска помош, а кои не ја добиле во рок од [временски период]/ Вкупен број на жртви на кои им била потребна итна медицинска помош.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
		од жртвите да споделат анонимни податоци). Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. Јавен правобранител.		
Г.26	% на жртви кои не добиле медицинска помош во некој разумен временски рок.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Други актери. Јавен правобранител.	/	Број на жртви кои не добиле медицинска помош во рок од [временски период]/ Вкупен број на жртви на кои им била потребна медицинска помош.
Г.27	Не се забележани случаи на дискриминација на недржавјани (странски жртви) или жртви на внатрешна трговија (т.е. жртви кои биле тргувани, експлоатирани и идентификувани во земјата потекло), кога се работело за итна медицинска помош.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Други актери. Заштитник на правата на пациентите.	Дискриминацијата се случува на неколку начини. Во некои земји, жртвите на внатрешна трговија се соочуваат со тешкотии во пристапот кон услугите на јавното здравство, што во теорија е бесплатно но во пракса не е. Во други пак, недржавјаните (а некогаш и државјаните кои живеат во странство) имаат проблем во пристапот кон здравствени услуги во рамките на јавното здравство затоа што не платиле придонеси за социјално и здравствено осигурување (или приватно осигурување).	Забележете ако постојат индикации дека одредени категории на жртви се соочувале со проблем при пристап на здравствени услуги.
Г.28	Не се забележани случаи на дискриминација на мажи или жени кои биле идентификувани како можни или формално потврдени жртви на трговија, во поглед на пристап кон медицинска помош.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи кои овозможуваат помош и жртви од машки и од женски пол. Други актери. Заштитник на правата на пациентите.	Може да постои дискриминација во поглед на одредени медицински услуги, како на пример пристап кон услуги за ментално здравје (жените редовно имаат пристап кон нив, но се претпоставува дека жртвите од машки пол немаат потреба од овие услуги).	

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Г.29	% на жртви кои имале потреба од психолошка помош, а која не ја добиле во некој разумен временски рок.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Други актери. Јавен правобранител.	/	Број на жртви кои не добиле психолошка помош во рок од [временски период]/ Вкупен број на жртви кои имале потреба од психолошка помош.
Г.30	% на случаи каде жртвите биле обврзани на медицинска услуга на која не биле согласни.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Други актери. Здравствени работници.	Ова се однесува на пример на тестови за ХИВ/СИДА, кои можеби биле направени без согласност на пациентот. Во Извештајот за појаснување на Конвенцијата на СЕ, се споменува проблемот на медицински тестови: „...на жртвите мора да им се овозможи согласност за откривање на болести од видот ХИВ/СИДА со цел тие [тестови] да бидат законски“ (пасус 171).	Број на случаи каде жртвата не била согласна на услугата/ Вкупен број на жртви.
Г.3.в Информации				
Г.31	% на жртви кои не добиле сеопфатни и точни информации за нивните законски права и услугите кои им се на располагање.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Други актери. Јавен правобранител.	Со овој индикатор треба да се оцени колку се сеопфатни информациите споделени со жртвите. Се укажува на тоа дека информациите треба да се точни и споделени на јазик на кој жртвата може да го разбере. Може да се направи и контролен список, и тоа на ниво на држава, во кој ќе бидат наведени информациите што треба да се споделат со жртвата, а кои се темелат на домашните и меѓународните стандарди.	Број на жртви кои не добиле сеопфатни и точни информации за нивните законски права и услугите кои им се на располагање/ Вкупен број на жртви.
Г.3.г Стручно оспособување/Економско зајакнување				

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Г.32	% на жртви кои имаат законски регулиран престој во државата а на кои не им било дозволено да се вработат или кои немале пристап кон стручно оспособување или образование.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Други актери.	Овој индикатор се однесува на жртви кои имаат законски регулиран престој во државата (државјани и странци), а кои, како резултат на формални и неформални пречки, се лишени од пристапот кон пазарот на трудот односно стручното оспособување или образование.	Број на жртви со законски регулиран престој во државата кои не можеле да се вработат или образуваат/ Вкупен број на жртви со законски регулиран престој во државата.
Г.3.д Друго				
Г.33	% случаи каде помошта на жртвите е на кој било начин условена од нивната подготвеност да се појават како сведоци (т.е. условот не мора да биде експлицитно назначен).	Информации од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Други актери.	Тука, именител е вкупниот број на жртви, а не бројот на истраги или судски постапки, затоа што ако се користи ова второво, статистиката ќе биде искривена заради недостатокот на истраги односно постапки во случаите каде жртвата одбила да сведочи.	Број на случаи каде помошта на жртвите е обусловена од нивната подготвеност да сведочат /Вкупен број на жртви.
Г.34	% на жртви кои не се државјани и кои не ги добиле побараните преведувачки услуги.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Други актери. Јавен правобранител.	Под терминот „недржавјани“ во овој контекст се подразбира за секое лице кое не е го разбира и не го зборува течно јазикот кој го зборуваат државните службеници или лицата кои ги обезбедуваат услугите. Па така, овој индикатор се однесува и на странски жртви и на државјани кои не го зборуваат службениот јазик (во случајов, лица кои припаѓаат на етничките малцинства).	Број на жртви кои не се државјани и кои не ги добиле побараните преведувачки услуги/ Вкупен број на жртви кои не се државјани.

Г.4 Помош и поддршка за малолетните жртви на трговија

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Г.ф	На малолетните жртви им е овозможена непосредна поддршка и помош, соодветна за нивната возраст, вклучително и ургентно сместување, лекарска помош, информации и правна помош, во склад со нивните индивидуални потреби (т.е. пол, јазик, етничка припадност и возраст).		Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на сите подиндикатори наведени подолу.	
Г.4.а Засолниште и материјална помош				
Г.35	Просечното време за кое можните и официјално потврдените малолетни жртви добиле сместување и храна, како и друга материјална помош откако биле идентификувани, независно дали таа помош ја финансира (1) државата, или (2) ГОи односно други организации финансирани од приватни донатори.	Правниот советник на малолетната жртва. Државни институции или ГОи кои обезбедуваат сместување за малолетните жртви. Други актери. Јавен правобранител.	Овој индикатор укажува дали периодот за помош на малолетната жртва траел предолго или премногу кратко, и дали државата учествувала со адекватен удел во таа помош.	Просечното времетраење на двата вида помош/ Вкупен број на малолетни жртви. Да се напоменат варијациите.
Г.36	% на малолетни жртви на кои им била потребна материјална помош а која не била обезбедена во некој разумен временски рок.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Други актери. Јавен правобранител.	Адекватна материјална помош вклучува на пример финансиска помош, т.е. стандард на живот кој на малолетната жртвата ѝ овозможува егзистенција.	Број на малолетни жртви на кои потребната материјална помош не им била обезбедена во рок од [временски]/ Вкупен број малолетни жртви.
Г.37	% на малолетни жртви кои престанале да добиваат помош после [назначете временски период].	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Други актери. Јавен правобранител.	Индикаторот има за цел да измери дали шемата за помош и поддршка е од адекватно времетраење, за што е потребно да се оцени адекватноста на времетраењето на шемата за помош и поддршка на индивидуална основа.	Број на малолетни жртви кои престанале да добиваат помош после [временски период]/ Вкупен број малолетни жртви кои добивале помош.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Г.38	% на малолетни жртви на кои им било обезбедено сместување во засолништа наменети строго за деца-жртви на трговија.	Статистички податоци од државни служби и агенции. ГОи. Служби за заштита на деца. Други актери.	Овој индикатор ја оценува достапноста на специјализирани засолништа за малолетни жртви и како тие институции се користат.	Број на кои им било обезбедено сместување во засолништа наменети строго за деца-жртви на трговија / Вкупен број малолетни жртви.
Г.39	% на малолетни жртви за кои било обезбедено сместување соодветно за нивната возраст и % на оние чие сместување не било соодветно за нивната возраст.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Други актери. Јавен правобранител.	Под терминот „сместување соодветно за возраста“ се подразбира сместување одвоено од возрасни лица, но во исто време подразбира дека малолетниците на возраст од 16 или 17 години, нема да престојуваат во истиот дом во кој се сместени и многу помали деца. Ако малолетниците на возраст од 16 или 17 години биле сместени со помлади возрасни лица, тоа треба да се напомене но не и да се оцени како неадекватно.	Број на малолетни жртви за кои (1) било и (2) не било обезбедено сместување соодветно за возраста/Вкупен број малолетни жртви.
Г.40	% на малолетни жртви на кои им биле обезбедени услуги соодветни за нивната возраст и % на оние на кои не им биле обезбедени услуги соодветни за нивната возраст.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Други актери. Јавен правобранител.	Под „услуги соодветни за возраста“ се подразбира, на пример, соодветна психолошка и материјална помош од стручни лица кои се специјализирани за работа со деца, во услови кога вакви стручните лица постојат.	Број на малолетни жртви за кои (1) биле и (2) не биле обезбедени услуги соодветни за возраста/Вкупен број малолетни жртви.
Г.41	% на малолетни жртви сместени во хранителски семејства.	Статистички податоци на државни институции и агенции.	Овој индикатор оценува дали се достапни хранителските семејства и колку често се користи оваа алтернатива.	Број на малолетни жртви сместени во хранителски семејства/ Вкупен број на малолетни жртви.
Г.42	% на малолетни жртви кои биле сместени во институции кои не се специјализирани за	Статистички податоци на државни институции и агенции.	Со овој индикатор се оценува колку често се користат неспецијализирани	Број на малолетни жртви сместени во неспецијализирани институции / Вкупен

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
	помош на малолетни жртви на трговија или на деца кои се соочиле со слична траума (дури и кога станува збор за институција за згрижување на деца).		институции при укажување помош на малолетните жртви на трговија. Терминот „институција“ ја означува секоја установа за сместување која не е посебно наменета за жртви на трговија со луѓе.	број на малолетни жртви.
Г.43	% на малолетни жртви кои биле сместени во засолништа специјализирани за помош на жртви на трговија, но не и за деца.	Статистички податоци на државни институции и агенции.	Овој индикатор оценува дали се достапни специјализирани засолништа за деца и како тие институции се користат.	Број на малолетни жртви кои биле сместени во засолништа специјализирани за помош на жртви на трговија, но не и за деца /Вкупен број на малолетни жртви.
Г.4.6 Медицинска помош				
Г.44	% на малолетни жртви кои имале пристап до психолошка помош соодветна за нивната возраст, и % на малолетни жртви за кои организациите кои обезбедуваат помош сметале дека имаат потреба од психолошки услуги а кои не ги добиле таквите услуги.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Институции за заштита на децата. Други актери. Јавен правобранител.	/	Одделни проценти за: Број на жртви кои имале потреба од психолошка помош и истата ја добиле односно не ја добиле соодветната помош/ Вкупен број на малолетни жртви.
Г.45	% на малолетни жртви на кои им била потребна медицинска помош а која не била обезбедена во некој разумен временски рок.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Други актери. Јавен правобранител.	Овој индикатор укажува дека е извршена проценка на потребите на детето, што подразбира и препознавање на потребата од медицинска помош. Ако пак таква проценка не е направена, тоа треба да се забележи (и искритикува).	Број на жртви кои имале потреба од медицинска помош и истата не ја добиле во рок од [временски период]/ Вкупен број на малолетни жртви.
Г.4.ц Образование и Стручно оспособување				

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Г.46	% на малолетни жртви на возраст која подразбира редовно (задолжително) школување а кои не биле вклучени во образовниот систем во некој разумен период (на пример еден месец) откако биле идентификувани.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Институции за заштита на децата.	/	Број на жртви кои не биле вклучени во редовно школување во рок од [временски период]/ Вкупен број на малолетни жртви.
Г.47	% на малолетни жртви кои не оделе на училиште, односно не посетувале некој облик на стручно оспособување, односно не биле вработени и после три месеци откако биле идентификувани.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Институции за заштита на децата..		Број на малолетни жртви кои не оделе на училиште, односно не посетувале некој облик на стручно оспособување, односно не биле вработени и после три месеци откако биле идентификувани/ Вкупен број на жртви.

Г.5 Помош за жртвите-државјани кои биле идентификувани како жртви на трговија во друга земја и кои потоа се вратиле (или биле вратени) во земјата потекло, односно самите се идентификувале пред државните органи откако самостојно и без ничија помош се вратиле во земјата потекло

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
			Забелешка: не постои рамковен индикатор за делот Д.5.	
Г.48	Број на жртви за кои се знае дека се вратиле во земјата потекло откако биле идентификувани во странство во периодот кој е предмет на анализа (расчленете ги податоците според возрасни жртви од машки и женски пол и малолетни жртви од машки и женски пол).	Национален известувач или некој друг официјален извор. Правните застапници на жртвите. ГОи. Партнер ГОи во земјите од каде се вратиле жртвите.		Еден број.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Г.49	Број на жртви кои не биле идентификувани како жртви додека биле во странство, а кои биле идентификувани дури откако се вратиле во земјата потекло.	ГОи. Здравствени работници.	Иако можеби постојат жртви во оваа категорија, многу поверојатно е дека многу повратници од странство нема самостојно да се идентификуваат пред државните служби. Но, може да бидат забележани од здравствени работници или други актери од кои ќе побараат професионални услуги. Во овој случај, треба да се направи проценка на основа на број за жртви за кои се знае дека се од оваа категорија, дури и ако не ја контактирале полицијата или друга државна институција, односно не биле идентификувани како жртви на трговија со луѓе.	Проценка на основа на податоци од релевантни случаи.
Г.50	% на жртви кои се вратиле во земјата потекло (земјата предмет на анализа) а за кои постои податок дека примиле помош односно заштита, на која можеби не би имале право да не биле идентификувани како жртви.	Статистички податоци од: државни институции, ГОи.	Овој индикатор има за цел да го измери процентот на жртви кои се вратиле во земјата, а кои се регистрирани како жртви на трговија и кои како резултат на тоа имале пристап кон некој вид помош, што во нормални случаи не би ја добиле (т.е. кога не би биле формално категоризирани како тргувани лица).	Број на жртви кои се вратиле во државата и кои добиле помош/ Вкупен број на жртви кои се вратиле во државата.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Г.51	% на жртви кои се вратиле во земјата потекло и кои имале пристап кон некаква мерка (помош) за реинтеграција на пазарот на трудот, во некој разумен период (на пример три месеци) по враќањето.	Статистички податоци од: државни институции, ГОи.	/	Број на жртви кои се вратиле во земјата и кои имале пристап кон мерка за реинтеграција на пазарот на трудот во рок од [временски период] по нивното враќање во [земјата која се следи]/ Вкупен број на жртви кои се вратиле во државата.
Г.52	% на жртви кои се вратиле во земјата потекло и кои имале пристап кон некаква мерка (помош) со цел образование (вклучително и стручно оспособување), во некој разумен период (на пример шест месеци) по враќањето.	Статистички податоци од: државни институции, ГОи.	/	Број на жртви кои се вратиле во земјата и кои имале пристап кон мерка со цел образование (вклучително и стручно оспособување) во рок од [временски период] по нивното враќање во [земјата која се следи]/ Вкупен број на жртви кои се вратиле во државата.
Г.53	% на жртви за кои се знае дека со себе ги донеле и здравствените картони (т.е. извештаи за проценка на здравствените потреби, податоци за примени терапии, итн.) од земјата во која биле идентификувани.	Организации за помош на жртви на трговија. Жртви кои се вратиле во земјата потекло.	/	Број на жртви кои со себе го донеле своите здравствени картони/ Вкупен број на жртви кои се вратиле во државата.
Г.54	% на малолетни жртви кои се вратиле во земјата потекло и кои имале пристап кон мерки за реинтеграција во формалното и неформалното образование (вклучително и стручно оспособување), како и пристап до адекватна нега.	Статистички податоци од државни институции и служби. ГОи.	/	Број на малолетни жртви кои се вратиле во земјата потекло и кои имале пристап кон мерки за реинтеграција во формалното и неформалното образование како и адекватна нега во рок од [временски период] од нивното враќање во [земјата која се следи]/ Вкупен број на жртви кои се вратиле во државата.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Г.55	% на случаи каде планираното спојување на малолетната жртва со нејзиното семејство било оспорено откако жртвата се вратила во земјата потекло, затоа што било проценето дека спојувањето не е во најдобар интерес на детето.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи.	Под„оспорено“ се подразбира дека одлуката на државните служби за спојување на жртвата со семејството е оспорена од самата жртва, или кое било лице односно организација (независно дали станува збор за државна организација или ГО) која делува во име на детето.	Број на случаи каде спојувањето на малолетната жртва со нејзиното семејство било оспорено затоа што спојувањето не е во најдобар интерес на детето/ Вкупен број на жртви кои се вратиле во државата.

Г.6 Правна помош и поддршка

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Г.е	На жртвите на трговија (независно дали се можни или официјално потврдени) им била овозможена соодветна правна помош.		Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на сите подиндикатори наведени подолу.	
Г.56	% на случаи каде возрасните жртви, непосредно по првиот контакт со државните служби, не биле веднаш известени за релевантните судски и управни постапки на јазик кој можат да ги разберат.	Поплаки од жртвите. Правните застапници на жртвите. ГОи. Статистички податоци од државните институции и служби.	/	Број на случаи каде возрасните жртви, непосредно по првиот контакт со државните служби, не биле веднаш известени за релевантните судски и управни постапки на јазик кој можат да го разберат / Вкупен број на жртви кои имале контакт со релевантни служби.

111

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Г.57	% на жртви кои биле вклучени во судски постапки (кривични постапки или слично) како жртви или сведоци, кои имале пристап кон независен правен совет и/или помош пред или во текот на судската постапка (и % кои немале).	Податоци од жртви (вклучително и жртви кои немале пристап кон правна помош). ГОи.		Број на жртви кои добиле совет или слична помош од адвокат/Вкупен број на жртви за чии случаи биле покренати кривични постапки против извршителите.
Г.58	% на жртви кои учествувале во кривични постапки против извршителите на кривични дела поврзани со трговија со луѓе, кои добиле поддршка од ГОи во текот на судската постапка а државата не била во можност да овозможи таква поддршка.	ГОи. Статистички податоци за кривични постапки	Со овој индикатор се оценува колку системот се потпира на ГОи. Под терминот „поддршка“ се мисли на правната помош и поддршка обезбедена од ГОи во текот на кривичната постапка.	Број на жртви кои во текот на кривичните постапки против извршителите на кривични дела поврзани со трговија со луѓе добиле поддршка од ГОи во текот на судската постапка а државата не била во можност да овозможи таква / Вкупен број на жртви вклучени во кривични постапки.
Г.59	% на барања за бесплатна правна помош и поддршка поднесени од жртвите а кои биле одбиени, или случаи кога жртвата не можела да добие бесплатна правна помош од адвокат со соодветни квалификации.	Поплаки од жртвите. Статистички податоци од државните институции и служби.	Именителот во калкулацијата се однесува на „жртви вклучени во правни постапки“. Ова се однесува на кои било постапки, независно дали станува збор за кривични, граѓански или управни.	Број на жртви кои не добиле правна помош и совет или бараната бесплатна правна помош / Вкупен број на жртви вклучени во судски постапки.
Г.60	% на случаи каде малолетната жртва, односно нејзиниот родител, или старател или законски застапник, непосредно по првиот контакт со државните служби, била веднаш известена за релевантните судски и управни постапки на јазик кој може да ги разбере (и % кои не биле).	Државни агенции или ГОи задолжени за помош на малолетни жртви. Органи за старателство. Старатели.	Во теорија, овој индикатор треба да ја оцени адекватноста на информациите кои се споделуваат со старателите на малолетните жртви. Ако на некои или повеќето малолетни жртви без придружба не им биле назначени старатели, тогаш индикаторот треба да оцени дали	Број на малолетни жртви кои биле (или не биле) информирани за сите постапки/Вкупен број на малолетни жртви.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
			релевантните информации биле споделени со жртвите и тоа на јазик кои тие можат да го разберат.	
Г.61	% на малолетни жртви кои учествувале во судски постапки а кои добиле независна правна помош/совет (и % кои не добиле).	Државни агенции или ГОи задолжени за помош на малолетни жртви. Органи за старателство. Старатели.		Број на малолетни жртви кои добиле правна помош или совет/ Вкупен број на малолетни жртви вклучени во судски постапки како жртви или сведоци.

113

Д. КОМПЕНЗАЦИЈА И НАДОКНАДА НА ШТЕТА

Д.2 Компензација и надокнада на штета во пракса

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Д.6	На сите жртви кои биле тргувани им е овозможен вистински и ефикасен пристап кон компензација, како механизам за обесштетување за негативното искуство.		Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на сите 12 подиндикатори наведени подолу. Забелешка: под „компензација“ се мисли на сите форми на обесштетување, компензација, исплата на неисплатен труд и друг вид надомест на штета.	
Д.5	Број на можни и формално потврдени жртви на трговија кои формално поднеле барање за компензација (во текот на периодот кој се оценува) и кои добиле компензација (исто така во текот на периодот кој се оценува), и по можност расчленете ги податоците според пол, возраст, националност и облик на експлоатација, со објаснување дали компензацијата била исплатена од сторителот или од државата, како и сумата која е доделена.	Правните советници на жртвите. ГОи. Статистика од ЈО (ако ЈО го поднесува барањето за компензација) или друга институција односно служба задолжена за исплата на компензација на жртвите на кривични дела.	Со оглед на тоа што за барањата за компензација обично е потребно повеќе од една година со цел тие да бидат процесирани и исплатени, малку веројатно е дека поднесеното барање и исплатеното барање ќе се однесуваат на истата жртва. Забелешка: прашалникот на ГРЕТА за вториот круг следење (Дел Д) бара слични статистички податоци.	Кога ќе има достапни податоци за повеќе од една година, споредете ги бројките помеѓу годините, со цел да видите дали има очигледни промени и на што се должат тие.
Д.6	% на можни и формално потврдени жртви на трговија кои поднеле барање за компензација во текот на кривичната постапка против осомничениот сторител.	Правните советници на жртвите. ГОи. Судски пресуди. Следење на судски случаи.		Број на жртви кои поднеле барање за компензација во текот на кривични постапки/ Вкупен број на жртви кои учествувале во кривични постапки.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Д.7	% на првостепени судски пресуди на лица осомничени за трговија со луѓе за кои постои судски налог да за исплатата на компензација, обесштетување или некој друг вид исплата за жртвите на кривичното дело за кое се товарат.	Правните советници на жртвите. ГОи. Судски пресуди. Извештаи од следење на судски случаи.		Број на судски пресуди со налог за исплата на компензација/Вкупен број на судски пресуди во кои трговците биле осудени за делото.
Д.8	Број на првостепени судски пресуди за кои постои судски налог за исплатата на компензација за неисплатен труд (или недоволно платен труд) на жртвата на трговија и % на тие пресуди (со налог за компензација) во однос на сите пресуди за случаи на трговија со луѓе.	Правните советници на жртвите. ГОи. Судски пресуди. Извештаи од следење на судски случаи.	Со овој индикатор, треба да се утврди дали судовите досудувале компензација или обесштетување на воопштен начин или пак експлицитно ја пресметувале изгубената заработувачка. Забелешка: прашалникот на ГРЕТА за вториот круг следење (Дел Д) бара слични статистички податоци.	1. Прост број. 2. Број на судски пресуди кои вклучуваат судски налог за неплатен или недоволно платен труд/ Вкупен број на судски пресуди за случаи на трговија со луѓе.
Д.9	Број на можни и формално потврдени жртви на трговија на кои судот им досудил компензација, обесштетување или некоја друга исплата и % на тие жртви од вкупниот број на жртви чии трговци се осудени во текот на периодот кој се анализира.	Правните советници на жртвите. ГОи. Судски пресуди. Извештаи од следење на судски случаи.		1. Прост број. 2. Број на жртви на кои судот им досудил компензација/ Вкупен број на судски пресуди за случаи на трговија со луѓе.
Д.10	Број на можни и формално потврдени жртви на трговија на кои судот им досудил компензација, обесштетување или некоја друга исплата во рамките на граѓанска постапка, и % на жртви кои покренале граѓански постапки за	Правните советници на жртвите. ГОи. Судски пресуди во граѓански постапки.	За да се пресмета % најверојатно ќе биде потребно да се направи увид во податоците за период подолг од една година, т.е. увид во вкупниот број на барања од почетокот до крајот на постапките.	1. Прост број. 2. Број на жртви кои покренале граѓански постапки за компензација и кои добиле налог за компензација/ Вкупен број на жртви кои покренале граѓански постапки за компензација.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
	компензација и кои успеале да добијат налог за исплата на компензација (од вкупниот број на жртви кои покренале граѓански постапки за компензација).			
Д.11	Просечна должина на судските постапки кои се однесуваат на компензација на можни и формално потврдени жртви на трговија со луѓе.	Статистички податоци од судот. Статистички податоци од државните институции и служби. ГОи.	Овој индикатор ја оценува просечната должина на судските постапки за компензација на жртвите, почнувајќи од почетокот до крајот на постапката. Но, не ги опфаќа случаите каде за компензација се одлучува во текот на кривичната постапка.	Должина на постапките за компензација во случаи со трговија со луѓе/ Вкупен број на жртви вклучени во постапки за компензација.
Д.12	% на судски одлуки за доделување на компензација на жртвата, а кои се извршени во целост и во разумен временски период (на пример, шест месеци) од правосилноста на одлуката.	Статистички податоци од судот. Статистички податоци од државните институции и служби.	/	Број на компензации исплатени во целост во рок од [временски период] од пресудата/ Вкупен број на судски одлуки за доделување компензација.
Д.13	Просечна сума на компензација која судот им ја доделува на жртвите.	Статистички податоци од судот. Статистички податоци од државните институции и служби.	Овде треба да се оцени адекватноста на просечната сума на компензација која им се доделува на жртвите на трговија. Кога се зема предвид нивото на компензација, треба да се земе предвид дека просекот можеби е искривен од мал број невообичаено високи компензации кои биле доделени.	Вкупната сума на компензација доделена на жртвите/ Вкупен број на судски одлуки во кои судот наложува сторителот да ѝ исплати компензација на жртвата.
Д.14	% на жртви кои добиле компензација од државни фондови за компензација.	Статистички податоци од судот. Статистички податоци од државните институции и служби.	/	Број на жртви кои добиле компензација од државни фондови / Вкупен број на жртви.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Д.15	Просечна сума на компензација која е доделена од државни фондови за компензација на жртви.	Статистички податоци од судот. Статистички податоци од државните институции и служби.	При анализата на просечната сума на компензација, треба да се земе предвид дека просекот можеби е искривен од мал број невообичаено високи компензации кои биле доделени.	Просечна сума на компензација доделена од државни фондови за компензација на жртви/Вкупниот број на доделени компензации од државни фондови за компензација.

Ѓ. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА, ВКЛУЧИТЕЛНО И КАПАЦИТЕТИ, КООРДИНАЦИЈА И МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Ѓ.2 Капацитети

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Ѓ.6	Органите надлежни за спроведување на законот како и службените лица во државните институции кои имале контакт со можни или официјално потврдени жртви, манифестирале соодветно познавање и експертиза при третманот на жртвите, и на располагање имале адекватни ресурси за непречена работа.		Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на сите 10 подиндикатори наведени подолу.	
Ѓ.12	Специјализираните полициски единици за сузбивање на трговијата со луѓе имаат соодветни ресурси (вработени и буџет) за спроведување на проактивни и реактивни истраги во случаите на трговија со луѓе (согласно со стандардните оперативни процедури кои се применуваат).	Публикации од полиција или Националниот известувач. Повратна информација од жртвите.	Ако не се применувани никакви стандардни оперативни процедури, сепак треба да се забележи дали имало адекватни ресурси на располагање.	Проценката во овој дел најверојатно ќе биде субјективна, и треба да се забележи дека повеќето единици се жалат од недостатокот на ресурси, па затоа при процената треба да се земат предвид ресурсите кои ги имаат на располагање останатите сродни истражни единици.
Ѓ.13	Полициските инспектори имале на располагање посебни простории соодветни за разговор со деца за кои постои основано сомнение дека се жртви на сексуално насилство или експлоатација, вклучително и трговија со луѓе, а тие простории се користени барем во некои случаи во текот на периодот кој е предмет на анализа.	Публикации од полицијата, Националниот известувач или државни агенции за заштита на деца. Повратна информација од жртвите добиена преку правните застапници, ГОи или службите за заштита на деца.	„Посебни“ значи дека имало специјализирана опрема со цел детето да биде опуштено при разговорот. Овој индикатор е еден прост број и не подразбира калкулации.	

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
f.14	% на полициски инспектори кои работат на истраги на случаи на трговија со луѓе а кои поминале напредна обука за трговија со луѓе во определен период (на пример, во последните 2 години).	Полиција	„Број на полициски инспектори кои работат на истраги на случаи на трговија со луѓе“ се однесува на бројот на инспектори кои биле вклучени во истрага на случаи на трговија со луѓе во текот на периодот на известување. „Во последните [x] години“ значи во период од [x] години пред периодот на известување.	Број на полициски инспектори кои работат на истраги на случаи на трговија со луѓе а кои поминале напредна обука за трговија со луѓе во последните [X] години/ Вкупен број на полициски инспектори кои работат на истраги на случаи на трговија со луѓе.
f.15	% на полициски инспектори кои работат на истраги на случаи на трговија со луѓе а кои поминале основна обука за трговија со луѓе во определен период (на пример, во последните 2 години).	Полиција	„Број на полициски инспектори кои работат на истраги на случаи на трговија со луѓе“ се однесува на бројот на инспектори кои биле вклучени во истрага на случаи на трговија со луѓе во текот на периодот на известување. „Во последните [x] години“ значи во период од [x] години пред периодот на известување.	Број на полициски инспектори кои работат на истраги на случаи на трговија со луѓе а кои поминале основна обука за трговија со луѓе во последните [X] години/ Вкупен број на полициски инспектори кои работат на истраги на случаи на трговија со луѓе.
f.16	% на обвинители кои работат на судски постапки во случаи на трговија со луѓе а кои поминале напредна обука за трговија со луѓе во определен период (на пример, во последните 2 години).	Јавно обвинителство	„Број на обвинители кои работат на судски постапки во случаи на трговија со луѓе“ се однесува на бројот на обвинители кои биле вклучени во текот на периодот на известување. „Во последните [x] години“ значи во период од [x] години пред периодот на известување.	Број на обвинители кои работат на случаи на трговија со луѓе а кои поминале напредна обука за трговија со луѓе во последните [X] години/ Вкупен број на обвинители кои работат на случаи на трговија со луѓе.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Ѓ.17	% на обвинители кои работат на судски постапки во случаи на трговија со луѓе а кои поминале основна обука за трговија со луѓе во определен период (на пример, во последните 2 години).	Јавно обвинителство	„Број на обвинители кои работат на судски постапки во случаи на трговија со луѓе“ се однесува на бројот на обвинители кои биле вклучени во текот на периодот на известување. „Во последните [x] години“ значи во период од [x] години пред периодот на известување.	Број на обвинители кои работат на случаи на трговија со луѓе а кои поминале основна обука за трговија со луѓе во последните [X] години/ Вкупен број на обвинители кои работат на случаи на трговија со луѓе.
Ѓ.18	% на судии кои преседаваат во судски постапки во случаи на трговија со луѓе а кои поминале напредна обука за трговија со луѓе во определен период (на пример, во последните 2 години).	Судство	„Број на судии кои преседаваат во судски постапки во случаи на трговија со луѓе“ се однесува на бројот на судии кои биле вклучени во текот на периодот на известување. „Во последните [x] години“ значи во период од [x] години пред периодот на известување.	Број на судии кои преседаваат во случаи на трговија со луѓе а кои поминале напредна обука за трговија со луѓе во последните [X] години/ Вкупен број на судии кои преседаваат во случаи на трговија со луѓе.
Ѓ.19	% на судии кои преседаваат во судски постапки во случаи на трговија со луѓе а кои поминале основна обука за трговија со луѓе во определен период (на пример, во последните 2 години).	Судство	„Број на судии кои преседаваат во судски постапки во случаи на трговија со луѓе“ се однесува на бројот на судии кои биле вклучени во текот на периодот на известување. „Во последните [x] години“ значи во период од [x] години пред периодот на известување.	Број на судии кои преседаваат во случаи на трговија со луѓе а кои поминале основна обука за трговија со луѓе во последните [X] години/ Вкупен број на судии кои преседаваат во случаи на трговија со луѓе.
Ѓ.20	% на социјални работници кои обезбедуваат помош на жртви на трговија со луѓе а кои поминале напредна обука за трговија со луѓе во определен период (на пример, во последните 2 години).	Социјални служби	„Број на социјални работници кои обезбедуваат помош на жртви на трговија со луѓе“ се однесува на бројот на социјални работници кои биле вклучени во текот на периодот на известување. „Во последните [x] години“	Број на социјални работници кои обезбедуваат помош на жртви на трговија со луѓе а кои поминале напредна обука за трговија со луѓе во последните [X] години/ Вкупен број на социјални работници кои обезбедуваат

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
			значи во период од [x] години пред периодот на известување.	помош на жртви на трговија со луѓе.
f.21	% на социјални работници кои обезбедуваат помош на жртви на трговија со луѓе а кои поминале основна обука за трговија со луѓе во определен период (на пример, во последните 2 години).	Социјални служби	„Број на социјални работници кои обезбедуваат на жртви на трговија со луѓе“ се однесува на бројот на социјални работници кои биле вклучени во текот на периодот на известување. „Во последните [x] години“ значи во период од [x] години пред периодот на известување.	Број на социјални работници кои обезбедуваат помош на жртви на трговија со луѓе а кои поминале основна обука за трговија со луѓе во последните [X] години/ Вкупен број на социјални работници кои обезбедуваат помош на жртви на трговија со луѓе.

f.3 Пол

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
f.v	Специјализираната единица за превенција на трговија со луѓе располагала со соодветен профил на кадар во поглед на пол, со цел да примени реактивни и проактивни истраги, согласно со Стандардните оперативни процедури.		Ова е рамковен индикатор и се користи преку анализа на сите 5 подиндикатори наведени подолу. .	
f.22	Специјализираните единици за превенција на трговијата со луѓе располагале со инспектори од женски пол, кои биле вклучени во некои од истрагите.	Полиција. Повратна информација од жртвите.		
f.23	Во текот на разговорот, инспекторите (и мажи и жени) се однесувале со должна почит кон можните и кон формално потврдените жртви.	Повратна информација од жртвите добиена преку правните застапници или ГОи.		

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Ѓ.24	Секој разговор со девојчиња (помлади од 18) кои се однесуваат на сексуално насилство (и во контекст на трговија со луѓе) го воделе специјализирани инспектори од женски пол.	Полиција ГОи (НВОи) специјализирани за сексуално насилство врз деца.		
Ѓ.25	На располагање имало доволен број соодветно квалификувани преведувачи од машки и женски пол.	Државни служби и институции.	„На располагање“ значи дека тие постојат (на пример во релевантни регистри или во контакт листи на полицијата, јавното обвинителство или судството, итн.) и тие стојат на располагање кога се потребни нивните преведувачки услуги, толку често колку што е потребно, и толку долго. „Соодветно квалификувани“ значи дека се во можност да преведуваат во склад со стандарди кои на жртвата ѝ овозможуваат: (а) да ги разбере во целост правните проблематики, процеси и процедури, (б) да ги разбере во целост своите права и услугите и поддршката кои ги има на располагање, (в) фактите и желбите кои жртвата ќе ги изнесе се јасно пренесени на релевантните служби, (г) да донесе информирани одлуки. Овој индикатор подразбира да се направат неколку проценки во врска со тоа: (а) дали половата рамнотежа на преведувачите соодветствува со	Нема калкулација.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
			половата структура на жртвите, (б) достапноста на преведувачи, (в) квалитетот на преведувачи.	
f.26	Процентот на ГОи кои учествуваат во државното координативно тело за превенција на трговијата со луѓе, со специјален фокус на жени-жртви на трговија.	Секретаријатот на координативното тело за превенција на трговијата со луѓе; ГОи кои учествуваат во ова тело.		Број на ГОи со специјален фокус на жени-жртви/ Вкупен број на ГОи во координативното тело.

f.4 Координација и соработка на државно ниво

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
E.27	Број на состаноци на националното координативно тело за превенција на трговијата со луѓе (или како и да се вика) остварени во текот на периодот кој е предмет на анализа.	Секретаријатот на координативното тело за превенција. Записници од состаноците (ако се достапни).	Овој индикатор е прост број и не вклучува калкулации. Потребно е да се направи проценка за тоа дали бројот на состаноци е адекватен или не. Ако не постои вакво координативно тело, тоа треба да се назначи.	Нема калкулација.
E.28	Релевантните државни служби и институции учествувале на состаноците на националното координативно тело за превенција на трговијата со луѓе.	Секретаријатот на координативното тело за превенција. Записници од состаноците.	Ова е квалитативен индикатор кој има за цел да го измери уделот на владините организации кои се дел од ова координативно тело, а кои всушност присуствувале на овие состаноци.	За секој состанок за кој постојат податоци за присутни членови, да се наведе уделот на државните членки кои присуствувале.
E.29	Просечен број на претставници на ГОи кои учествувале на состаноците на националното координативно тело за превенција на трговијата со луѓе.	Записници од состаноците. ГОи.		

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
E.30	% на ГОи специјализирани за правата на жената и прашања поврзани со насилство врз жените, кои биле поканети на состаноците на националното координативно тело.	Секретаријатот на координативното тело за превенција. Записници од состаноците.		Број на ГОи специјализирани за правата на жената и прашања поврзани со насилство врз жените, поканети на состаноците на националното координативно тело/Вкупен број на ГОи поканети на состаноците на координативното тело.
E.31	% на ГОи специјализирани за правата на децата а кои биле поканети на состаноците на националното координативно тело.	Секретаријатот на координативното тело за превенција. Записници од состаноците.		Број на ГОи специјализирани за правата на децата, поканети на состаноците на националното координативно тело/Вкупен број на ГОи поканети на состаноците на координативното тело.
E.32	Степен на учество на ГОи кои имаат некаква улога или одговорност во националниот систем за помош на жртвите и за превенција на трговијата со луѓе.	ГОи Државни служби и институции.	Ова подразбира проценка за тоа дали ГОи се доволно вклучени во националниот систем за превенција на трговијата со луѓе.	Нема калкулација.
E.33	Степен на учество на ГОи кои имаат формална улога или одговорност во националниот систем за помош на жртвите и за превенција на трговијата со луѓе.	ГОи Државни служби и институции.	Овој индикатор е ист како и претходниот, со таа разлика што целта тука е да се утврди дали учеството на ГОи е формално, што може да се увиди од постоењето на официјални писмени документи во кои се прецизира улогата на ГОи како што се писмени договори со ГОи, институционални насоки, процедури, акциски планови, итн. Овој индикатор оценува и дали ГОи се адекватно застапени во националниот систем	Нема калкулација.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
			за превенција на трговијата со луѓе.	
Е.34	Националното координативно тело за превенција на трговијата со луѓе донело одлука за барем една политика или пракса во текот на периодот кој се анализира, а притоа биле земени предвид коментарите или препораките понудени од страна на ГОИ.	Записници од состаноците. ГОИ.		
Е.35	% на потенцијални случаи на трговија со луѓе за кои државните институции или служби побарале помош од релевантните ГОИ.	ГОИ.	/	Број на потенцијални случаи на трговија со луѓе за кои државните институции или служби побарале помош од релевантните ГОИ / Вкупен број на случаи.
Е.36	% на барања од ГОИ кон државните институции и служби во кои се бараат информации за и поддршка на потенцијалните жртви на трговија, а за кои барања е испратен адекватен одговор во рок од [временски период].	ГОИ.	Со цел да се нарави систематско следење на постигнувањата на државните институции и служби во овој домен, им се препорачува на сите ГОИ во земјата кои обезбедуваат помош или поддршка за жртвите од трговија да направат база на податоци и механизам за размена на информации, па на тој начин ќе се документираат и анализираат сите барања за информации или за поддршка кои се упатени до државните служби.	Број на барања од ГОИ кон државните институции и служби во кои се бараат информации за и поддршка на потенцијални жртви на трговија, а за кои барања е испратен адекватен одговор во рок од [временски период]/ Вкупен број на вакви барања.

Ѓ.5 Меѓународна соработка

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
			Не постои рамковен индикатор за овој дел.	
E.37	Број на истраги на случаи на трговија со луѓе кои биле спроведени во соработка со други држави.	Министерство за надворешни работи. Полиција.	Овој индикатор е прост број и не бара калкулации.	Нема калкулација.
E.38	Број на истраги во врска со странски државјани чие исчезнување е пријавено, а истрагите се спроведени на барање на владата (или службите) на некоја странска држава или меѓународна организација (како на пример, Интерпол).	Министерство за надворешни работи. Полиција- оддел за исчезнати лица.	Овој индикатор е прост број и не бара калкулации.	Нема калкулација.
E.39	Број на случаи во кои податоци се испраќани со органите на странски служби без претходно поднесено барање за тие податоци.	Полиција.	Со овој индикатор треба да се увиди дали постои ваква процедура, и во колкава мерка се применува.	Нема калкулација.
E.40	% на можни жртви на трговија чии случаи биле истражувани во државата на основа на поднесено барање, односно поплака, од надлежните служби во друга држава.	Официјални статистички податоци на државата во која е сторено кривичното дело. Државни служби и институции.	Со овој индикатор се утврдува бројот на истражни постапки кои се иницирани како резултат на поплака или извештај од една држава кон друга држава. На пример, жртвата која престојува во една држава (Држава А) пријавува кривично дело сторено против неа во некоја друга држава (Држава Б). На основа на тоа, државата А ја проследува пријавата до Државата Б затоа што таму било сторено	Број на можни жртви на трговија чии случаи биле истражувани во државата на основа на поднесено барање, односно поплака, од надлежните служби во друга држава /Вкупен број на поплаки или барања поднесени во [земјата која е предмет на анализа].

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
			делото, и државата Б ја презема истрагата како резултат на пријавата на државата А. Затоа, овој индикатор ја следи ситуацијата од агол на државата Б.	
E.41	Број на случаи во кои е користена меѓународна правна помош од друга држава, вклучувајќи и заеднички истражни тимови (ЗИТ) кои ги финансира Европската Комисија, а кои се формирани со цел спроведување на истрагата во двете држави.	Државни служби и институции (специјализирани полициски истражни единици). Европска Комисија. Национален известувач.	Заеднички истражен тим (ЗИТ) е истражен тим кој е формиран на одреден временски период, на основа на договор помеѓу две или повеќе земји членки на ЕУ и/или надлежни органи со конкретна цел. Државите кои не се членки на ЕУ можат да учествуваат во ЗИТ само ако на тоа се согласни останатите страни. Целта на ЗИТ е да води истрага за конкретниот случај, што значи не е можно да се формира ударна група со општи компетенции за одреден вид кривично дело, ниту пак е можно да се формира постојан оперативен тим користејќи ги структурата и концептот на ЗИТ.	Прост број, по можност расчленет така што ќе може да се увиди колку пати е користена меѓународна правна помош и со кои земји.

Е. ПРИСТАП КОН ПОДАТОЦИ, ЗАШТИТА НА ПОДАТОЦИ И ЗАШТИТА НА ПРИВАТНОСТА

Е.2 Ракување со податоци и нивна заштита во пракса

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
			Не постои рамковен индикатор за овој дел, затоа што покрива повеќе теми.	
Ж.10	Државата или лице назначено од државата, како на пример Националниот известувач за трговија со луѓе, објавиле барам еден јавен извештај за напредокот на државата во сузбивање на трговијата со луѓе, во текот на периодот кој е предмет на анализа.	Објавен извештај.	Во тој извештај има, во најмала рака, податоци за приведувања, судски постапки и пресуди против трговците со луѓе, како и за идентификација на малолетните и полнолетните жртви.	Да или не. Дадете коментар за содржината на јавно објавените податоци. Забележете ако организациите кои работат на сузбивање на трговијата со луѓе сметаат дека објавените податоци не се точни.
Ж.11	Покрај податоците кои ги објавува државата или државните служби, државните органи одговарале и на дополнителни барања за пристап кон податоците за сузбивање на трговијата со луѓе (независно дали се работи за телефонски повици, дописи или барања на основа на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер).	Новинари. Законодавство. ГОи и други кои барале дополнителни информации.		Да или не. Ако одговорот не е добиен само за одредена категорија на барања, нагласете за која категорија станува збор.
Ж.12	Процедурите и насоките кои се користени за идентификација на жртвите на трговија, како и критериумите за нивно идентификување како можни односно формално потврдени	Национален известувач. Национален механизам за упатување. Информации добиени од жртвите, преку нивните правни застапници или ГОи.	Овој индикатор не само што има за цел да потврди дека постојат писмени процедури и насоки, туку дека тие биле користени при носење одлуки за време на периодот кој се анализира. Со	Да или не. Дадете коментар во случај да не постоел пристап кон точни информации за процедурите или насоките.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
	жртви, биле јавно достапни или барем достапни за специјализираните ГОи и адвокатите.		други зборови, дека не станува збор за процедури кои постојат само на хартија и не се следат во пракса.	
Ж.13	% на жртви чиј идентитет и приватност биле соодветно заштитени, благодарение на тоа биле користени процедури и насоки од страна на лицата вклучени во идентификација, заштита и помош на жртвите.	Национален известувач. Национален механизам за упатување. Информации добиени од жртвите, преку нивните правни застапници или ГОи.	Процентот може да се добие со утврдување на бојот на случаи во кои идентитетот на жртвата е разоткриен (директно или индиректно) и колку жртви пријавиле дека им била нарушена приватноста.	Број на идентификувани жртви кои добиле било каква заштита во текот на периодот кој се анализира, а чиј идентитет не бил откриен во јавноста или медиумите или на друг непристоен начин/ Вкупен број на идентификувани жртви кои добиле заштита во текот на годината.
Ж.14	% на случаи каде личните податоци на жртвата не биле чувани или користени согласно Конвенцијата на Советот на Европа за заштита на лица при автоматска обработка на податоци (ETS No. 108).	Поплаки од жртвите. Правните советници на жртвите. ГОи. Други актери. Следење на медиуми, вклучително и интернет.	Овој индикатор првенствено се однесува на друга Конвенција на Советот на Европа. Ако сакате да ја следите праксата на Вашата држава во однос на чување и користење на лични податоци, препорачуваме да разгледате и некои други регионални конвенции за заштита на податоци.	Број на случаи каде личните податоци на жртвата не биле чувани или користени согласно Конвенцијата на Советот на Европа за заштита на лица при автоматска обработка на податоци (ETS No. 108)/ Вкупен број на жртви.
Ж.15	% на случаи каде државните служби откриле информации или лични податоци за жртвата, и тоа на начини кои биле несоодветни или го повредиле правото на приватност на жртвата.	Поплаки од жртвите. Правните советници на жртвите. ГОи. Други актери. Следење на медиуми, вклучително и интернет.	Овој индикатор треба да се оцени, независно дали откривањето на личните податоци на жртвата имало негативни последици врз неа и нејзината ситуација или не.	Број на случаи каде државните служби откриле информации или лични податоци за жртвата / Вкупен број на жртви.
Ж.16	% на случаи каде идентитетот на возрастна жртва бил откриен, или пак биле јавно изнесени податоци кои овозможиле	Поплаки од жртвите. Правните советници на жртвите. ГОи. Други актери. Следење на медиуми, вклучително и интернет.	Со овој индикатор се утврдува разоткривањето на идентитетот на жртвата во медиумите, независно дали жртвата била	Број на случаи каде идентитетот на возрастна жртва бил откриен во медиумите/ Вкупен број на жртви.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
	идентификација на жртвата во националните медиуми, без нејзина потполна согласност.		идентификувана во странство или пак во земјата која е предмет на анализа.	
Ж.17	% на случаи каде идентитетот на малолетна жртва бил откриен, или пак биле јавно изнесени податоци кои овозможиле идентификација на жртвата во националните медиуми.	Поплаки од жртвите. Правните советници на жртвите. ГОи. Други актери. Следење на медиуми, вклучително и интернет.	Овој индикатор поаѓа од претпоставката дека разоткривањето на идентитетот на малолетната жртва во јавноста, или пак јавното изнесување на податоци кои би овозможиле идентификација ретко се во најдобар интерес на жртвата.	Број на случаи каде идентитетот на малолетна жртва бил откриен / Вкупен број на малолетни жртви.
Ж.18	Број на медиумски извештаи кои откриле информации или лични податоци за жртвата (возрасна или малолетна), или пак јавно изнеле податоци кои овозможиле идентификација на жртвата.	Поплаки од жртвите. Правните советници на жртвите. ГОи. Други актери. Следење на медиуми, вклучително и интернет. Јавен правобранител. Државна агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.	Овде се мисли на вкупниот број на медиумски извештаи кои на кој било начин јавно го разоткриле идентитетот на жртвата на трговија (печат, телевизија, радио, интернет). Овој индикатор поаѓа од претпоставката дека секое откривање на идентитетот од страна на медиумите е несакано, т.е. без согласност од жртвата. Број на медиумски извештаи подразбира поединечни изданија, ТВ емисии, радио емисии, веб страни, а може да се однесува на печатени или електронски извештаи.	Нема калкулација.
Ж.19	% на случаи во кои надлежните органи, судот или професионалните здруженија го санкционирале медиумот поради разоткривање на идентитетот на жртвата без нејзина согласност.	Поплаки од жртвите. Правните советници на жртвите. ГОи. Други актери. Следење на медиуми, вклучително и интернет. Јавен правобранител. Државна агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.	За целите на овој индикатор, се претпоставува дека секое разоткривање на идентитетот или личните податоци е несакано/неодобрено во отсуство на формална согласност на жртвата.	Број на случаи во кои медиуми биле санкционирани поради разоткривање на идентитетот на жртвата/Вкупен број на несакани откривања на идентитетот на жртвата.

Број	Индикатор	Можни извори	Забелешка	Калкулација
Ж.21	% на случаи во кои санкцијата изречена против медиумот не била во целост извршена во рок од [временски период].	Поплаки од жртвите. Правните советници на жртвите. ГОи. Други актери. Судски записи. Јавен правобранител. Државна агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.	За потребите на овој индикатор, санкциите кои не се во целост или пак воопшто не се извршени во назначениот период се третираат идентично. Каде станува збор за парична казна, „не е извршена во целост“ подразбира дека финансиската казна не била во целост наплатена во определениот период, додека пак кога се работи за непарична санкција, тогаш се мисли на тоа дека постапките не биле спроведени во определениот период.	Број на случаи во кои санкцијата изречена против медиумот не била во целост извршена во рок од [временски период] / Вкупен број на случаи за кои биле изречени санкции.
Ж.22	Државните служби, или некоја меѓународна организација во соработка со државните служби, спровела истражување за искуството на емигрантите кои работат во странство а се државјани на земјата која е предмет на анализата.	Национален известувач. Државен завод за статистика (или служба за трудова статистика). ИЦМПД. ИОМ.	Најлесен начин да се провери ова е ако истражувањето било публикувано. Притоа, овој индикатор е од важност само за оние земји кои имаат значаен број на државјани кои работат во странство. Спроведувањето или начрчувањето на истражувања од овој вид покажува интерес за тоа дали значаен број на емигранти биле подложени на принудна работа или кој било друг облик на експлоатација како облик на трговија со луѓе.	Да- биле собрани податоци за време на периодот кој се анализира. Не- не постојат сознанија дека биле собрани податоци (дури и ако во претходниот период биле собрани релевантни информации).

АНЕКС 1: ЛИСТА НА СЕЛЕКТИРАНИ РЕЛЕВАНТНИ МЕЃУНАРОДНИ ИНСТРУМЕНТИ И СТАНДАРДИ

Council of Europe, Council of Europe Convention on Action Against Trafficking in Human Beings, 16 May 2005, CETS 197.

European Union, Directive 2011/36/EU of the European Parliament and of the Council on preventing and combating trafficking in human beings and protecting its victims, 5 April 2011.

Fundamental Rights Agency of the European Union, Guardianship for children deprived of parental care – A handbook to reinforce guardianship systems to cater for the specific needs of child victims of trafficking, 2014.

International Labour Office, ILO Operational Indicators of Trafficking in Human Beings (2009), accessed at http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@declaration/documents/publication/wcms_105023.pdf.

International Organization for Migration (IOM), Handbook on Direct Assistance for Victims of Trafficking, 2007.

OSCE/ODIHR, National Referral Mechanisms. Joining Efforts to Protect the Right of Trafficked Persons. A Practical Handbook, 2004.

OSCE/ODIHR, Guiding Principles on Human Rights in the Return of Trafficked Persons, 2014, accessed at <http://www.osce.org/odihr/124268?download=true>.

Roth, P., Uhl, B., Wijers, M., and Zikkenheiner, W., Data Protection Challenges in Anti-Trafficking Policies. A Practical Guide, DataACT (data protection in anti-trafficking action). KOK e.V. – German NGO Network against Trafficking in Human Beings, Berlin, 2015, accessed at <http://www.dataact-project.org/en/materials/study.html>.

UN Children's Fund (UNICEF), Guidelines For Protection of the Rights of Children Victims Trafficking in Southeastern Europe, May 2003.

UNICEF, Reference Guide on Protection of the Rights of Children Victims of Trafficking in Europe, UNICEF Regional Office for CEE/CIS, Geneva, 2006.

UNICEF, Guidelines on the Protection of Child Victims of Trafficking, September 2006.

UN Committee on the Rights of the Child (CRC), CRC General Comment No. 6 (2005): Treatment of Unaccompanied and Separated Children Outside their Country of Origin, 1 September 2005, CRC/GC/2005/6.

UN Committee on the Rights of the Child (CRC), General Comment No. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3, para. 1), 29 May 2013, CRC /C/GC/14.

UN General Assembly, Convention on the Rights of the Child, 20 November 1989, United Nations.

UN General Assembly, Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, Supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, 15 November 2000.

UN High Commissioner for Human Rights, Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking, 20 May 2002, E/2002/68/Add.

UN Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), Commentary. Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking, 2010, HR/PUB/10/2.

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), Guidelines on International Protection: The application of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees to victims of trafficking and persons at risk of being trafficked, HCR/GIP/06/07, 7 April 2006.

UN Office on Drugs and Crime (UNODC). International Framework for Action To Implement the Trafficking in Persons Protocol. United Nations, New York, 2009.